

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Formování elit na lokální úrovni – situace v městské části Praha 18

Bakalářská práce

Autor: Andrea Kabická

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Karel Müller, CSc.

Praha 2014

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 27. června 2014

.....

Andrea Kabická

Poděkování:

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce, doc. Ing. Karlu Müllerovi, CSc., za čas, který mi věnoval. Také za jeho rady a podněty, kterými mne zásobil.

Obsah

1. Úvod	1
2. Teoretická část	2
2.1 Zhodnocení teoretických přístupů ke studiu problému demokracie	2
2.1.1 Demokracie	2
2.1.2 Polyarchie	3
2.1.3 Demokracie a elita	4
2.1.4 Decentralizace politické moci – místní samospráva	4
2.1.5 Působnost obcí a řídicí orgány obcí	5
2.1.6 Volby do zastupitelstev, možné typy koalic	6
2.1.7 Občanská společnost	7
2.1.8 Vývoj občanské společnosti v České republice	9
2.1.9 Občanská participace	10
2.2 Zhodnocení teoretických přístupů ke studiu problému elit	11
2.2.1 Sociální hierarchizace	11
2.2.2 Klasické teorie elit	14
2.2.3 Vliv nacistického a komunistického režimu na vývoj českých elit	17
2.2.4 Typy elit	18
2.3 Shrnutí teoretické části práce	19
3. Empirická část	20
3.1 Metodologie	20
3.1.1 Výzkumný problém a výzkumné otázky	20
3.1.1 Výzkumná strategie	21
3.1.2 Technika sběru dat	22
3.1.3 Výběr vzorku, prostředí výzkumu	22
3.1.4 Analytické postupy	24
3.1.5 Hodnocení kvality výzkumu	25
3.1.6 Etické otázky výzkumu	26
3.2 Analýza sekundárních pramenů o českých elitách	26
3.2.1 Míra vlivu jednotlivých elit ve státě	27

3.2.2	Hodnocení elit z pohledu společnosti	29
3.2.3	Veřejnost a politická participace	31
3.2.4	Shrnutí sekundárních pramenů	32
3.3	Analýza dokumentů z prostředí městské části Praha 18	33
3.4.	Komparace volebních programů	34
3.5	Analýza výzkumných rozhovorů	35
3.5.1	Úspěch ve volbách	35
3.5.2	Vznik koalice, její proměna a spolupráce zastupitelstva	37
3.5.3	Možnosti politické participace a její hodnocení	39
4	Závěr	42
5	Seznam použité literatury	45
6	Přílohy	48

1 Úvod

Česká společnost přicházela po dobu svého vývoje o značnou část společenských elit. Jelikož ty jsou jedním ze základních garantů demokratického vládnutí, lze proces demokratizace České republiky interpretovat jako obnovení společenských elit na všech úrovních. Tento vývoj je však ztížen nefunkční občanskou společností. Historické okolnosti, zejména pak období komunismu, způsobily, že čeští občané nemají důvěru ve státní a samosprávné instituce či v samotné elity, jsou pasivní a neochotní se zapojovat do veřejného dění, což zpomaluje demokratizační proces v naší zemi. Při nedostatečné participaci občanů na politickém rozhodování dochází ke korupci v řadách elit a následné ztrátě jejich důvěry v očích veřejnosti, což zpomaluje proces demokratizace. Lze však předpokládat, že se tyto tendence budou s postupem času měnit. Jelikož se nejpriznivější podmínky pro občanskou aktivitu vytvářejí na úrovni lokální demokracie, můžeme očekávat, že její význam bude na území České republiky postupně posilovat, jako je tomu v západních demokraciích. Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit situaci politických elit v městské části Praha 18. Konkrétně mne zajímalo, jakým způsobem zde dochází k jejich formování a mobilizaci místní občanské společnosti.

Struktura bakalářské práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a empirickou. V první části se věnuji teoretickým konceptům a hlavním tématům, které ovlivňují a utvářejí podmínky pro formování elit v České republice. Nejprve jsem představila teorii demokracie podle Roberta Dahla, poté jsem nastínila specifické podmínky komunální politiky, dále jsem se zabývala základními koncepty občanské společnosti a jejím vývojem na území České republiky a kapitolu ukončila pojednáním o elitách. Nastínila jsem jejich vývoj, základní teorie a možnosti jejich rozlišování. V druhé, empirické části, prezentuji výzkumné otázky, metodologii mého výzkumu, výsledky analýzy sekundárních pramenů, zabývající se problematikou elit na českém území a konečně výsledky rozhovorů se zástupci místních politických elit. Závěr práce pak obsahuje rekapitulaci získaných poznatků a také zde odpovídám na výzkumné otázky.

2 Teoretická část

2.1 Zhodnocení teoretických přístupů ke studiu problému demokracie a elit

Jelikož si práce klade za cíl zkoumat formování elit na lokální úrovni, je třeba si nejdříve představit základní koncepty a teorie, které se na danou problematiku vážou. Nejdříve se budu věnovat teorii demokracie. Jedná se totiž o politický systém, ve kterém se výzkum odehrává a díky jehož institucím dochází ke zvolení mnou zkoumaných politických elit. Dále představím koncept občanské společnosti, skrze kterou dochází ke konsolidaci elit a jejíž funkčnost je pro efektivní demokratický systém podmínkou.

2.1.1 Demokracie

Prvním společenstvím, které se zmiňuje o slově *demokratia*¹ byly Athény a to kolem 5. století př. n. l. Přestože se pojem demokracie v lidské paměti vyskytuje již po tak dlouhou dobu, nebylo lidstvo schopné shodnout se na jednotné definici tohoto slova. Mnohé politické systémy, které se deklarovaly jakožto demokratické, nebyly skutečně demokratické v dnešním slova smyslu. Vždy totiž ze svého rámce vylučovaly některé skupiny, kterým odmítaly přiznat občanská práva (Dahl, 2001).

Přes nejednotnost v interpretaci pojmu demokracie je nutné dát mu nějaké obrysy, neboť praktická část této práce se odehrává v demokratickém režimu, kterému nejvíce odpovídá interpretace demokracie (polyarchie) Roberta Dahla.

Autorův model demokracie vychází z premisy, že všichni občané si musejí být politicky rovní². Tuto rovnost zajišťuje pět kritérií, které jsou zároveň kritérii demokracie: 1.) Účinná participace (účast) 2.) Volební rovnost 3.) Poučené porozumění 4.) Kontrola nad nastolováním témat (agendy) k projednávání 5.) Zapojení (zahrnutí) všech dospělých. Pakliže nedojde naplnění některých z těchto kritérií, nelze hovořit o politické rovnosti a tudíž ani demokracii.

---

¹ Pojem „Demokratia“ je složeno ze slov „demos“ a „kratos“, čili „lid“ a „vláda“. Athéňané jím tedy označovali „vládu lidu“ (DAHL, 2001)

² V jakém smyslu autor míní pojem „rovní“ je vysvětleno níže v podkapitole „Demokracie a elita“.

Nyní je třeba zdůraznit, že ještě žádný stát nedosáhl všech výše zmíněných kritérií, což ale nemusí znamenat, že žádný demokratický stát není a nebyl. Tento model demokracie je modelem ideálním a míra, do jaké jednotlivé státy splňují jeho kritéria, udává stupeň demokratizace, kterého tyto země dosáhly. Z toho důvodu, když se Dahl odkazuje k demokracii, užívá slova demokracie buď v širokém pojetí, které zahrnuje i neideální demokratické formy, nebo pojmu polyarchie (2001).

2.1.2 Polyarchie

Výše zmíněný model demokracie, jak jej popsal Dahl, lze praktikovat jen skrze následující politické instituce: 1.) Volení státní zástupci 2.) Svobodné, spravedlivé a časté volby 3.) svoboda projevu 4.) Alternativní zdroje informací 5.) Svoboda shromažďování a sdružování 6.) Občanství zahrnující všechny svobodné lidi. Tyto instituce jsou natolik specifické, že zakládají nový typ demokracie, zvané polyarchické³. „*Polyarchická demokracie je demokratickým způsobem vládnutí ve velkém, v měřítku státu.*“ (2001: 86)

Z výše řečeného vyplývá, že Dahl mluví o demokracii zastupitelské, která je nositelem politických institucí a vykonavatelem demokratických kritérií v tak velkém prostoru, jakým je stát⁴(2001).

Je samozřejmé, že vedle demokracie zastupitelské existuje ještě druhý typ demokracie – demokracie přímá. Ta je však pro stát jako celek nedosažitelnou utopií. Aby byly vyslyšeny hlasy a práva všech občanů, je třeba volených zástupců. Autor uvádí, že „*Čím více občanů tvoří určitou politickou jednotku, tím méně z nich se může přímo účastnit rozhodování orgánů státní moci a tím větší počet z nich musí tuto pravomoc delegovat na jiné lidi.*“ (tamtéž: 102) Existence přímé demokracie je tak možná jen v menších institucích, které připustí politickou participaci všech oprávněných občanů (tamtéž).

---

³ Pojem polyarchie je řeckého původu a znamená doslova „vládu mnohých“. Dle Dahla nejlépe vystihuje moderní „*politický systém s fungujícími šesti uvedenými institucemi*“, tedy reprezentativní demokracii, jejíž zástupci jsou vybráni ve všeobecných volbách. (2001: 86)

⁴ V malých institucích není třeba demokracie zastupitelské, ale ve velkém prostoru je to řešení nevyhnutelné, protože jen tak lze plnit demokratická kritéria a vyslyšet práva všech lidí obývajících daný prostor. (tamtéž)

2.1.3 Demokracie a elita

Ačkoliv Dahl mluví o rovnosti, společnost jako taková byla, je a bude společností nerovnou, je to její přirozený stav. Ostatně o této skutečnosti se rozepíší v podkapitole „Elity“. Nicméně ta rovnost, kterou má autor na mysli, jsou „nároky na život, svobodu, štěstí i na naplnění ostatních základních zájmů sloužících ... blahu.“ (2001: 62) Tato rovnost tedy neznamená skutečnou rovnost, co se společenského žebříčku týče, ale rovnost občanských práv.

Ti jedinci, kteří jsou v polyarchickém modelu demokracie zvoleni lidmi jako jejich zástupci, mají přirozeně větší politickou moc, což vede k vzestupu byrokratických a politických elit v tomto systému. Ač mají tyto dvě skupiny daleko větší vliv na politické rozhodování než obyčejní lidé, je tento vliv omezený. Kontrola z řad veřejnosti a dohadování mezi nimi navzájem je jistotou, že míra jejich vlivu nepřeroste, a že se z nich nestanou despotové (tamtéž).

2.1.4 Decentralizace politické moci – místní samospráva

Všechny demokratické země potřebují být nutně spravovány i skrze nižší politické instituce. Je to dáno systémem zastupitelské demokracie, který nemůže být praktikován centrálně, neboť by nebylo reálně umožněno všem lidem podílet se na politickém rozhodování.⁵ Dle Dahla „I v těch nejmenších demokratických zemích jsou zapotřebí obecní zastupitelstva ... orgány působící v okresech, krajích, provinciích, regionech a dalších jednotkách.“ (2001: 108) Když odmyslím čistě organizační význam samosprávných celků, jejich funkce je i kontrolní, neboť zabraňují bujení byrokratické moci vlády a garantují tak větší svobodu občanů. Klíčové prvky demokracie (pravidelné volby, politická opozice, občanská a politická práva, ekologická a ekonomická práva, možnost politické soutěže) jsou v lokálním měřítku doplněny o pojmy občanství, komunity, diskuse, politické socializace, dobré vlády a sociální prosperity (Čmejrek et al., 2010). Politická elita je tak v rovině místní samosprávy občanům mnohem blíže a podléhá tak větší míře kontroly ze strany veřejnosti. Existence místních samospráv je

---

⁵ Podrobněji na konci podkapitoly „Polyarchie“

tudíž pro demokratický systém nepostradatelná (Balík, 2009). V případě ČR se jedná o regionální a obecní zastupitelstva.

Vznik územní samosprávy v naší zemi se datuje k roku 1849 vydáním Prozatímního zákona obecního, prvního dokumentu upravujícím obecní uspořádání, z něhož pochází i známá věta „Základem svobodného státu je svobodná obec“ (Čmejrek et al., 2010). Od této doby prošly územní samosprávné celky řadou změn až do jejich dnešní podoby.

2.1.6 Působnost obcí a řídicí orgány obcí

Pravomoci obce se odvozují od její působnosti. Ta může být buď přirozená či přenesená. V přenesené působnosti je obec pověřená k vykonání státem určených aktivit. V této působnosti je obec pouhým vykonavatelem státní moci, nejedná se tedy o činnost, která by vycházela z její iniciativy, zatímco samostatnou působnost vykonává obec dle svého vlastního uvážení a je dána zákonem. Následující výčet pravomocí je jen zlomkem všech činností, které spadají pod samostatnou působnost. Jedná se o hospodaření (s financemi i majetkem), územní rozvoj, peněžní fondy, vydávání vyhlášek, obecní policii, místní referenda či ustanovení místní samosprávy (Balík, 2009).

Výše zmíněné funkce vykonávají hlavní řídicí orgány obcí, kterými jsou zastupitelstvo, rada, úřad, tajemník a zvláštní orgány obce (výbory a komise). Členové zastupitelstva jsou voleni v komunálních volbách, které jsou vypisovány každé 4 roky. Počet členů zastupitelstva se odvozuje od počtu obyvatel daného kraje. K tomu, aby se zastupitelstvo mohlo uskutečnit je třeba účast minimálně poloviny všech členů zastupitelstva, pro schválení projednávaných témat je potřeba souhlasu této nadpoloviční většiny (tamtéž).

Rada je výkonným orgánem obce. Je volena z řad členů zastupitelstva, kteří na ní přenášejí svůj mandát získaný ve volbách. Počet členů musí být lichý – od 5 po 11. Ke zvolení rady nedochází v případě, že se zastupitelstvo neskládá z alespoň 15 členů. Členové rady jsou starosta, nejvyšší představitel obce, jeho zástupce, popřípadě zástupci, a radní (Čmejrek et al., 2010).

Úřad se sestává ze starosty, místostarosty, tajemníka a zaměstnanců obce, kteří vykonávají úkoly, kterými je pověří rada či jiné řídicí orgány.

2.1.7 Volby do zastupitelstev, možné typy koalic

Zastupitelský demokratický způsob vládnutí se neobejde bez zvolených zástupců lidu (politických elit), kteří získávají mandát k vládnutí skrze volby. Jen tak lze zajistit dodržování demokratických kritérií v natolik rozsáhlém prostředí, jakým je stát. Tyto politické elity musí jednat v zájmu občanů, kterým se na konci každého volebního období zodpovídají. „*Pokud tedy občané dojdou ve své většině k závěru, že jejich zástupci nepracovali podle jejich představ, při následujících volbách je tak říkajíc „propustí“ ze svých služeb.*“ (Dahl, 2001). Volby tak představují účinný kontrolní prvek, kterým může široká veřejnost kontrolovat a popřípadě i odvolávat politické elity. V následující části se zaměřím na volby do zastupitelstev obcí.

Právo volit do zastupitelstev obcí mají všichni občané starší 18 let s trvalým pobytem zapsaným v místě konání voleb. Každá obec je samostatným volebním obvodem, zastupitelstvo však může odhlasovat vytvoření více volebních obvodů v rámci jedné obce (Čmejrek et al., 2010).

Ve volbách do zastupitelstev obcí mohou podávat kandidátní listiny „*registrované politické strany a politická hnutí, jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran či politických hnutí a nezávislých kandidátů.*“ (tamtéž: 60) Nezávislí kandidáti jsou před volbami v nevýhodě, neboť pro podání kandidátní listiny potřebují získat písemný souhlas minimálně 7% všech místních obyvatel, což se netýká politických stran, které sice musí obstarat pro svůj vznik 1000 podpisů, ty však nejsou místně omezeny a jejich akumulace je tudíž snazší. Tento fakt pravděpodobně vede k zakládání místních politických stran (tamtéž).

Po skončení voleb nastává zřídka kdy situace, kdy jedna strana disponuje nadpoloviční většinou hlasů. Proto je třeba vytvořit koalici. Balík uvádí na úrovni komunální politiky výskyt následujících typů koalic: Minimální vítězná ideově propojená koalice, minimální vítězná ideově nepropojená koalice, velká koalice, nadměrná ideově propojená koalice, nadměrná ideově nepropojená koalice, široká koalice, všestranná

koalice. Minimální vítězná ideově propojená koalice sdružuje přesně tolik členů, kteří zajistí nadpoloviční většinu při hlasování a kteří sdílí podobné názory. Minimální vítězná ideově nepropojená koalice rovněž disponuje nadpoloviční většinou zastupitelů, její členové však k sobě ideově blízko nemají a často se nachází na opačných koncích politického spektra. Velkou koalici uzavírají dva nejsilnější politické subjekty, které nejsou ideově propojené. K takové situaci často dochází, přestože je možné uzavřít i minimální vítěznou ideově propojenou koalici - v opozici se totiž nacházejí dvě strany, které jsou ideově též nepropojené. Nadměrná ideově propojená koalice má více členů, než je potřeba pro nadpoloviční většinu a její členové si jsou ideově blízko. V opozici se nachází více politických subjektů, které disponují malým množstvím politických mandátů. Za stejných podmínek dochází k uzavření nadměrné ideově nepropojené koalice, rozdílem je však ideová nejednota mezi jednotlivými politickými subjekty zastoupenými v koalici. Široká koalice se skládá z téměř všech politických subjektů, které získaly ve volbách mandát a to bez rozdílu ideového zaměření. Stranou v opozici zůstává jediná strana. Všestranná koalice zahrnuje všechny zvolené politické subjekty (2009).

2.1.7 Občanská společnost

Pro demokratický způsob vlády je fungující občanská společnost naprosto zásadním faktorem. Nejen že zabraňuje rozpínavosti státu, ale také usnadňuje participaci občanů ve veřejné sféře, vede je k pocitu sounáležitosti a loajality jednoho k druhému a vytváří společenské hodnoty, zájmy a priority *„čímž vytváří společenské zdroje moci a vlády, jíž tímto poskytuje morální základ a legitimitu.“* (Müller, 2003: 29) Přestože funkce občanské společnosti jsou zjevné, její definice není natolik jednoznačná.

Pojem občanské společnosti je komplexní a vzniká spojením dvou naprosto odlišných myšlenek Locka a Montesquieua. Jednotlivé interpretace pak mohou významně ovlivnit koncept svobodné společnosti a politickou praxi. Ve zkratce přiblížím nahlížení autorů na občanskou společnost. Locke mluví o před-politické společnosti, kdy lidé žili v komunitách a užívali přirozeného práva, kterého se však vzdali pro své bezpečí a odevzdali se do rukou státu. A tak vše ve společnosti pochází z před-politické či ne-

politické sféry, ne od státu, který je pouhým garantem bezpečí. Struktura společnosti je tak dle Locka nepolitická. Naprosto opačného závěru, kdy je společnost politicky strukturovaná, došel Montesquieu. Byl zastáncem nezpochybnitelné moci monarchie, která však musí být omezovaná zákonem, aby nedošlo k jejímu zneužívání. Na tento proces musí dohlížet kontrolovat řada činitelů a sdružení - občanská společnost, která je tedy neoddělitelná od státu (Taylor, 1995).

O spojení obou konceptů se pokusil Hegel, který definoval občanskou společnost jako sféru oddělenou od státu (Lockův odkaz), která je na něm však závislá (Montesquieuův odkaz). Nejdůležitější složky občanské společnosti jsou trh a veřejné mínění, které se skutečně formují nezávisle na politické doméně. Chod její ekonomiky i samotné přežití společnosti však závisí na existenci státu, což dává společnosti politickou strukturu (tamtéž)

Müller definuje občanskou společnost jako sférou veřejného sociálního života (2003: 54).

Současná doba umožňuje vymezit pojem občanské společnosti skrze sociokulturní i ekonomické pojetí. Do první zmíněné skupiny řadíme generalisty, minimalisty a maximalisty. Generalisté vnímají jistou zodpovědnost veřejných autorit nad občanskou společností. Dle jejich názoru by bylo možné pojem „občanské společnosti“ i zaměnit s pojmem demokracie. Podobný názor zastávají Maximalisté, kteří však tvrdí, že se jedná o oblast mimo veřejnou sféru. Jakožto zastánci „deštníkového konceptu“⁶ stojí za tvrzením, že občanská společnost zahrnuje vše kromě státu samotného. Minimalisté pojmem „občanská společnost“ vnímají jako soubor mravních a morálních hodnot, které určují myšlení a chování členů dané společnosti. V tomto smyslu občanskou společnost oddělují od státu, ekonomiky a dalších institucí, které se nevztahují k samotné solidaritě mezi jednotlivci (Müller, 2003).

Ekonomické (redukcionistické) pojetí občanské společnosti vychází z myšlenek Karla Marxe. Občanskou společnost chápe jako ekonomickou sféru, na kterou dohlíží stát,

---

⁶ „deštníkový koncept“ shrnuje do pojmu občanské společnosti následující: „tržní hospodářství a jeho instituce, veřejné mínění, vládu práva, politické strany, veřejné i soukromé asociace, nejrůznější formy společenské spolupráce, jež vytvářejí závazky a zakládají vztahy důvěry.“ (Müller, 2003: 69)

který musí vymáhat její potřeby. Přehlíží pak zcela další aspekty občanského života. Redukcionistické pojetí společnosti vyústilo později ve dvě verze, levicovou a kapitalistickou. Levicoví redukcionisté jsou přesvědčeni, že konflikty uvnitř společnosti vznikají z ekonomických důvodů, proto docílí odstraněním tříd i odstranění konfliktů. Kapitalistický redukcionismus je zastáncem nezávislého trhu, na který stát pouze dohlíží, v žádném případě do něj zasahuje, a který zajišťuje svobodu občanů (tamtéž).

2.1.8 Vývoj občanské společnosti v České republice

Období utváření české občanské společnosti lze rozdělit na dvě období: rakouské a československé. Obě fáze byly problematické. V době Rakousko-Uherska vznikala první česká sdružení za účelem prosazení národnostních požadavků a vymezovala se vůči státní moci. Češi se uzavírali do sebe, byli podbízeni k hospodářským i kulturním aktivitám v rámci národa, což vedlo k separaci české veřejnosti od říše. Existence sdružení a názorového konsensu tak neznamenal existenci občanské společnosti, protože ta vyžaduje názorovou a zájmovou pluralitu (tamtéž).

V druhé fázi, československé, konkrétně za První republiky, se činnosti spolků a hospodářství nezdravě navázaly na stát, respektive na politické strany, skrze které prosazovaly své zájmy. Jelikož politická moc vycházela z politických stran a občanská sdružení ji sekundovaly, namísto toho, aby ji vyvažovaly, česká společnost byla strnulou. Nejhorší situace pro českou občanskou společnost nastala za totalitních režimů. V dobách komunismu sice existovala sdružení, ale ta byla naprosto v područí státu, což odporuje definici občanské společnosti, kterou jsem popsala výše. Pakliže chtěl občan dosahovat nějakých společenských met, musel být členem státních sdružení, což po pádu režimu vyvolalo nechuť jednotlivců zapojovat se do zájmových sdružení (tamtéž).

Z historického hlediska se tak v České republice setkáváme s nefunkční občanskou společností. Sice zde existují zájmové spolky, sdružení, homogenní společnost a fungující tržní hospodářství, to ale nezaručuje efektivní občanskou společnost, která by utužovala demokratický režim. Lidé ztratili důvěru v politiku, její netransparentnost (privatizace, neefektivnost soudů, korupce, klientelismus) a zkušenost z minulosti vedla

k přesvědčení, že jí není možné ovlivňovat a tudíž se do ní nezapojují. Česká společnost tak stojí před překážkou, která zpomaluje proces plného rozvinutí otevřené občanské společnosti: Češi jsou nedůvěřiví a pochybují o možnostech své politické participace. Je to dáno tím, že po desetiletí byla společenská rozhodnutí vykonávaná státem, lidé za ni nenesli žádnou odpovědnost a proto se i nyní často spoléhají na charismatické vůdce (tamtéž). Přitom je sebedůvěra zásadní podmínkou občanství, protože „*Budování robustní občanské společnosti je ve všech postkomunistických společnostech otázkou oživení důvěry ve veřejné instituce a funkce, politické elity, stejně tak jako životaschopnost nového politického a ekonomického řádu.*“ (tamtéž: 207)

K podobnému závěru došel i Císař, který tvrdí, že občanská participace nebyla v České republice po zániku komunistického režimu nikdy obnovena, neboť společnost zahltily profesionální advokační⁷ organizace, které nevtahovaly občany do politického života. Ti se tak o politiku přestali zajímat, což způsobilo, že jak politika, tak občanská společnost je v rukou elit (2008).

Nefunkčnost vztahu občanské společnosti a státu může vést k selhávání demokratického režimu (Müller, 2003). Mezi základní kritéria demokracie totiž dle Dahla patří právě účast občanů na politickém systému. Proto je tedy jedním z hlavních cílů nově nastolených demokratických režimů vytvořit podmínky pro rozvoj občanské společnosti (tamtéž).

2.1.9 Občanská participace

V kapitole o demokracii jsem uvedla, že možnost politické účasti se pro občany nabízí skrze pravidelně vypisované volby. Dalším způsobem participace, který s sebou přináší občanská společnost, je zapojení se do místních veřejných aktivit či občanských sdružení. Aktivita občanských sdružení „*může nabývat protestních forem. Jedná se například o různé petice či akce občanského odporu*“ (Čmejrek et al., 2010: 82) může vést až k vytvoření nového politického subjektu. K takové situaci došlo na příklad ve městě Chomutov, kde korupční skandály místní politické elity vyústily do vzniku

---

⁷ Advokační organizace jsou projevem transakčního aktivismu, o kterém bude pojednáno v následující kapitole.

protestních hnutí, z nichž dva subjekty dokonce uspěly v komunálních volbách v roce 2010 a obsadily místa v zastupitelstvu města (Souhrada, 2013).

Podle Ondřeje Císaře má politický aktivismus⁸ dvě dimenze, které je třeba rozlišit – mobilizační a transakční, na jejichž základě lze politický aktivismus rozdělit do 5 modů – starý participační aktivismus, nový transakční aktivismus, epizodická masová mobilizace, nový radikální aktivismus a občanská sebeorganizace. V České republice se nejvíce rozvinul nový participační aktivismus, který je charakteristický sice nízkou mobilizační kapacitou, ale vysokou transakční schopností. Nezapojuje se do něj tedy přímo mnoho občanů, ale je schopen prosadit své zájmy v rámci politického procesu. Nejčastější způsob zapojení se přímo do politického dění se děje skrze občanskou sebeorganizaci, která je založena na individuální snaze jednotlivců. Tento typ aktivismu však není schopen přejít v masovou tendenci. Důvodem nízké mobilizační schopnosti je, dle autora, slabá občanská společnost (2010).

2.2 Zhodnocení teoretických přístupů k problematice elit

Klasické teorie elit jsou sice interpretovány až v průběhu 19. století, nicméně otázka sociální struktury a vztah vůdců a následovníků se v lidském společenství vyskytovaly od samého počátku civilizace. Pro potřeby mé práce nastíním jen některé z nich, od kterých přejdu k teoriím elit Nietzscheho, Moscy a Pareta.

2.2.1 Sociální hierarchizace

Společnost byla vždy nějakým způsobem hierarchizována. Pro efektivní koordinaci větších společností je třeba vůdců, kteří budou vykonávat rozhodnutí, a těch, kteří je budou poslouchat a následovat. Podle Platóna (427-347 př. Kr.) jsou vůdcovským kapitálem lidské ctnosti a jen lidé, filosofové, kteří jimi oplývají, si mohou klást nároky na vládnutí, neboť jen oni umějí rozpoznat pravdu a dobro. Biblický odkaz tvrdí, že vůdcové⁹ jsou povoláni Bohem, aby vedli lidstvo, kde jsou všichni jedinci chápáni jako následovníci. Svatý Augustin (345-430) tvrdil, že lidský svět je odsouzen k zániku a jen Obec Boží, vznikající v lůně církve, může lidskému životu přinést řád. Protože jsou lidé

---

⁸ Politický aktivismus – prosazování zájmů jiným způsobem, než účastí ve volbách

⁹ Příkladem biblického vůdce je Ježíš Kristus (Frič, 2008: 55)

zkaženi lidským světem, musejí být vedeni vládci, kteří jsou Bohem určení, a kteří dohlíží na dodržování míru a pořádku (Frič, 2008).

Niccoló Machiavelli (1469-1527) jako první ve své definici vládnutí nevychází z etických, morálních či náboženských motivů. Jeho teze je jakýmsi návodem pro vladaře. Ten prosadí svou vůli a dosáhne svých cílů jedině tak, že bude neustále ve střehu před hrozbami, kterým čelí ze strany přelétavé společnosti, která je dobrá jen v případě nutnosti, tedy ve své podstatě zlá a „*Jedině tento předpoklad umožňuje vládnoutím, aby dovedli vhodně manipulovat své obyvatelstvo.*“ (Jodl, 1994: 11) Vladař musí přizpůsobit svůj způsob vládnutí momentálním potřebám a vládnout střídavě jako liška a lev, neboť „*Lev nepostřehne léčku, liška si neporadí s vlky.*“ (Machiavelli in Frič, 2008: 60) Není tedy možné vládnout dlouhodobě jen za pomoci síly, nebo jen díky lsti. Vladař si musí umět získat důvěru svého lidu a v případě potřeby využít i moci, kterou nad nimi vykonává. (Frič, 2008)

Thomas Hobbes (1588-1679), jehož koncept byl ovlivněn osvícenstvím, míní, že lidské společenství by bylo bez existence vlády odkázané k neustálým bojům. Proto je třeba uzavřít společenskou smlouvu, která garantuje státu moc a autoritu nad lidmi, a která se zasadí o mír a prosperitu. Občané musí autoritu, Leviathana, respektovat. Obhájí tím tedy nepostradatelnost mocenských elit, což nelze říci i o Johnovi Lockeovi (1632-1704), který rovněž mluví o společenské smlouvě, nicméně jeho verze má demokratičtější charakter. Lidé si jsou sobě rovni a aktivně se zapojují do volby svých vůdců, čímž prokazují svou spoluúčasť na vládě, pro kterou by blaho lidu mělo být na prvním místě (tamtéž).

Svůj koncept společenské smlouvy představil i Jean Jacques Rousseau (1712-1778). Vycházel z premisy o suverenitě lidu, ve které je zákonodárná moc v rukou všech – to je principem jeho smlouvy. Výkonnou moc má však v rukou panovník, který je demokraticky volen lidmi a musí se jim zodpovídat. Všichni ve státě, včetně panovníka, si jsou pak před zákonem rovni. Jeho myšlenky pak byly piedestalem francouzské revoluce a buržoazní demokracie a později trnem v oku všech elitářských teoretiků (Jodl, 1994).

Thomas Carlyle (1795-1881) skrze svou Teorii velkého muže tvrdí, že člověk se s vůdcovskými vlastnostmi musí narodit a objevuje se, když je ho ve společnosti potřeba. Takový jedinec je charismatický, odhodlaný a cílevědomý a jeho aura způsobí, že lidé ho budou následovat. Rozlišuje šest typů vůdců-hrdinů a to hrdinu jako boha, proroka, básníka, kněze, muže písmá a krále. Jeho myšlenky bývaly využity v teoriích vůdcovství ještě na počátku 20. století (Frič, 2008)

Z teorie o velkém muži zčásti vychází i Gustav Le Bon (1841-1931), který je názoru, že společnost vůdce potřebuje, neboť není schopna vytvořit si vlastní názor¹⁰ a potřebuje někoho se silnou vůlí a charismatem, který bude vykonávat rozhodnutí za ni. Vůdce rozlišuje na dobré a špatné. Špatní vůdci si nedokážou podmanit masy dlouhodobě, časem u nich ztrácí autoritu a přicházejí o vůdcovský potenciál. Druhým typem vůdců jsou ti dobří, kteří jsou schopni uplatnit svou vůli nad masami dlouhodobě, což povede ku prospěchu společnosti (tamtéž). Le Bonův velký muž je v tomto pojetí elitou společnosti.

Dva výše zmínění autoři sice hovoří o charismatu vůdce, ale prvním autorem, který pojem charismatu propojil s teorií vůdcovství, byl Max Weber (1864-1920). Ten rozlišoval tři typy vůdců – tradiční, byrokratické a charismatické. Vůdci tradiční mají přirozený nárok na své postavení, byrokratičtí čerpají svoji legitimitu skrze právní normy a charismatičtí vůdci jsou muži okamžiku, objevují se v kritických momentech společnosti a díky svým mimořádným schopnostem) zažehnávají krizi. Charismatické vůdcovství je nestálým jevem, po nastolení pořádku ztrácejí vůdci své nadřazené postavení, které si můžou udržet jen přeměnou ve vůdce byrokratické či tradiční (tamtéž).

Jak je vidno, vztah vůdců a následovníků se nevyvíjel systematicky. Každá doba a každý myslitel přinesl vlastní interpretaci těchto vztahů. Vůdci výše zmíněných koncepcí jsou považováni za mocenskou elitu společnosti. Některé z předchozích myšlenek jsou pak reflektovány v klasických teoriích elit.

---

¹⁰ V této souvislosti autor mluví o kolektivní duši davu. Člověk v kolektivu přestává racionálně uvažovat, nechává se strhnout vůdcem, stává se loutkou. (Frič, 2008: 66)

2.2.2 Klasické teorie elit

Klasické teorie elit vycházejí z přirozené hierarchizace společnosti, která se skládá z elity, skupiny, která vládne, a masy, skupiny, nad kterou se vládne (Jodl, 1994).

V následující části představím základní koncepty této teorie vycházející z tria autorů Nietzsche, Mosca a Pareto.

Friedrich Nietzsche (1844-1900) zavrhoval jakékoli společenské hodnoty vycházející z rovnosti, tedy z odkazů křesťanství, marxismu a konceptu demokraticismu od Rousseaua. Přirozeným stavem společnosti je nerovnost a hlásání rovnosti je jen snahou masy zbavit elitu jejího vůdčího postavení. Elita je v Nietzscheho teorii charakteristická svou vůlí k moci a odstupem, který si zachovává od zbytku společnosti. Vůle k moci je základním principem života každého zástupce elitní skupiny, který je „*chladný, tvrdý, nedbá mínění jiných, má silnou vůli, je nesdílný a osamělý ... vidí v lidech své nástroje ... je militaristický.*“ (tamtéž: 18) Musí mít rovněž k dispozici majetek, protože jedinec tak může ve společnosti něco znamenat (tamtéž) Pakliže bude jedinec uplatňovat svou vůli k moci, oddělí se tím od masy, odmítne stát a jeho instituce a bude usilovat o společnost stejně svobodných jedinců, stane se nadčlověkem (Frič, 2008).

Na sociální nerovnosti a opozici vůči marxismu a rousseauovskému pojetí demokracie se s Nietzschem shodne i Gaetano Mosca (1858-1941), další z řady teoretiků elit, který strukturu společnosti dělí na *classe dirigente*, vládnoucí třídu, a třídu ovládaných. *Classe dirigente* je méně početnou skupinou, která v rukou třímá politickou moc a bohatství. Podrobuje si třídu ovládaných, ať už skrze legální cesty či násilí a využívá je ke svému obohacování. Mosca odmítá představu, že by lidské společenství stálo na hodnotách rovnosti a bratrství, protože „*společnost je arénou, kde se střetávají nerovní, různým psychickým a fyzickým fondem vybavení lidé.*“ (Jodl, 1994: 26) Tento charakteristický rys se ve společnosti vyskytuje jako původní jev dokonce i v demokratických režimech či socialistickém státě, neboť jiný společenský řád nemůže změnit lidskou přirozenost, a je tedy dobré přijmout nerovnost ve společnosti jako fakt. Členové vládnoucí třídy vynikají inteligencí a bohatstvím, jsou aktivní, pohotoví, sebevědomí, mají silnou vůli a dobrý původ – zkrátka vlastnosti potřebné k manipulaci s lidmi. Takové jedince pak

můžeme nazývat elitou. Funkce vládnoucí třídy ve společnosti je následující. Společnost je souborem sociálních sil, které se v jeho rámci snaží uplatnit. Tyto síly by měly vyvažovat jedna druhou, nemělo by dojít k nadvládě žádné z nich, neboť by to zapříčinilo ztrátu svobody a vyspělé civilizace. Na kontrolu sociálních sil a jejich vyvažování dohlíží vládnoucí třída, která skrze ně ovládá politickou moc. Kdyby došlo k absolutní dominanci jedné z nich, jako tomu bylo v socialistickém státě, přišli by lidé nejen o svobodu, ale i právní ochranu, kterou mu vyvažování sil poskytuje. Kromě kontroly sociálních sil a očividných kvalit, kterými elity oplývají, je k udržení politické moci zapotřebí i politických formulí. Je to ideologie, která má budit dojem, že elity vládnou v zájmu vyššího dobra, což jim v očích občanů dává nárok vládnout (tamtéž).

I Vilfredo Pareto (1848-1923) vychází z přirozené nerovnosti ve struktuře lidské společnosti. Ta je dána tím, že v každém člověku se nachází buď *superiorní*¹¹ či *inferiorní* typy elementů. Jedinci se *superiorními* elementy tvoří elitu, jsou talentovaní a nadaní „*v kterékoli oblasti sociální činnosti dosahují nejvyšších ukazatelů, manifestovaných v dosaženém úspěchu.*“ (tamtéž: 30) *Superiorními* elementy se naopak vyznačují jedinci, kteří nejsou ničím výjimeční, patří sem tedy *masa*. Pareto připouští, že oba dva typy elementů lze najít jak v elitách, tak v *masách*. V ideálním případě by se měla elita neustále doplňovat o *superiorní* elementy vzniklé v *masách* a naopak zapudit ty zástupce svých řad, kteří tyto elementy ztratili. Tento neustálý proces výměny nazývá autor pojmem *cirkulace elit*, jejíž nefunkčnost vede k postupné degeneraci elit. Tento stav je dle autora nevyhnutelný, neboť každá elita se časem uzavře do sebe, zakrní a ztratí vůli vládnout. V takovém případě přijde na řadu nová elita, *kontraelita* vzniklá *kulminací superiorních elementů* v nižších vrstvách, která stávající elitu nahradí (Frič, 2008).

Fakt, že elita vždy zdegeneruje, si Pareto vysvětluje existencí *nevědomých reziduí*, které vedou jedince k určitému typu chování, na jehož základě Pareto rozlišuje dva typy elit - *inovátory* a *konsolidátory*, které následně třídí na elity politické a ekonomické.

---

¹¹ Takové bytosti Pareto nazývá „*aristokracií, vládnoucími či vůdcovskou třídou*“ (Jodl, 1994: 85)

Politické¹² elity nazývá liškami a lvy, ekonomické¹³ zase spekulanty a rentiéry. Lišky a spekulanti patří do skupiny inovátorů. Společně se snaží provádět takové změny ve společnosti, které by vedly k větší prosperitě, což z nich tvoří spojence v boji o moc s konsolidátory, tedy lvy a rentiéry, kteří se jakýmkoli změnám snaží zabránit.

Rovnoměrné rozložení politické moci mezi inovátory a konsolidátory, které by bylo pro společnost ideálním řešením, není možné. Situace, kterým je třeba ve společnosti čelit, se neustále mění a jejich zvládnání volá po jiných vůdcovských kvalitách. Pakliže si lvi neporadí s nastalou situací, využijí toho lišky a nahradí je a vice versa. Navíc tyto dvě skupiny si jsou natolik rozdílné svými vlastnostmi a cíli, že jsou odkázány si konkurovat a nahrazovat ve vládnutí jedna druhou. Tímto procesem vzniká neustálý koloběh, který autor nazývá koloběh elit (tamtéž).

Klasické teorie elit vznikly z rozčarování nad nastoleným systémem buržoazní demokracie. Přestože hlásila rovnost, čím dál tím více se ve společnosti projevovaly kapitalistické rysy, což vedlo ke ztrátě důvěry v tento režim. Vznik elit si výše zmínění autoři vysvětlují antropologickými konstanty – ať už je to vůle k moci, vynikání svým nadáním či rezidui. Jejich společným závěrem pak je, že „*Biologicky a psychologicky si jsou lidé nerovni ... Tato přirozená nerovnost je základem společenské nerovnosti.*“ (Jodl, 1994: 34) Těmto teoriím však bývá vyčítáno, že neobjasňují fakt, proč dochází ke koloběhu elit, odkud se elity berou a co způsobuje tyto společenské změny (tamtéž). To bude předmětem druhé části práce, kde se pokusím identifikovat a vysvětlit společenské procesy, které vedou ke vzniku elit ve vybrané lokalitě.

2.2.3 Vliv nacistického a komunistického režimu na vývoj elit

Jelikož byla Česká republika ve své historii několikrát okupována totalitními režimy, musel se jejich vliv projevit ve výrazu celé společnosti, tedy i ve formování českých elit. V této části představím, jak byly vnímány elity za dob nacismu a komunismu.

---

¹² Název i vlastnosti „lvů“ a „lišek“ vycházejí z Machiavelliho definice. Lišky jsou myslitelé, umějí manipulovat s okolím, které přesvědčují o správnosti svých vizí. Lvi mají pevnou vůli a charakter, neusilují o žádné změny, naopak. Svou silou chtějí udržet společnost stále stejnou. (FRIČ, 2008: 88)

¹³ „Spekulanti jsou podnikatelé, kteří rádi riskují, podporují změny v ekonomické i sociální oblasti“ (tamtéž: 88), „rentiéři jsou vlastníci a majitelé úspor, úzkostliví a tiší šetřilci.. Bojí se změn..“ (tamtéž: 89)

Nacismus je totalitní ideologií opírající se o nacionalismus, rasismus a anti-marxismus. Stejně tak nacistická teorie elit vychází z nerovnosti lidí, národů a ras. Absolutním vykonavatelem politické moci je v tomto případě vůdce, který se ujímá vůdcovského postavení díky svým zjevným schopnostem. Masy pod ním nemají žádnou politickou funkci „nemají ani v nejmenším právo své vůdce volit a kontrolovat pomocí zastupitelských sborů. Vůdce sám si vytváří poradní sbory, které jsou mu k dispozici a kterým přiděluje práci.“ (Jodl, 1994: 46) Jsou tedy zcela pasivním článkem, pouze ovládanou masou bez vlastního názoru a ražení, která s sebou nechá snadno manipulovat.¹⁴ Moc si vůdce udržoval skrze masivní represivní aparát (tamtéž).

Princip nerovnosti pak nacistický režim promítá i do mezinárodních vztahů. Všechny národy byly inferiorními vůči německému národu, a pakliže nebyly odkázány přímo k likvidaci, byly jím vedeny (tamtéž). To byl případ českého národa, který byl po vyhlášení Protektorátu Čech a Moravy vydán na pospas německé nadvládě a okupaci, během které došlo k rušení českých elit, neboť ty se staly ve společenské struktuře nacistického Německa jen součástí podřadného národa, nikoliv elitami.

Dlouhá vláda komunismu na území tehdejšího Československa rovněž výrazně zasáhla vývoj české společnosti. Jelikož nejvýznamnějším myslitelem komunistické ideologie byl Karl Marx, vypůjčím si i jeho myšlenky o ideální struktuře společnosti, tedy i postavení elit.

Marx tvrdil, že společnost souží třídní boje mezi kapitalisty¹⁵ a proletariátem¹⁶. Proletariát je uvědomělou, ale vykořisťovanou skupinou, která by se měla vzepřít a bojovat proti svému vykořisťování. Toho lze docílit revolucí, která svrhne kapitalisty a ustanoví beztřídní společnost a diktaturu proletariátu (Frič, 2008). Revoluci povedou vůdcové proletariátu, což jsou ty nejautoritativnější, nejvlivnější a nejzkušenější osoby¹⁷, jejichž jediným, nezištným cílem je úspěch revoluce. Tito vůdcové se zároveň

---

¹⁴ Tento koncept pasivní společnosti je převzat od Le Bona.

¹⁵ Vlastníci výrobních zdrojů, svým způsobem elita společnosti

¹⁶ Prostý lid, nevlastní výrobní zdroje, jsou to dělníci či zaměstnanci

¹⁷ Tak je popsali Vladimír Iljič Lenin

postaví do čela komunistické společnosti po skončení revoluce. Tato teorie je tedy elitářskou teorií, přestože hlásí beztřídní společnost (tamtéž).

Přestože se oba koncepty komunismu a nacismu ukázaly být neudržitelnými a zhroutily se, velice výrazně ovlivnily a stále ovlivňují strukturu české společnosti. Narušily totiž demokratický vývoj české společnosti. Zdecimovaly či odehaly české elity a zanechaly český národ zastrašený. Nově nastolený demokratický režim tak musí tyto struktury opětovně vytvářet a připravovat správné podmínky pro rozvoj české společnosti.

2.2.4 Typy elit

Na pojem elit je možné nahlédnout několika způsoby. Jacek Wasilewski rozlišuje typy elit na základě funkcí, které momentálně plní ve společnosti. V postkomunistických zemích tak identifikuje elity tranzitní, transformační a konsolidační. Úkolem tranzitních elit je rozhodnout o novém režimu, tranzitní elity ho pak mají nastolit v praxi a konsolidační elity by ho měly stabilizovat a ukotvit. Jelikož se v rámci České republiky může hovořit o již konsolidované demokracii, navrhuje Frič doplnit Wasilewského koncepci o elity dohánějící, neboť tendencí postkomunistických civilizací je snaha o dohnání nejméně úspěšných západních demokratických států (Frič, 2008).

Jiný pohled na typologii elit přináší Jan Keller tvrzením, že společenská vrstva elit se skládá ze dvou skupin - elity *diskrétní* a *pomocné*. Diskrétní elity jsou tvořeny z nejmajetnějších a nejvlivnějších jednotlivců v dané zemi, které si své výsostné postavení udržují po generace. Jsou třídou navýsost uzavřenou, navazují styky jen sami mezi sebou navzájem. Pomocné elity jsou skupinou jedinců, kteří se o své bohatství zasloužili profesními aktivitami v ekonomické, mediální či politické sféře. Můžeme sem zařadit politiky, manažery, mediálně známé osobnosti, nejméně úspěšnější zaměstnance (2010).

Martin Nekola ve výzkumné studii uvádí, že v české společnosti se vyskytuje pět typů elit. Jsou to elity politické, ekonomické, mediální, státně samosprávné a elity vědeckých, církevních a kulturních oblastí (2005). Socio-biografickou charakteristikou elit je podle autora disponování určitým sociálním kapitálem, který ne-elitním skupinám chybí. Řadí tam mimo jiné vzdělání či dosažení určitého věku.

Výše zmíněný výzkum ukazuje na problém, že veřejnost shledává elity neschopné vůdcovství. Jsou údajně zkorumpované a nemají dostatek vizí o budoucnosti našeho směřování. Politické elity se těší nejmenší důvěře ze strany veřejnosti, o něco lépe jsou na tom však politici fungující na rovině samosprávy obcí a krajů, kteří si získali větší důvěru než úředníci státní správy (Frič, 2008). To naznačuje předpoklad, že politická důvěra by mohla být budována „odspodu“, tedy lokálně.

V mé práci se zaměřím na zkoumání elit politických, konkrétně na politické představitele městské části Praha 18., které by dle Nekoly tak spadaly do kategorie elit správně samosprávních.

2.3 Shrnutí teoretické části práce

Do této doby jsem představila hlavní koncepty mé práce, které mají význam pro formování elit. Začala jsem definicí demokracie Roberta Dahla. Nejlépe vyhovuje potřebám dnešní zastupitelské demokracie. Formuluje 5 základních kritérií demokracie a to: účast, volební rovnost, poučené porozumění, kontrola nad nastolováním témat k projednávání, zapojení všech dospělých. Míra naplnění těchto kritérií umožní posoudit, do jaké míry dospěl proces demokratizace v každé zemi. České republiky se teprve vzpamatovává z komunistického režimu a na plném rozvinutí těchto kritérií teprve pracuje. Také jsem se věnovala komunální politice, která je pro demokratický systém důležitá z toho důvodu, že lidé jsou politikům blíže a mohou snáze kontrolovat jejich činnost, či se zapojit do politického procesu. Dále jsem mluvila o komunálních volbách, skrze které dochází ke zvolení politických zástupců, a které slouží jako prostředek pro kontrolu elit. Také jsem uvedla možnosti, jakými lze ustanovit politickou reprezentaci po volbách skrze vytváření koalic. Déle se práce věnovala občanským sdružením, jakožto prostoru, kde dochází k utváření veřejného mínění, které vyvažuje moc demokratických vlád a kontroluje politická rozhodnutí učiněná elitou. Ukázalo se, že vymezit pojem občanské demokracie je neskutný úkol a nelze tak učinit jen tvrzením, že se jedná o vše, co není stát. Pochopení občanské společnosti lze docílit spojením myšlenek dvou autorů – Locka a Montesquieua. Také jsem nastínila vývoj občanské společnosti v České republice a problémy, kterým čelila. Zkušenost z

totalitních režimů a způsob, jakým se utvářela česká občanská společnost v procesu formování samostatného národa, poznamenaly veřejnou sféru do dneška, jelikož se naše veřejnost teprve učí tomu, jak má občanská společnost fungovat a nemá důvěru ve státní instituce a elitu. Dále jsem nastínila možnosti politické participace, které občanská společnost nabízí.

V další podkapitole teoretické části jsem se věnovala problematice elit. Nastínila jsem proces, jakým se měnily lidské společenské struktury po staletí. Následně jsem se věnovala klasickým teoriím elit a také vlivu totalitních režimů na formování českých elit. Dále jsem představila několik způsobů, kterými je možné elity typologicky rozdělovat. V postkomunistických zemích je dle Wasilewského názoru úkolem elit dohnat západní společnosti (Frič, 2008).

V praktické části práce se pokusím zmapovat, do jaké míry dospěl proces demokratizace ve vybrané lokalitě a jakou roli zaujímají v tomto procesu místní politické elity.

3. Empirická část

3.1 Metodologie

3.1.1 Výzkumný problém a výzkumné otázky

Proces demokratizace České republiky dnes musí překonávat hned několik překážek. Již od vzniku První republiky nebyla česká občanská společnost s to plnit své funkce. Přestože zde byla ustanovena parlamentní demokracie, vláda měla silně centralizovaný charakter a místní spolky se napojovaly na politické strany, čímž neplnily kontrolní funkci proti rozpínavosti státní moci. Byly s ní propojené (Müller, 2003). Během nacistické okupace a komunistického režimu pak byl demokratický proces a s ním spojený vývoj občanské společnosti naší země zcela přerušeno. České elity byly ruinovány. Lidé v občanskou participaci ztratili důvěru. Ztratili důvěru i ve veřejné instituce a politické elity. Česká republika tak v dnešní době stojí před závažným problémem a to obnovením funkcí občanské společnosti, které jsou pro efektivní demokratické vládnutí potřebné, a obnovením elit na všech úrovních. Jelikož nejlepší

podmínky pro občanskou aktivitu se vytváří na úrovni lokální demokracie, kde mají rozhodnutí místních elit politickou váhu až se souhlasem veřejného mínění (Čmejrek et al., 2010), je třeba zjistit, do jaké podoby vypsela občanská společnost v konkrétní lokalitě. Budu si klást následující výzkumné otázky:

- 1.) Jak se formují politické elity na lokální úrovni s ohledem na utváření předpokladů pro demokratické vládnutí?
- 2.) Za jakých okolností dochází k mobilizaci občanské společnosti a její participaci na veřejném dění? Podotázka: Jde o reakce na mezní situace, nebo se jedná o soustavnou snahu pěstovat veřejný prostor a kultivovat kvalitu obecního života?

3.1.2 Výzkumná strategie

Zvolila jsem kvalitativní metodu výzkumu, neboť cílem práce je vypátrat a pojmenovat konkrétní faktory, které působí na formování lokálních politických elit s ohledem na utváření předpokladů pro demokratické vládnutí a činnost občanské společnosti.

Kvalitativní metody výzkumu „*umožňují zprostředkovat hlubší porozumění společenského fenoménu, než jaké by se získalo z čistě kvantitativních dat.*“ (Silverman, 2005: 20) V práci jsem se snažila získat podrobné informace o fungování politických elit v městské části Praha – Letňany, konkrétně o důvodech jejich zvolení, práci radních a zastupitelstva, o vztazích mezi nimi, o stavu občanské společnosti a o tom, zda zasahuje do práce místních politických elit. Jak píše Hendl, díky kvalitativnímu výzkumu „*Nezůstáváme na ... povrchu, provádíme podrobnou komparaci případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy ... zohledňujeme působení kontextu, lokální situaci a podmínky.*“ (2005: 53) Z těchto důvodů shledávám, že kvalitativní výzkum bude pro mé potřeby ideálním instrumentem.

3.1.3 Technika sběru dat

Po prozkoumání literárních zdrojů, které se zabývají problematikou demokracie, komunální politiky, občanské společnosti a formování elit, jsem analyzovala dokumenty týkající se situace v městské části Praha – Letňany. Konkrétně se jednalo o Letňanské listy (měsíčník vydávaný úřadem městské části), internetové stránky občanského sdružení Zdravé Letňany a internetové stránky samotné městské části.

Na základě prostudovaných dokumentů jsem stanovila nejdiskutovanější témata, která aktivizovala politické kampaně v předvolebním období, politickou aktivitu stran během daného období, tedy let 2010-2014, veřejnou diskusi a činnost místního občanského sdružení Zdravé Letňany. Dokumenty k analýze se tak datovaly ke stejnému období, tedy od roku 2009, kdy začaly probíhat předvolební kampaně, po současnost.

Rozhodla jsem se využít metody rozhovorů, konkrétně polostrukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami. Vzhledem k vybrané výzkumné strategii a cílům této práce mi nejlépe pomohou pochopit příčiny politické situace v městské části. Typ polostrukturovaných rozhovorů zaručí, že budou probrána veškerá mnou stanovená témata, která vycházejí z výše zmíněné analýzy dokumentů, a zároveň bude možno reagovat na otázky nové, které mohou vyvstat během tázání. Také bude zaručeno, že se data z různých rozhovorů nebudou mezi sebou příliš lišit, což mi později umožní snazší porovnávání všech získaných odpovědí (Hendl, 2005).

3.1.4 Výběr vzorku, prostředí výzkumu

Jedince, kteří byli určeni ke zkoumání, jsem vybrala na základě jejich politické činnosti v zastupitelstvu, popřípadě v radě městské části. Jednalo se tedy o výběr cílený, jež *„umožňuje vybrat případ, který ilustruje nějakou charakteristiku či proces, o který se zajímáme.“* (Silverman, 2005: 116) Vybraní jedinci, jakožto členové zastupitelstva a rady městské části, jsou zástupci politické elity, tudíž jsou předmětem této studie a nejlépe pomohou osvětlit společenské jevy, které vedly k jejich stávajícímu postavení. Vybranými jedinci byli zástupci ODS (Mgr. Ivan Kabický, starosta městské části), TOP 09 (Iveta Lojková, uvolněná zástupkyně starosty), ČSSD (Oldřich Miffek, neuvolněný zástupce starosty), KSČM (Emil Kasl, člen zastupitelstva) a VV (PaedDr. Lenka Pospíšilová, členka zastupitelstva a velmi oblíbená osobnost Letňan; ze 7. místa na kandidátní listině VV se preferenčními hlasy dostala do jejich čela a obsadila tak jediné místo za VV v zastupitelstvu městské části). Tím budou zastoupeny všechny politické subjekty, které byly úspěšné ve volebním období 2010-2014 a které lze považovat za politickou elitu. Názory informátorů získané skrze rozhovory přinesou

náhled na formování politických elit a utváření předpokladů pro demokratickou formu vládnutí ve zkoumané lokalitě.

Výzkum se odehrával na půdě městské části Praha 18 – Letňany. Tuto oblast jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem zde žila po většinu části mého života a s okolím i problematikou městské části jsem tak velmi dobře obeznámena. Letňany byly připojeny k hlavnímu městu v roce 1968 jakožto součást městského obvodu Prahy 9. Od roku 2002 se však staly samostatným správním obvodem. Český statistický úřad uvádí, že počet obyvatel ke dni 1. ledna 2014 byl 14895. Letňany jsou perspektivní lokalitou, nachází se zde jedno z největších obchodních center v České republice, jehož součástí je i multikino a plavecký bazén, dále zde byla v nedávné době postavena i hokejová, šermířská a tenisová hala, výstavní areál a v neposlední řadě stanice metra, která činí městskou část velice snadno dostupnou. Tento fakt sem přivádí zájem investorů a v poslední době zde dochází k výstavbě četných bytových staveb.

Zastupitelstvo města se skládá z 21 členů, z nichž 7 tvoří radu. Ve volebním období 2006-2010 zde s přehledem vyhrála strana ODS, která tak obsadila nadpoloviční většinu potřebnou pro rozhodování zastupitelstva, ale přesto uzavřela koaliční dohodu se SZ, která v zastupitelstvu disponovala 2 místy. Ostatní strany, tedy ČSSD, KSČM a Volba pro Letňany, se nacházely v opozici. Volby v roce 2010¹⁸ přinesly vyrovnanější situaci. ODS sice opět získala nejvíce hlasů, ale obsadila jen 9 křesel v zastupitelstvu. ČSSD byla druhou nejsilnější stranou s 5 místy, následovala TOP 09 se 4, KSČM s 2 a poslední místo v zastupitelstvu patřilo jediné zástupkyni za VV. Koaličními partnery se staly strany TOP 09 a ODS, která opětovně převzala pozici starosty. Do opozice se tak odebraly strany ČSSD, KSČM a VV. Tato situace se však časem vyvíjela. V roce 2011 došlo ke změně na postu starosty, kdy byl Ivan Kabický zvolen do pozice náměstka primátora hlavního města Prahy a novým starostou se stal Ondřej Lněnička. Po dvou

---

¹⁸ Volby do zastupitelstva MČ Praha 18 roku 2010 účast v Letňanech, 42,17% Zvoleni: VV (7,17%), KSČM (8,49%) ČSSD (20,12%), TOP 09 (18,36%) ODS (37,27%). Předchozí volby roku 2006: ODS (47,51%), ČSSD (23,14%), KSČM (9,08%). Účast v Letňanech: 42,22%. Zdroj: český statistický úřad (2014)

letech se pak na postu starosty opět vyměnili. A změna nastala i v koalici. Původní koalice byla rozšířena o nový politický subjekt – stranu ČSSD.

Jak jsem již zmiňovala při popisu techniky sběru dat, mnou zkoumané období pokrývá dobu od ledna roku 2009 po současnost, ve kterém k společensky nejvýraznějším tématům patřila nedostatečná kapacita místních mateřských školek, zastavování Letňan komerčními a bytovými budovami, konkrétně nejvýraznější byla kauza Letňanských lentilek. Dále se jednalo o problematiku bezdomovectví a personální změny na radnici.

K uskutečnění výzkumu došlo na počátku června roku 2014.

3.1.5 Analytické postupy

Průběh rozhovoru byl nahrán na hlasový záznamník a jeho znění bylo následně převedeno do textové podoby. Pro přepis jsem nevyužila žádného programu, vše jsem zapisovala ručně přímo do počítače. U výsledného textu poté došlo ke korekci, kdy jsem upravila nespisovné výrazy a vynechala často se opakující slova. Rovněž jsem vynechala pasáže, kde byly věty špatně formulovány a jejichž znění bylo informátorem v průběhu měněno. Do stylistické struktury vět se jinak nikterak nezasahovalo. Význam textu nebyl nijak pozměněn, a tudíž může dále sloužit jako zdroj informací pro následnou analýzu. Zvolená analýza byla orientovaná na případ, jelikož cílem práce bylo zjistit situaci politických elit a občanské společnosti v konkrétním prostoru. Již v průběhu přepisu jsem si poznačovala ty pasáže, které by se později mohly ukázat jako důležité. K segmentaci dat tak částečně došlo již během transkripce. Poté, co jsem přepsala data ze všech rozhovorů do textové podoby, přišlo na řadu jejich kódování¹⁹, které mi pomohlo data lépe popsat a označit ty odpovědi, které souvisely s mými výzkumnými otázkami či jedna s druhou. Využila jsem tedy otevřeného kódování. Jako kódy jsem využila symbolů, jejichž význam a to, k čemu se odkazují, jsem si poznačila na pracovních dokumentech. Ke kódům jsem dále vkládala poznámky, které obsahovaly mé nápady a postřehy, jež mi následně pomohly k lepší orientaci v datech, k nalezení odpovědí na výzkumné otázky a k interpretaci dat (Hendl, 2005).

---

¹⁹ Podle Hendla se kódováním „rozumí rozkrytí dat směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci.“ (2005: 246)

3.1.6 Hodnocení kvality výzkumu

Pro zjištění validity kvalitativního výzkumu se využívají dle Lincolna a Guby 4 koncepty – důvěryhodnost, přenositelnost, hodnověrnost a potvrditelnost (Hendl, 2005). Pro dosažení důvěryhodnosti jsem zkoumaný problém konzultovala jak s vedoucím mé práce, tak s dalšími nezúčastněnými osobami, které se mnou reflektovaly mé postupy a zvolenou strategii. Po dokončení analýzy dat jsem opětovně kontaktovala informátory, aby potvrdili mnou vytvořené závěry a nedošlo ke zkreslení jejich tvrzení.

Přenositelnost práce je komplikovaná, neboť mnou zkoumaný problém vypovídá jen a pouze o situaci politických elit a občanské společnosti v Letňanech. Přenesení mých závěrů do jiného prostředí by tak nebylo možné, závěry nejsou zobecnitelné. Nicméně výsledky mé studie by mohly být uplatněny pro komparaci s jinými, podobnými výzkumy. Pro dodržení hodnověrnosti jsem využila metodu triangulace, kdy jsem informace pro výzkum čerpala z odlišných zdrojů - konkrétně z analýzy sekundárních zdrojů, studia místních periodik a internetových stránek, na základě kterých jsem sestavovala rozhovory. Rovněž jsem zrealizovala rozhovory se zástupci politických subjektů, které se nacházejí v zastupitelstvu jak v opozici, tak koalici, tedy se zástupci KSČM, ODS, ČSSD, VV a TOP 09, což mi pomůže nahlédnout na problematiku politických elit ze všech možných úhlů pohledu, které se momentálně v zastupitelstvu Letňan nabízejí. To by mělo taky pomoci ke zvýšení hodnověrnosti mé práce. Pro potvrditelnost jsem poskytla hlasové záznamy uskutečněných rozhovorů a jejich přepisy. Rovněž tím, že jsem získala odpovědi od zástupců všech politických subjektů zastoupených na radnici Prahy 18, bych měla zvýšit objektivnost informací, alespoň co se dané lokality týče. Zároveň jsem se snažila zahrnout do výzkumu dostatečné množství informací, čímž by se měla zvýšit potvrditelnost výzkumu. Zvážila jsem tedy všechny 4 aspekty, které by dle Lincolna a Guby měly splňovat všechny práce usilující o validitu a myslím si, že jsem docílila daných kritérií. Reliabilita kvalitativních výzkumů bývá menší. V závěrech jsem vycházela z odpovědí, které mohly být mnou špatně interpretovány. Tento fakt jsem se však snažila minimalizovat jak zpětnou reflexí s informátory, tak přiložením původního znění rozhovorů i s transkripcemi v příloze mé bakalářské práce. Dalším rizikem, které by snížilo reliabilitu výzkumu, by byly klamné

výroky informátorů. Rozhovory s ostatními zastupiteli by však případná zkreslená tvrzení měly odhalit. Každopádně i přes tyto snahy je reliabilita této práce samozřejmě nižší.

3.1.7 Etické otázky výzkumu

Ve svém výzkumu jsem se snažila postupovat na základě etických norem. Všem informátorům jsem nejdříve objasnila téma a obsah mé bakalářské práce, tedy že půjde o formování elit v městské části Praha Letňany. Informovala jsem je o faktu, že chystaný rozhovor bude pro další potřeby práce zaznamenáván na nahrávací zařízení, proti čemuž nikdo z dotazovaných nic nenamítal. Zároveň byli všichni zúčastnění obeznámeni s faktem, že tyto nahrávky budou součástí bakalářské práce. Zaručit účastníkům výzkumu jejich anonymitu nebylo možné vzhledem k tomu, že se jedná o osoby veřejně činné a i v případě neuvedení jmen by byla totožnost informátorů snadno dohledatelná. Účastníkům jsem tento fakt sdělila před začátkem výzkumu a bylo jim nabídnuto se rozhovoru neúčastnit. Tato skutečnost však nikomu ze zúčastněných nepřekážela. Před začátkem nahrávání jsem každému subjektu dala k podpisu informovaný souhlas, který shrnuje výše řečené. Také jsem nabídla možnost zaslání kopie finální bakalářské práce v případě, že by o to některý z informátorů měl zájem. Tím jsem se snažila zohlednit etické aspekty výzkumu dle Hendla (2005).

3.2 Analýza sekundárních pramenů o českých elitách

Před vlastním šetřením jsem se pokusila analyzovat již existující výzkumy zabývající se problematikou elit, tedy sekundární zdroje. Jelikož situace elit v městské části Praha Letňany nebyla popsána, vycházela jsem z prací, které se zabývají touto otázkou na národní úrovni, konkrétně z výzkumů provedených kolektivem autorů Frič, Nekola a Prudký s názvem *Veřejnost a elity jako aktéři modernizace* (2005) a *Elity a modernizace: Průběžná zpráva z výzkumu* (2005)²⁰. Data převzatá z těchto prací nastiňují situaci českých elit a zhodnocují vztah mezi nimi a společností. Tato data byla vybrána účelově, aby co nejvíce souvisela s otázkami, kterými se zabývám.

---

²⁰ Jelikož se jedná o výzkumy stejných autorů, vydané ve stejném roce, informace získané z *Elity a modernizace* budou označeny za rok vydání písmenem (a) a *Veřejnost a elity* pod písmenem (b).

3.2.1 Míra vlivu jednotlivých elit ve státě

Tabulka 1: Moc rozhodovat o směřování země

skupiny elit	průměr*
Vláda ČR (premiér a ministři)	1,58
Vysocí představitelé Evropské unie	1,70
Bankéři a finančníci	1,72
Představitelé velkých nadnárodních firem	1,73
Poslanci	1,77
Šéfové organizovaného zločinu	1,94
Vysoce postavení státní úředníci	1,95
Představitelé masových médií a reklamy	2,10
Domácí podnikatelé a manažeři velkých firem	2,10
Politici na místní a regionální úrovni	2,53
Vzdělanci, vědci a představitelé kulturní sféry	2,55
Představitelé odborových svazů	2,74
Představitelé dobrovolných, neziskových organizací	3,09

* : škála 1 (velmi velkou) až 4 (velmi malou)

Zdroj: CESES 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b: 23)

Z této tabulky je vidět, že v otázce moci nepřikládá veřejnost místním a obecním politickým elitám příliš velkou důležitost. Ze všech typů elit mají podle společnosti lokální politici nejmenší vliv na chod země spolu s vědci, představiteli odborů a neziskových organizací (Frič et al., 2005b). To dokládá i volební účast v porovnání voleb do zastupitelstev obcí a voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V roce 2010 byla účast na volbách do zastupitelstev obcí 48,48%, zatímco účast na parlamentních volbách byla ve stejném roce 62,6% (český statistický úřad). Zároveň se však jak veřejnost, tak elity shodují na tom, že by místní samospráva, tedy včetně

lokálních elit, měla mít větší vliv na směřování naší země, což ilustruje následující tabulka:

Tabulka 2

Který z následujících činitelů by měl podle Vás mít na směřování naší společnosti větší vliv než má dnes?			
	N=2500/826, údaje v %, odpověď „ano“	veřejnost	elity
1.	místní samospráva	74	84
2.	Soudy	67	61
3.	státní správa	62	27
4.	podniky, firmy	57	52
5.	Odbory	53	22
6.	dobrovolné organizace	45	58
7.	Evropská unie	42	48
8.	politické strany	37	26
9.	NATO	25	16
10.	Církev	17	17

Zdroj: CESES 2002/4 in Frič, Nekola, Prudký (2005a: 23)

Tento fakt však vyvrací následující tabulka, která naopak uvádí, že lidé stále spoléhají na intervenci státu do jejich problémů:

Tabulka 3: Intervence státu do života veřejnosti

Souhlasíte s názorem, že problémy občanů by měl řešit především stát a ne občané?			
	N=2500/826, údaje v %	veřejnost	elity
1.	Rozhodně ano	20	6
2.	Spíše ano	35	14
3.	Spíše ne	35	47
4.	Rozhodně ne	10	33

Zdroj: CESES, 2002/4 in Frič, Nekola, Prudký (2005a: 23)

Veřejnost se v ČR spoléhá na elity při řešení soukromých záležitostí a očekává od nich, že budou zasahovat do vývoje společnosti. Zatímco 55% zúčastněných z řad veřejnosti je tohoto názoru, pouze 20% elit zaujímá stejné stanovisko (Frič et al., 2005a). Shrnutím těchto tří tabulek lze konstatovat, že česká společnost se stále velmi spoléhá na intervence státu do každodenního dění, což je pravděpodobně způsobeno dlouhodobým socialistickým rázem české společnosti. Z toho důvodu česká veřejnost nepřikládá lokálním elitám příliš velký vliv, ale do budoucna očekává nárůst jejich moci spolu se zvětšeným vlivem místní samosprávy.

3.2.2 Hodnocení elit z pohledu společnosti

Tabulka 4: Míra důvěry k různým skupinám elit

Máte důvěru k následujícím skupinám lidí?	průměr*
Vědci	1,78
Představitelé dobrovolných neziskových organizací	2,20
Úředníci samosprávy (obce, kraje)	2,36
Představitelé médií (TV, rozhlasu...)	2,46
Církevní hodnostáři	2,66
Úředníci státní správy	2,68
Bankéři a podnikatelé	2,72
Ministři	2,91
Poslanci	3,06

Zdroj: CESES, 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b: 25) * - škála 1 (rozhodně ano) až 4 (rozhodně ne)

Jak je patrné, úředníci samosprávy se ze všech politických elit těší největší důvěře v očích veřejnosti. Tento jev může mít souvislost s tím, že samosprávní elity mají dle názoru veřejnosti i nejmenší vliv na směřování naší země. Obecně je však vztah elit a veřejnosti problematický. Jak je vidno z následujících dvou tabulek:

Tabulka 5: Zvyšování napětí mezi veřejností a elitami

Dochází ke zvyšování napětí mezi elitami a veřejností?	%	
určitě ano	34	77
spíše ano	43	
spíše ne	12	15
určitě ne	3	
napětí necítím	8	

Zdroj: CESES 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b:26)

Tabulka 6: Mocenský vztah mezi veřejností a elitami

1	jednání elit je významně ovlivněno tím co si přeje veřejnost	11%	83%	elity spíše manipulují veřejností podle svých potřeb
2	mezi současné elity se může dostat každý, pokud má na to schopnosti	25%	67%	současné elity mezi sebe už nikoho dalšího nepustí, i když schopnosti má
3	veřejnost a elity spíše spolupracují	15%	76%	elity a veřejnost jsou spíše v konfliktu

Zdroj: CESES 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b: 24)

Výše uvedená data dokládají, že vztah elit a veřejnosti není na dobré cestě. Veřejnost vnímá stále se zvyšující napětí mezi nimi a elitou, které je dáno uzavřeností elit a jejich snahou manipulovat veřejností. I to může být příčinou nízké politické participace v ČR (Frič et al., 2005b).

3.2.3 Veřejnost a politická participace

Tabulka 7: Vývoj politických participačních aktivit české populace mezi roky 2002 až 2005 - % populace

Aktivita	2002		2005	
	ano	nikdy	ano	ne
a. účast ve volbách	66	23	71	13
b. práce v polit. straně	3	88	5	92
c. ovlivňování poslance	5	84		
d. neplacená práce v dobrovol. org.	17	66	16	82
e. kontaktování čelných představitelů volené strany	3	88		
f. návštěva a přesvědčování úřadů o nutnosti změn	6	80		
g. organizování či účast na povolené demonstraci	5	84	6	92
h. organizace či podpis petice	9	66	15	83
i. podpora dobročinné akce	33	43		
j. účast na zasedání zastupitelstva	11	74	17	81

Poznámka: Údaje za indikátory ad c, e, f, i za rok 2005 nejsou k dispozici.

Zdroj: Frič, Nekola, Prudký (2005b: 60)

Jak je vidět, aktivita české veřejnosti v politice byla, s výjimkou volební účasti, mezi lety 2002-2005 pouze nepatrná a co je podstatnější, ani se nezvyšovala. Jedinou aktivitou, která v tomto období zaznamenala nepatrné zvýšení, byla účast ve volbách. Tato tendence však časem opět poklesla – jak bylo zmíněno výše, účast ve volbách do parlamentu ČR v roce 2010 opět klesla a to na 62,6% (Český statistický úřad).

Veřejnost si tedy stěžuje na uzavřenost elit, které mezi sebe nechtějí nikoho pustit, avšak na aktivitách, které mají k dispozici, se angažovat odmítají (Frič et al., 2005b). Možná je to však dáno tím, že sama veřejnost si příliš nevěří a raději se spoléhá na stát, jak je vidět v následující tabulce:

Tabulka 8: Hodnocení veřejnosti jako politického aktéra

1	jsou spíše ustrašení a bojí se veřejně vystupovat	54%	39%	jsou spíše sebevědomí a nebojí se veřejně vystupovat
2	když jde o veřejné záležitosti, obvykle se hádají	66%	28%	obvykle táhnou za jeden provaz
3	sice občas reptají, ale vždy udělají to, co po nich elity chtějí	67%	25%	nakonec si udělají co chtějí, bez ohledu na elity

Pozn: Zbytek do sta procent tvoří odpověď „nevím“.

Zdroj: CESES 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b: 35)

I přes fakticky nízkou politickou aktivitu veřejnosti a její malé sebevědomí si je společnost vědoma potřeby více se v politice angažovat, jak ukazuje následující tabulka:

Tabulka 9: Způsoby prosazování zájmů a rozhodování ve společnosti

1	stačí, když se lidé účastní pravidelných voleb a zvolí své zástupce	14%	81%	pouhá účast ve volbách nestačí, lidé by měli průběžně ovlivňovat rozhodování zvolených politiků
2	zájmy lidí by měly prosazovat pouze politické strany	15%	76%	aby prosadili své zájmy, lidé by se měli sdružovat i mimo politické strany
3	zvolení zástupci mají rozhodovat sami a neobtěžovat veřejnost svými problémy	16%	80%	lidé, kterých se rozhodnutí týkají, by se měli aktivně účastnit rozhodování

Zdroj: CESES 2005 in Frič, Nekola, Prudký (2005b: 32)

3.2.4 Shrnutí sekundárních pramenů

Situace české demokratické společnosti není zdaleka ideální. Lidé se při řešení svých problémů stále spoléhají především na stát, od něhož očekávají intervence, zatímco lokální politice nepřikládají zvláštní důležitost. Politici na místní a regionální úrovni mají údajně nejmenší vliv na jejich životy. Z druhé strany jim společnost nejvíce

důvěruje a přeje si, aby místní samospráva měla do budoucna větší vliv. Výzkum rovněž uvádí, že veřejnost k elitám chová nedůvěru – cítí, že je elitami ovládána a že mezi nimi vzniká konflikt. Zároveň si stěžují na fakt, že je elity mezi sebe nechtějí pustit. I to je možná důvod, proč veřejnost příliš nevyužívá možností politické participace. Účast ve volbách byla jedinou politickou aktivitou, které se účastnilo více než polovina respondentů daného výzkumu. Je to možná způsobeno tím, že lidé se bojí veřejně vystupovat, dohadují se mezi sebou a nechávají se ovládat elitami. Zároveň si však uvědomují, že pouhá volební účast je nedostačující a cítí potřebu být více zahrnuti do politického rozhodování (Frič et al., 2005). Jak jsem již dříve uvedla (viz kapitola „občanská společnost“ a „teoretické zakotvení práce“), Česká republika se nachází ve stavu nefunkční občanské společnosti. Tento fakt zpomaluje proces demokratizace naší země a výsledky analýzy sekundárních pramenů tento fakt potvrzují.

3.3 Analýza dokumentů z prostředí městské části Praha 18

Pro získání informací ohledně veřejného dění v městské části jsem prozkoumala tištěná periodika a internetové stránky (konkrétně viz „technika sběru dat“), na základě kterých jsem určila nejdiskutovanější témata. Nejčastěji se dle mého názoru objevovala problematika kapacity mateřských školek. Letňany jsou rychle se rozrůstající městskou částí, kam se díky dobré dostupnosti a pokračující výstavbě stěhuje čím dál tím více nových občanů. Při rostoucím počtu obyvatel a stagnující situaci v mateřských školkách tak vznikl problém nedostatečné kapacity, který letňanští pocítili. Dotazy směřující na kapacitu mateřských školek se často vyskytují v internetové sekci „otázky a odpovědi“, což je informační kanál sloužící pro komunikaci občanů s řídicími orgány městské části.

S rostoucím počtem obyvatel vyvstává potřeba nových bytových prostor, jejichž výstavba byla rovněž vnímána občany Letňan jako problém, jelikož v místě konání stavby bývá nepořádek, prach, je kácena zeleň, což dané lokalitě ubírá na estetičnosti a obyvatelům na pohodlí. Momentálně nejvýraznější kauzou je v tomto směru realizace Letňanských lentilek, na kterou často odkazuje občanské sdružení Zdravé Letňany. Jde o projekt regenerace sídliště v Letňanech, jehož realizátorem je úřad městské části. Na počátku výstavby došlo k pokácení zeleně v dané oblasti a měly se rušit předzahrádky u

panelových domů nacházejících se v dané lokalitě. V reakci na to chtělo občanské sdružení Zdravé Letňany připravit petici o zachování předzahrádek (Zdravé Letňany, 2014a). Přestože k podání petice nakonec nedošlo, ustoupila radnice městské části v alespoň jedné lokalitě (Zdravé Letňany, 2014b). Dále se občanské sdružení vymezovalo proti ceně projektu Letňanských lentilek, která se zdála být příliš vysoká (Zdravé Letňany, 2014c). Problematická se jevila i otázka bezdomovců, kteří znečišťují veřejné prostranství v Letňanech, usídlují se na dětských hřištích, v parcích a poblíž nákupních center. Neméně výraznou kauzou byly i personální změny na radnici, kdy se na postu starosty vyměnili Mgr. Kabický s Mgr. Lněničkou (viz “výběr vzorku a prostředí výzkumu“). Tato výměna vyvolala jistě tenze uvnitř letňanské ODS. Vnitřní nestabilita zastihla i stranu TOP 09, která v důsledku toho přišla o jednoho radního. Výsledkem této napjaté situace bylo uzavření trojkoalice se stranou ČSSD, která se dostala po dvou volebních obdobích opět do rady městské části. Dalšími, veřejností vnímanými problémy, byla nedostatečná parkovací místa, nedokončená realizace lesoparku, úklid městské části, nízká frekventovanost městské hromadné dopravy či stav dětských hřišť, což jsou témata, na která se obyvatelé Letňan nejčastěji ptají na internetových stránkách městské části – v sekci „otázky a odpovědi“. Každý rok navíc pořádá městská část veřejné fórum, kde zúčastnění diskutují o tom, co jim vadí v Letňanech nejvíce a co by se mělo změnit. Výsledkem je list 10 problémů Letňan, které jsou poté anketou ověřovány u ostatních obyvatel. Veškerá připomínky občanů jsou tak s větším či menším úspěchem řešeny úřadem městské části.

3.4 Komparace volebních programů

Výsledkem komparace volebních programů jednotlivých politických subjektů, které se v roce 2010 staly úspěšnými ve volbách do zastupitelstva městské části Praha 18, bylo zjištění, že jejich programy si jsou velice podobné, nehledě na politickou vyhraněnost a ideovou odlišnost jednotlivých stran. Nejobsáhlejší volební program měla strana TOP 09, která byla ve formulaci svého volebního programu velmi konkrétní, zatímco ostatní strany se držely obecnějších formulací témat. Největší shoda se týkala údržby a rozšiřování zeleně a péče o seniory, což byla témata, která se objevila na volebních programech všech politických stran, tedy ČSSD, TOP 09, ODS, VV a KSČM. Čtyři

strany usilovaly o zabezpečení sociálního bydlení a shoda tří stran nastala i v otázce parkování, kapacity mateřských školek, zklidnění komunikací a čerpání finančních prostředků z evropských fondů, státního rozpočtu a magistrátu hlavního města Prahy. Celkem 14 shodných bodů obsahoval volební program strany TOP 09 se subjekty ODS a ČSSD. S těmito třemi stranami měly subjekty VV a KSČM poměrně méně společných témat, a také ve volbách obdržely nejméně hlasů (viz Příloha).

3.5 Analýza výzkumných rozhovorů

Subjekty, zvolené k uskutečnění rozhovorů, jsem kontaktovala skrze telefon či osobní kontakt. Samotné rozhovory proběhly na různých místech – v případě ČSSD se rozhovor uskutečnil v kanceláři zástupce na radnici městské části, rozhovor se zástupkyní TOP 09 proběhl z důvodu nemoci přímo u informátorky doma, zástupce ODS mi rovněž poskytl rozhovor na domácí půdě, se zástupcem strany KSČM jsem se setkala ve společenské místnosti SVJ Rýmařovská 434 a rozhovor s informátorkou z VV proběhl na základní škole Generála Františka Fajtla, kde dotyčná pracuje. Rozhovory proběhly mezi 8.6. a 18.6. roku 2014. V textu budou zástupci označeni zkratkou jednotlivých stran a písmenem Z jako zástupce. Pan Oldřich Miffek, neuvolněný zástupce starosty, bude vystupovat pod zkratkou Z-ČSSD, Mgr. Ivan Kabický, starosta městské části, pod zkratkou Z-ODS, paní Iveta Lojková, uvolněná zástupkyně starosty, pod zkratkou Z-TOP, pan Emil Kassl, zastupitel městské části, pod zkratkou Z-KSČM a konečně PaedDr. Lenka Pospíšilová pod zkratkou Z-VV.

3.5.1 Úspěch ve volbách

Ve volbách do zastupitelstva městské části Praha 18 uspělo pět politických subjektů, a to ODS, ČSSD, KSČM, TOP 09 a VV (detailně viz “výběr vzorku a prostředí jeho výzkumu“). Zatímco strany ODS, ČSSD a KSČM mají na území Letňan dlouhou tradici a občanům se tak již prokázaly, TOP 09 a VV se do zastupitelstva dostaly poprvé. Zatímco KSČM a ČSSD obdržely od voličů stejný počet mandátů jako minulé volební období, strana ODS zaznamenala úbytek 2 křesel v zastupitelstvu městské části, přesto však byla s 9 mandáty vítěznou stranou, i když bez nadpoloviční většiny hlasů v zastupitelstvu, jako tomu bylo minulé období. Úbytek hlasů si Z-ODS vysvětluje ve

dvou rovinách. Tou první je samotná značka ODS, kolem které se v poslední době množily korupční kauzy, které „*postihovaly pověst ODS a mnoho členů ztrácelo zájem se podílet na řešení dané problematiky*“, což vedlo i ke zmenšení členské stranické základny. V druhé rovině byl úbytek hlasů způsoben „*vznikem nového subjektu, což byla TOP 09*“. Z-TOP zastává podobný názor a to, že za úspěchem v Letňanech a získáním 4 zastupitelských mandátů stojí image strany TOP 09, která se „*velmi dobře prezentovala a pomohla... i obliba našeho předsedy, Karla Schwarzenberga*“. Přestože se v předvolebním období členové místní TOP 09 „*snažili dělat co nejvíce kontaktní kampaň*“, lidé jednotlivé kandidáty neznali, a tudíž je Z-TOP toho názoru, že od voličů obdrželi hlasy na základě republikových politických tendencí. Letňanská ČSSD dominovala radnici místní městské části po dobu 16 let. V roce 2006 se s 5 mandáty však odebrala do opozice. Tuto ztrátu si Z-ČSSD vysvětluje tvrdým předvolebním bojem mezi místními stranami a také únavou letňanských obyvatel, kteří „*tady po... 16 let měli stejného starostu, tak volili změnu*“. Stejný počet zastupitelů z volebního období 2006-2010 si však ČSSD udržela i v období následujícím, což by dle Z-ČSSD mohlo znamenat fakt, že lidé jsou s jejich prací v zastupitelstvu spokojeni. Následně však dodává, že „*dění na politické scéně v Letňanech se vlastně odráží od dění jak v Praze, tak celostátně a samozřejmě nejsme tak malá městská část... kde by se lidé dívali na to, koho volí jako osobu, ale spíš dávají přednost těm stranám*“. Z-KSČM je za svá 2 křesla v místním zastupitelstvu vděčný tradici strany KSČM, která se poučila ze svých chyb a pro své hodnoty a postoje, kterými je především důstojný život všech občanů, si udržuje stabilní voličskou základnu. Z-VV se v době voleb nacházela na sedmém místě kandidátní listiny VV a získání mandátu jí velmi zaskočilo. Veliký počet preferenčních hlasů, které obdržela, si vysvětluje svou aktivní činností v Letňanech. Jakožto pedagožku ji mnoho rodičů znalo a pravděpodobně v ní mělo důvěru.

Přestože všichni informátoři jednotlivých stran připouští, že volební preference místních obyvatelů mohou být částečně ovlivněny případnou spokojeností či nespokojeností se způsobem, jakým radnice spravuje Letňany, největší vliv má podle nich na volební výsledky popularita jednotlivých politických subjektů v celé České republice. Jediný,

kdo je jiného názoru, byla Z-VV, která svůj mandát obdržela na základě práce v komunitě městské části.

3.5.2 Vznik koalice, její proměna a spolupráce zastupitelstva

Po volbách v roce 2010 došlo k uzavření koaliční smlouvy mezi subjekty ODS a TOP 09, kterou by Balík popsal jako minimální vítěznou ideově propojenou koalici. Z-TOP připouští, že probíhala jednání i s jinými stranami, ale nakonec se rozhodli pro tento krok z důvodu, že s místní ODS měli nejhodnější program a jako pravicové subjekty si byly nejbliže. Z-ODS uvádí, že mezi ní a stranou ČSSD nepanovaly dobré osobní vztahy, kdy *„na začátku přetrvával jistý antagonismus, který se přenesl i do toho, že se hledal koaliční partner blíže pravicového spektra a v tomhle případě to byla TOP 09.“* Na začátku roku 2011 starosta Kabický opustil úřad městské části, aby se mohl věnovat práci náměstka na pražském magistrátě. Nově zvoleným starostou Letňan se stal Mgr. Ondřej Lněnička. Po dvou letech Kabický na post pražského radního rezignoval a v Letňanech opět převzal starostování, což způsobilo rozkol uvnitř letňanské ODS. Z-ODS je názoru, že tato kauza zasáhla jak vztahy uvnitř strany, tak dění v Letňanech. Z-TOP rovněž přiznává, že tyto změny negativně ovlivnily fungování radnice. Výsledkem této rošády však bylo začlenění místní ČSSD do radniční koalice. Z-TOP uvedla, že *„ČSSD neměla zase tak rozdílný program, ve svých řadách mají odborníky, takže když se potom samozřejmě počítaly hlasy tak, aby všechno v zastupitelstvu klapalo, výsledek byl to, že je trojkoalice.“* Z-ČSSD je názoru, že právě díky neshodám uvnitř tehdejší koalice byli přizváni do koalice nové a je za to rád. Dlouholeté spory mezi ČSSD a ODS byly urovnány, protože podle Z-ČSSD došlo od roku 2006 u členů ODS k výrazné změně názorů, které umožnily navázat spolupráci. Momentálně je spokojený s tím, jak v současné době radnice funguje a vztahy mezi jednotlivými členy v rámci koalice uvádí jako přátelské a partnerské, *„protože si teď ty věci, které se potom projednávají na radě nebo zastupitelstvu, vlastně prodiskutujeme dopředu, vyjasníme si postoje, případně každý o něco třeba ustoupíme, pokud je to nějaké takové nevyrovnané, nebo případně může i dojít k tomu, že některý prvek se nerealizuje jen z toho důvodu, že tam je zásadní odpor některého toho uskupení.“* Z-ODS tvrdí, že ČSSD nemusela být přizvána do koalice kvůli převaze hlasů v zastupitelstvu, ale z toho důvodu *„že*

komunální politika není o politických stranách, ale je o schopnosti lidí se domluvit a něco pro občany dělat, a proto si také myslím, že tento trend bude i do budoucna velmi silně posilován. A tímto způsobem jsem oslovil sociální demokraty a řekl jsem, že si myslím, že by bylo kvalitní i po roce 2014 v takové to trojkoaličním uzpůsobení dále pokračovat.“ Momentální vztahy mezi koalicí si Z-ODS chválí a představoval by si spolupráci i v příštím volebním období, což mi potvrdil i Z-ČSSD. Z-TOP se nezmiňuje o budoucí spolupráci, ale momentální stav označuje jako ideální.

Jediné strany, které jsou z radniční koalice vynechány, jsou KSČM a VV. Z-KSČM však tvrdí, že *„V komunální politice názor na řešení situace by měl být bez rozdílu politické příslušnosti. Ode mě slyšeli už mockrát, že já můžu a budu volit stranu, která nebude komunistická strana Čech a Moravy, když bude mít program pro většinu lidí a bude ho důstojně plnit.*“ Proto se Z-KSČM rozhoduje při hlasování zastupitelstva podle toho, zdali je dané řešení pro občany Letňan přínosné. V některých případech tak i koalici podpoří, jestliže jsou v názorové shodě. Z-ODS a Z-TOP vnímají funkci KSČM podobně. Přestože mají minimální moc, tak svými názory přispívají ke konstruktivní diskusi a jejich rozhodnutí vycházejí z konkrétní problematiky Letňan, nikoli z politických přesvědčení. Z-TOP poté dodala, *„že opozici teďka dělají někteří členové z vlastních stran.*“ Z-ČSSD uvádí, že členové KSČM jsou při hlasování nečitelní a těžko předvídatelní. Z-VV potvrzuje výpovědi všech dalších informátorů a tvrdí, že vztahy mezi jednotlivými stranami v zastupitelstvu *„jsou poměrně konstruktivní. Že tam nedochází snad k nějakým velkým výkyvům nebo velkým sporům. Že ta spolupráce tam je pozitivní.*“ Sama Z-VV se nejvíce angažuje v kulturní komisi.

Ačkoliv koalici během volebního období 2010-2014 zastihly rozpory mezi členy stran ODS a TOP 09, které znesnadňovaly fungování zastupitelstva, situace se zlepšila přizváním strany ČSSD. Nově vytvořená trojkoalice nastolila v zastupitelstvu Letňan poklidnou atmosféru, kterou jednotliví informátoři popisují jako přátelskou a nekonfliktní. Jejich spolupráce je dost možná usnadněna i tím, že volební programy stran ODS, TOP 09 a ČSSD byly velice podobné. Jediný větší rozdíl mezi stranami panoval ohledně zahušťování výstavby v Letňanech, u které se ČSSD staví proti názoru ODS a TOP 09. Momentálně se však v rámci koalice byli schopni shodnout. KSČM a

VV sice nejsou oficiálně součástí koalice, ale s vedením radnice spolupracují na společných projektech a cílech.

3.5.3 Možnosti občanské participace a její hodnocení

Dle názoru Z-KSČM je aktivita místních obyvatel minimální a projevuje se až v momentech, kdy jsou nespokojení s konkrétním, většinou stavebním projektem. Městská část pořádá setkání, kde jsou záměry na výstavbu občanům prezentovány, ale účast bývá mizerná a lidé si dle Z-KSČM chodí stěžovat až v momentech, kdy stavba probíhá a už s tím nelze nic dělat. Dále se Z-KSČM obává, že přestože městská část jedná transparentně, občany informuje skrze Letňanské listy, již zmíněná setkání zastupitelstva a internetové stránky, tak se občané o dění v Letňanech příliš nezajímají. Také je názoru, že mnoho letňanských obyvatel nezná své zastupitele a Z-KSČM by uvítal *„kdyby více občanů znalo svého zastupitele.“* Stejně tak Z-TOP zaznamenává větší občanskou aktivitu až v momentech, když letňanským obyvatelům překážejí konkrétní projekty realizované městskou částí. Taková *„občanská sdružení jsou většinou zakládána, když se něco děje, když se něco nelíbí. Ne, že by chtěli pomoci či spolupracovat.“* Z-TOP si však chválí spolupráci s místní Radou seniorů, sdružením maminek a různými sportovně-kulturními skupinami, jejichž činnost se snaží městská část podporovat buď granty, či organizováním výletů a kulturních akcí. Z-TOP by si představovala rozšířit informační možnosti městské části. Pro komunikaci s veřejností městská část nejčastěji využívá internetové stránky, ale Z-TOP je názoru *„že spoustu lidí nenapadne podívat se na web MČ“* čímž vzniká nedostatečná informovanost místních obyvatel. Z-ODS poznamenává, že nejčastější aktivity občanských sdružení směřují na problematiku sledování populace sysla na místním letišti, ochranu zeleně, budování cyklostezek a samozřejmě bytových výstaveb. Tato aktivita však přichází až ve chvílích, kdy se daný problém začne dotýkat konkrétních skupin. Z-ODS uvedl jako příklad výstavbu Letňanských lentilek, proti které se sdružení Zdravé Letňany pokusilo sepsat petici. Tento projekt byl městskou částí připravován po dobu roku a půl, během kterého byli občané zváni na veřejné prezentace, na kterých se mohli k celé věci vyjádřit. Této možnosti však větší počet obyvatel nevyužíval, přestože se městská část snažila výstavbu medializovat, například přes Letňanské listy (Letňanské listy měsíce

srpna 2011). Z-ODS dodává, že přestože má radnice prostor pro zlepšení, tak jsou informace poskytované městskou částí na dobré úrovni. *„Pořizujeme zvukové záznamy, dáváme standardně na webovských a facebookových stránkách pozvánky, publikujeme v letňanských listech...neprovádíme přímé přenosy přes internet, protože obecně je vidět, že na zastupitelstvo chodí velmi málo lidí, takže ta efektivita a sledovanost je velmi malá proti těm nákladům.“* I přes nízkou aktivní účast občanů na aktuálním dění je Z-ODS toho názoru, že se lidé naučili komunikovat s letňanskou radnicí skrze internetové stránky městské části a že toho poměrně hojně využívají. Z-ČSSD řekl, že *„samozřejmě možností je být informován hodně, ale nemyslím si, že to lidé plně využívají.“* Letňanské listy podle Z-ČSSD značná část občanů nečte a informace z internetových stránek také vyjdou ve velké míře vniveč. Důkazem je fakt, že velká část obyvatel nemá tušení o aktuálním dění v Letňanech. Za nejaktivnější občanské sdružení označil Z-ČSSD *„Zdravé Letňany, které podle mého názoru vzniklo především proto, že tu byla určitá nespokojenost některých bývalých zastupitelů, bývalých pracovníků radnice a ti vytvořili určité uskupení s cílem, pravděpodobně, být nějakou opozicí.“* Dalším podnětem, se kterým se Z-ČSSD často potýká, jsou požadavky na posílení městské hromadné dopravy, což však spadá pod rozhodnutí magistrátu hlavního města Prahy. Z-VV zaznamenává veřejné aktivity převážně ve formě kulturních akcí. Momentálně se také na půdě Letňan vyskytuje výrazná občanská aktivita ohledně špatného vedení ZŠ generála Františka Fajtla. Rodičové jsou nespokojeni s ředitelem a sepisují petice, pořádají rodičovské fórum a podávají stížnosti na úřad městské části. Takového jednání jsou však obyvatelé Letňan dle Z-VV schopní až v případech, kdy se jich jednotlivé kauzy přímo dotýkají. V jiných případech *„lidé se moc nezajímají, co se na tom území, kde bydlí, děje. Nebo pokud se jich to úplně přímo netýká, pokud se to netýká toho jejich bloku. Pokud se to týká druhého bloku Letňan, tak v tom je pasivita občanů veliká. Nejsou zvyklí na to zapojování do občanských aktivit.“* Do té doby se o veřejné dění v Letňanech příliš nezajímají, přestože mají k dispozici informace poskytované městskou částí. Podle Z-VV je tento jev pravděpodobně způsoben zkušeností z komunismu.

Všichni informátoři se shodli na tom, že zájem místních občanů o aktuální dění v Letňanech není příliš veliký. Z-KSČM, Z-ČSSD, Z-VV a Z-ODS jsou názoru, že radnice poskytuje obyvatelům široké spektrum informací, Z-TOP podotýká, že tyto snahy by mohly být větší a to právě z důvodu, že lidé internetových stránek městské části a Letňanských listů příliš nevyužívají a je tak třeba zavést i jiné, modernější techniky. V případě nespokojenosti jsou však občané schopni se aktivizovat a dát najevo svoji nevoli. Nikoli však organizovaně. Podle informátorů jsou aktivní vždy jen ti jedinci, kterých se daná problematika týká.

4 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem si kladla za cíl zjistit, jakým způsobem dochází k formování politických elit v městské části Praha 18 a na kolik je tento proces ovlivněn aktivitou občanské společnosti, jenž je v České republice teprve ve fázi vývoje.

V teoretické části jsem představila hlavní témata související se zaměřením této práce, tedy demokracii, komunální politiku, občanskou společnost a problematiku elit.

V praktické části se věnovala stavu politických elit a občanské společnosti v Letňanech, jejichž situaci mi pomáhaly objasnit následující výzkumné otázky:

Jak se formují politické elity na lokální úrovni s ohledem na utváření předpokladů pro demokratické vládnutí?

Za jakých okolností dochází k mobilizaci občanské společnosti a její participaci na veřejném dění? Podotázka: Jde o reakce na mezní situace, nebo se jedná o soustavnou snahu pěstovat veřejný prostor a kultivovat kvalitu obecního života?

Pro vysvětlení výzkumných problémů mi posloužily polostrukturované rozhovory s představiteli místní politické elity a dokumenty mapující dění v městské části. Konkrétně se jednalo o internetové stránky a tisk. Rozbor obou typů dokumentů ukázal, že v městské části Praha 18 je občanská aktivita na velmi nízké úrovni a kromě účasti na volbách nijak výrazněji nezasahuje do utváření lokálních politických elit. Nicméně i samotná volební účast byla v roce 2010 v Letňanech 6% pod republikovým průměrem (český statistický úřad, 2014), což také značí o nižší občanské aktivitě místních obyvatel. Představitelé místní politické elity jsou názoru, že výsledky voleb v Letňanech odráží celková prezentace jednotlivých stran na národní úrovni. Tomu odpovídá i účast politických subjektů v zastupitelstvu městské části, která je shodná se zastoupenými stranami v Poslanecké sněmovně ČR. Pro volební období 2010-2014 se tak jednalo o strany ČSSD, KSČM, ODS, TOP 09 a VV (český statistický úřad, 2014). Výjimkou pak byla jediná zastupitelka, PaedDr. Lenka Pospíšilová, kandidující na listině partaje VV, která získala veliký počet preferenčních hlasů díky své pedagogické činnosti na půdě městské části, díky níž si získala důvěru místní komunity. Lze tedy předpokládat, že politické elity se v Letňanech formují převážně na základě preferencí,

kteře si obyvatelé utvájejí skřze reputaci a činnost politických subjektů na poli celostátní politiky. Přesto je však možná i volba na základě pověsti konkrétního kandidáta, jak dokazuje případ zastupitelky za stranu VV, i když se jedná o případ ojedinělý. Formování koalice v Letňanech probíhalo na začátku volebního období 2010-2014 rovněž ve shodě s parlamentním modelem, kdy koaliční smlouvu uzavřely strany ODS a TOP 09, a to na základě pravicového zaměření a shodného volebního programu. Velice podobný volební program však měla i místní partaj ČSSD, což ke konci volebního období zachránilo stabilitu místní politické situace, kdy vnitřní neshody uvnitř strany ODS ohrožovaly efektivní rozhodování zastupitelstva. Situace se zklidnila vstupem ČSSD do trojkoalice a dle názorů všech informátorů jsou vztahy mezi zastupiteli i stranami otevřené a konstruktivní. Spolupřáci zlehčuje i fakt, že větší část programů jednotlivých stran si je dosti podobná a v případě názorových neshod si zastupitelé a radní navzájem ustupují.

Tendence volit zastupitele na základě celostátních preferencí může být způsobena nižší občanskou aktivitou, která na půdě Letňan panuje. Analýza Letňanských listů, internetových stránek občanského sdružení Zdravé Letňany a internetových stránek městské části ukazuje, že místní občané jsou vyzýváni k participaci na veřejných akcích, občanských fórech a jsou zváni na zasedání zastupitelstva. Jak ale dokládají výpovědi informátorů, místní občané toho příliš nevyužívají. Zástupci ČSSD, KSČM, ODS, TOP 09 a VV jsou názoru, že obyvatelé nemají zájem o aktuální dění v městské části, dokud se jich to přímo nedotýká. Připouští tedy jistou míru aktivity, jejíž činnost spouští nespokojenost lokálních obyvatel. Ta je v případě Letňan způsobená především masivní bytovou výstavbou, na jejíž úkor je likvidována zeleň a odpočinkové plochy. Stejně tak místním občanům překáží nepohodlí, které vzniká během samotné výstavby a znepřijemňuje jim každodenní život. Momentálně na půdě Letňan dochází k aktivizaci občanské společnosti v důsledku nespokojenosti s vedením místní základní školy. Informátoři však přiznávají, že tyto občanské aktivity nevycházejí z komunitní jednoty. Podílejí se na nich jen ti jedinci, kterých se daná problematika přímo týká. Po odstranění faktorů, které způsobují v místním společenství nepokoje, pak občanská aktivita opět ustává.

Pro shrnutí situace v městské části Praha 18 lze říct, že k mobilizaci občanské společnosti zde dochází v případě nespokojenosti obyvatel s konkrétními projekty, které snižují kvalitu bydlení v dané lokalitě, či jinak ovlivňují životy místních občanů. Tyto aktivity však reagují jen na specifické problémy a po čase ustávají. Nijak výrazně neovlivňují formování lokálních politických elit. Ty jsou voleny na základě stranických preferencí místních obyvatel. Politická veřejnost se tedy v Letňanech formuje na bázi jednotlivých politických stran a jejich ideového zaměření. Schopnost vytvářet koalice je však ve zkoumané lokalitě značně rozvinutá a to bez ohledu na stranickou příslušnost politických elit.

Seznam použité literatury:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4

CÍSAŘ, Ondřej. *Politický aktivismus v České republice: sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008, 187 s. ISBN 978-80-7325-168-0

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5

DAHL, Robert A. *O demokracii: průvodce pro občany*. 1 vyd.. Praha: Portál, 2001, 191 s. ISBN 80-7178-422-2

FRIČ, Pavol. *Vůdcovství českých elit*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 296 s. ISBN 978-80-247-2563-5

FRIČ, Pavol, NEKOLA, Martin a PRUDKÝ, Libor. *Elity a modernizace – průběžná zpráva z výzkumu* [online]. Praha: CESES, 2005, 123 s. Dostupné z: http://ceses.cuni.cz/CESES-20-version1-sesit05_01_fric.pdf (a)

FRIČ, Pavol, NEKOLA, Martin a PRUDKÝ, Libor. *Veřejnost a elity jako aktéři modernizace* [online]. Praha: CESES, 2005, 98 s. Dostupné z: http://ceses.cuni.cz/CESES-20-version1-sesit05_09_fric.pdf (b)

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2

JODL, Miroslav. *Teorie elity a problém elity: Příspěvek k dějinám a problematice politické sociologie*. 2. vyd. Praha: Victoria, 1994, 156 s. ISBN 80-85605-94-5

KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010, 211 s. ISBN 978-80-7419-031-5

MÜLLER, Karel. *Češi a občanská společnost: pojem, problémy, východiska*. 2. vyd. Praha: Triton, 2003, 271 s. ISBN 80-7254-387-3

SILVERMAN, David. *Ako robiť kvalitatívny výskum: praktická príručka*. Bratislava: Ikar, 2005, 327 s. ISBN 80-551-0904-4

SOUHRADA, Jan. *Formování elit na lokální úrovni: situace ve městě Chomutov* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2013. 58 s. Vedoucí práce Karel Müller

TAYLOR, Charles. „Invoking Civil Society“ in *Philosophical Arguments*. Massachusetts: Harvard University Press, str. 204-224. ISBN 0-674-66476-0

Dodatečné zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Tab. Počet obyvatel v obcích. Český statistický úřad [online]. 1.1.2014 [cit. 5.6. 2014].

Dostupné z : <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130072-14>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Český statistický úřad [online]. 7.6. 2014 [cit. 7.6. 2014].

Dostupné z: <http://volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Volby do zastupitelstev obcí. Český statistický úřad [online]. 7.6. 2014 [cit. 7.6. 2014].

Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kv2010/kv?xjazyk=CZ&xid=20>

LETŇANSKÉ LISTY. Měsíčník městské části Praha 18 (Leden 2009 - duben 2014). [cit. 20.4.-24.4.2014].

Dostupné z: <http://www.letnanskelisty.cz/nejctenejsi/180-archiv-letnanskych-listu.html>

Internetové stránky městské části Praha Letňany. Dostupné z: <http://www.letnany.cz/>

Internetové stránky občanského sdružení Zdravé Letňany [online]. Dostupné z: <http://www.zdraveletnany.cz/>

ZDRAVÉ LETŇANY. *Začala stavba Letňanské lentilky – občané protestují.* Zdravé Letňany [online]. © 2014 [vid. 24.6.2014a].

Dostupné z: <http://www.zdraveletnany.cz/index.php/klub-vv-praha18/nae-aktivity/1143-zacala-stavba-letnanske-lentilky-obyvatele-protestuji>

ZDRAVÉ LETŇANY. *Letňanské lentilky – reakce Oldřicha Miffka, zástupce starosty.* Zdravé Letňany [online]. © 2014 [vid. 24.6.2014b].

Dostupné z: <http://www.zdraveletnany.cz/index.php/nae-nazory/informace-z-radnice-m-praha-18/1145-letnanske-lentilky-reakce-oldricha-mifka-zastupce-starosty>

ZDRAVÉ LETŇANY. *Jak pokácel (nejen) javory, přihráł kšeftiky a zadlužil městskou část.* Zdravé Letňany [online]. © 2014 [vid. 24.6.2014c].

Dostupné z: <http://www.zdraveletnany.cz/index.php/nae-nazory/investini-akce/1160-jak-pokacel-nejen-javory-prihral-kseftiky-a-zadluzil-mestskou-cast>

Zdroje komparace volebních programů

ČSSD LETŇANY. *Budeme obec spravovat čistě a transparentně, tak jako jsme to dělali v letech 1996-2006.* Soukromý archiv.

KSČM LETŇANY. *Volební program MO KSČM LETŇANY 2006 – 2010.* Soukromý archiv.

ODS LETŇANY. *Volební program 2010-2014.* ODS Letňany [online]. © 2008 – 2014 [cit. 9.6. 2014]. Dostupné z: <http://www.odsletnany.cz/volby.html>

TOP 09 LETŇANY. *Program TOP 09 pro Letňany.* TOP 09 Letňany [online]. [cit. 9.6. 2014]. Dostupné z: http://www.top09letnany.cz/nas_program/program.html

VV LETŇANY. *Priority Věcí veřejných pro Letňany.* Soukromý archiv.

Přílohy

Příloha č. 1: Transkripce rozhovorů

Transkripce rozhovoru se zástupcem ČSSD

Místo a datum konání rozhovoru: Praha dne 13. června 2014

Vysvětlivky: T (tázající – Andrea Kabická) I (informátor – Oldřich Miffek, ČSSD, zástupce starosty MČ)

T: ČSSD držela po dlouhou dobu starostovské křeslo v Letňanech. Od volebního období 2012-2016 *(přeřeknutí, myšleno 2002-2006) jste ztratili 3 místa v zastupitelstvu a přišli o pozici starosty. Co je podle vás příčinou těchto ztrát?

I: Já to jen doplním. Bylo to od roku 2006, kdy skončila taková ta nadvláda ČSSD, pokud se to dá nazvat nadvládou, protože na komunále by to mělo být trošku jiné, ale samozřejmě byla to už asi trošku i únava obyvatel a bylo to v té době takové dosti velké vzájemné nepřátelství mezi stranami, které znamenalo i takový předvolební, krutý boj a vzhledem k tomu, že lidé už tady po 12, respektive 16 let měli stejného starostu, tak volili změnu.

T: Vy jste zmínil jistý boj nebo nevraživost, tak k tomu se dostaneme. Dlouhou dobu jste byli vlastně s ODS největšími soky a ty vztahy nebyly zcela přátelské. O dobu minulého volebního období jste byli na straně opozice, ostatně i během části tohoto období. Proč jste se tedy rozhodli nakonec spolupracovat?

I: Nakonec jsme se rozhodli spolupracovat ze dvou důvodů. První důvod byl ten, že samozřejmě je vždycky výhodnější být u dění, i když to může potom ve "finiši" ve volebním období znamenat nějakou ztrátu u občanů, ale za prvé se dozvídáme věci, které bychom se třeba nedozvídali jako opozice a za druhé proč bychom se neměli podílet na tom, co se tady děje. Navíc samozřejmě za těch 7 let došlo k určitým

posunům v názorech některých zastupitelů a těch jejich zástupců a stran, takže nebyl důvod odmítnout.

T: Vlastně nejste jedinou stranou, která v poslední době ztrácí své voliče. Na příklad ODS také ztratila dva zastupitele od minulého období. Co podle Vás zapříčinilo, že i ODS ztratila tyto hlasy?

I: Nikdy není dobré, pokud má nějaká strana absolutní většinu. A samozřejmě možná, že tohle byl i názor občanů, že přece jenom nebyli spokojeni. Je to určitá nespokojenost, protože ti, co jsou spokojeni, ti většinou se neozývají, ozývají se ti nespokojenci a samozřejmě se to potom odraží v tom volebním výsledku, protože ti nespokojenci vlastně vytváří určitou náladu ve společnosti.

T: Máte tedy za to, že ty volební výsledky odrážejí Vaše aktivity tady na radnici?

I: Já si myslím, že do určité míry ano. Samozřejmě každý z těch obyvatel nebo voličů později má své nějaké problémy nebo své názory na to co by mělo, nebo nemělo být v jeho okolí a pokud se některé věci nedaří, tak samozřejmě se to odrazí i v tom volebním výsledku.

T: Vlastně kromě získání postu místostarosty, jak dále se změnila pozice ČSSD oproti předchozímu období?

I: Já si nemyslím, že se nějak výrazně změnila. Máme stále stejné názory. Naopak teďka jsem velice rád, že ta spolupráce, která tady na radnici je vlastně mezi těmi třemi subjekty je velice dobrá a má to určitou výhodu a i do budoucna bych byl rád, kdyby tomu tak bylo, aby bylo co největší uskupení, protože si teď ty věci, které se potom projednávají na radě nebo zastupitelstvu, vlastně prodiskutujeme dopředu, vyjasníme si postoje, případně každý o něco třeba ustoupíme, pokud je to nějaké takové nevyrovnané, nebo případně může i dojít k tomu, že některý prvek se nerealizuje jen z toho důvodu, že tam je zásadní odpor některého toho uskupení.

T: Díky vaší trojkoalici je teď vaší jedinou opozicí je KSČM. Myslíte si, že je její fungování konstruktivní? Že jako opozice funguje tak, jak má?

I: Pokud se týká KSČM, mám už pár let trochu rozporuplný pohled na ně, protože nejsem si jistý vždycky, jak bude reagovat. Někdy reaguje překvapivě, když řeknu, kladně s tou koalicí, která je, někdy se zase staví zásadně proti a těžko se dá dopředu odhadnout její postoj.

T: Ve volbách v roce 2010 se do zastupitelstva dostala v Letňanech jediná nová strana a to TOP 09. Čím si vysvětlujete jejich úspěch?

I: Veškeré dění na politické scéně v Letňanech vlastně se odráží od dění jak v Praze, tak celostátně a samozřejmě nejsme tak malá městská část, čili obec, kde by lidé se dívali na to, koho volí jako osobu, ale spíš dávají přednost těm stranám. To znamená, pokud TOPka velice dobře uspěla ve volbách jak do parlamentu, tak na Praze, tak se to odrazilo i tady. To samé nás teďka asi očekává s uskupením ANO.

T: Vidíte tedy jistou tendenci ve volbách voličů v celorepublikovém měřítku?

I: Určitě a bohužel tady převládá, nevím, z jakého důvodu, taková averze k těm klasickým stranám a lidé stále, z mého pohledu, skáčou na takové to podbízivé těch nových subjektů, které vznikají. Ať to byl Úsvit, ať to bylo ANO, ať to byly předtím VV a v podstatě jsou lidé nepoučitelní v tom, že tyto subjekty nejsou vyhraněné, spíše jsou populistické.

T: Když mluvíte o tom populismu, teď to asi vyzní špatně, teď se Vás nechci samozřejmě dotknout, každopádně populismus vychází z jistých slibů. Jaká témata jste volili vy pro svou volební kampaň? Jak je vlastně hodnotíte z hlediska jejich realizace v činnosti samosprávy? Co se Vám podařilo uskutečnit?

I: To je teďka asi dost problematičtější odpověď, protože v opozici jsme byli hodně dlouho a teď jsme teda velice krátce a v podstatě v té komunální politice se názory tolik neliší. Když to řeknu zjednodušeně, jestliže je díra v ulici, tak ať je to levice/pravice, tak musí říct: „Ano, opravíme.“ Samozřejmě pokud se týká těch projektů výstavby, například, tam samozřejmě může být nějaká odlišnost. Samozřejmě nějakým způsobem je potřeba reagovat na to, co si myslí obyvatelé, ale zase na druhou stranu je

bezpodmínečně nutné, koukat se vlastně na ten celek. To znamená nerozhodovat jenom o určité lokalitě, ale rozhodovat pro celek.

T: Zmínil jste tady výstavbu. Jak se tedy stavíte k problematice zastavování Letňan komerčními a bytovými budovami?

I: Upřímně řečeno moc se mi to nelíbí, protože sice je to příjemné, že narůstá počet obyvatel, ale vznikají s tím další problémy, ať je to MHD, ať jsou to školky, ať jsou to nějaké obchody, vůbec možnosti nějakého kulturního, sportovního vyžití. Takže určitě to není v pořádku, protože komerčně tady vyrůstají pouze buď byty nebo kanceláře nebo provozovny, ale to ostatní zbývá na městské části a finance té městské části jsou vždycky omezené.

T: Vlastně momentálně nejdiskutovanější kauzou v této oblasti jsou letňanské lentilky. Kde tedy vidíte klady a zápory této stavby? Jestli vidíte některé klady?

I: To je taková pomalu podpásovka, protože v té lokalitě bydlím. Pokud se týká lentilek, musím konstatovat, že sociální demokracie, pokud se dobře pamatují, ve své opozici nepodporovala tento projekt. Samozřejmě to sídliště, kde to probíhá, bylo léta zanedbané, takže je dobře, že se tam něco děje. Jaký bude výsledek, samozřejmě uvidíme. Osobně se mně ty jednotlivé prvky lentilek příliš nezdaří. Připadá mi to zbytečně nákladné a je otázka, jak to bude využitelné, ale to je otázka do budoucna. Já nechci odsuzovat něco, nebo posuzovat něco, když neznám praktické využití. Pokud by se tam stavěly nějaké klasické prolízačky pro děti a podobně, tak člověk si to umí porovnat, jaká bude využitelnost, jak to bude fungovat. Tady prostě je to novinka. Doufejme, že to bude v pořádku.

T: Další otázka je téma korupce. Myslíte si, že je to aktuální problém Letňan?

I: Já si myslím, že v současné době už prakticky ne. Je možné, že tady v minulém období nějaké takové to prvky se objevovaly, ale spíš to, že tedy někteří využívali trochu nadměrně toho, že teda mají možnost ovlivňovat nějaké dění.

T: Na nějaký konkrétní příklad byste si vzpomněl?

I: Konkrétní příklad? Ne, teď mě nic nenapadá.

T: Jaký byl z Vašeho pohledu dopad výměny na postu starosty, kauza Lněnička – Kabický, na fungování zastupitelstva?

I: Já si myslím, že došlo k výraznému zlepšení už právě proto, že tedy jsme do toho vstoupili jako sociální demokracie a samozřejmě došlo i k dalším výměnám a změnám, proto si myslíme, že v současné době radnice funguje velice dobře a dalo by se říci přátelsky, což nebývá zvykem, ale je to i na tom, že se tedy jak představitelé jednotlivých uskupení, tak většina zastupitelů prostě vycházejí spolu a jsou schopní spolu komunikovat.

T: Další otázku mám pro Vás ohledně občanských aktivit letňanských. V jakých formách se projevuje občanská aktivita v Letňanech?

I: Za prvé tu je určité sdružení Zdravé Letňany, které podle mého názoru vzniklo především proto, že tu byla určitá nespokojenost některých bývalých zastupitelů, bývalých pracovníků radnice a ti vytvořili určité uskupení s cílem, pravděpodobně, být nějakou opozicí. V současné době pokud vím, tak se snaží nějakým způsobem se profilovat a dostat se na kandidátky zatím mně neznámých stran.

T: Myslíte si, že tedy konkrétně sdružení Zdravé Letňany je konstruktivní? Funguje?

I: Pokud se dívám na jejich web, velice mnoho materiálů přebírá od radnice, z webových stránek radnice a samozřejmě jsou tam jejich některé názory na to, jak by se něco mělo dělat jinak. Což je logické, je to opozice.

T: Další otázka byla: jaké občanské sdružení je nejaktivnější? Mám tedy za to, že Zdravé Letňany. A s jakými dalšími požadavky ze strany občanů se setkáváte nejčastěji?

I: Je to jednoduché, protože mám na starosti dopravu, tak samozřejmě je to posílení MHD, což je problém velice těžký, protože Praha má nějakou částku na dopravu, kterou dává Ropidu a Ropid samozřejmě nechce nasazovat více autobusů, protože by to musel nějakým způsobem dotovat.

T: Jak podporujete činnosti místních volnočasových a kulturních sdružení a organizací?

I: Ty jsou podporovány především systémem grantů, které jsou vyhlašovány na každý

rok. Jsou na to vyčleněné určité finance. Zatím si myslím, že je toho v porovnání, nebo mohu porovnávat vlastně zastupitelstvo, které tady vzniklo v roce 90, a od té doby já tedy jsem členem zastupitelstva, dnes už tedy nejstarším nejenom věkem, ale samozřejmě narůstají finance, které jdou do těchto aktivit. Ale samozřejmě musíme vycházet z toho, že ty finance budou omezeny, protože je to otázka možností městské části.

T: Jak hodnotíte informovanost občanů Letňan? Je jednání radnice transparentní a přehledné pro ně, podle Vás?

I: Vezmu-li to z pohledu občana, který by neznal tohle to dění, tak samozřejmě možností je být informován hodně, ale nemyslím si, že to lidé plně využívají. Je to mnohdy vidět i na Letňanských listech, které jsou roznášeny do všech domácností, a když se podíváte do krabic, které tam většinou mají u kaslíků, tak tam těch Letňanských listů najdete hodně. To znamená, že ti lidé jaksi nejeví příliš asi velký zájem o to dění.

T: Z druhé strany Letňanské listy jsou dostupné i z internetu, tak například volí tuto možnost.

I: Já vím, ale zase na druhou stranu.. Samozřejmě tu možnost mám já jako další, dívám se i na ty internetové stránky a nakonec dneska jsem členem redakční rady, takže vím, co se tam tvoří. Víím, že tam je hodně aktivit, o kterých se mluví. Je snaha prezentovat všechny akce, ale přesto potom tedy lidi neví o akcích, které jsou. A jako je dost smutné, když přijdu domů, potkám souseda: „Kde jsi byl?“ a já říkám: „No dneska jsme měli akci, měli jsme čarodějnice.“ „A kde? A jak to? A já o tom nevím.“ Takže potom je to opravdu těžké s těmi lidmi nějakým způsobem pracovat, protože zase nemůžeme dávat letáčky do každého baráku.

T: Jak se stavíte k problematice nedostatečné kapacity MŠ, kterou jste vlastně zmínil s postupným rozvojem Letňan. Je tento problém již vyřešen, nebo ne?

I: Je to otázka pohledu. Dělal se určitý průzkum, který teď byl prezentován, a ten vycházel z možných dalších výstaveb. Z toho vyplynulo, že bychom měli mít nedostatek míst v MŠ až někde do roku 2017, ale zatím tak, jak to vypadá v současné době, tak bych řekl, že ta kapacita, která se ještě teď navyšuje, by měla být zhruba

dostačující. Samozřejmě pravděpodobně neuspokojíme úplně všechny, ale je nutné vzít v úvahu to, že ty silné ročníky teď pomalu odeznívají a budou se přesouvat do základních škol, kde bude potřeba posílit kapacitu.

T: Další problém, který jsem zaznamenala, bylo vlastně bezdomovectví. Tak je podle Vás problematika bezdomovectví aktuálním problémem Letňan také? A pakliže ano, tak jak s tím bojujete?

I: Myslím, že veřejností je nejvíce vnímáno to bezdomovectví, kdy ti lidé sedí někde u obchodu, popíjejí “krabičáky“ a podobně a samozřejmě to se nelíbí. Na druhou stranu je dost těžké nějakým způsobem trochu brutálním, nebo násilným je někam přesouvat, protože oni se opravdu potom přesunou jen o kousek dál, takže se vyřeší dotyčná lokalita, ale nevyřeší se to vše. MČ těžko bude řešit bezdomovectví jako takové, protože za prvé nemá na to kapacity, aby nabízela a za druhé je to styl života pro mnohé, kdy ani nemají zájem, aby někde bydleli. Radši žijí tímto způsobem.

T: Takže vaše občany chráníte tedy případ od případu?

I: Je to případ od případu. Je to spíše snaha, aby nebyli přímo na očích a vlastně nějakým způsobem chovali se trochu slušně, protože pokud se někde usadí, jsou to bezdomovci, mají samozřejmě své tašky s sebou s věcmi, ale na druhou stranu nesmějí dělat nepořádek.

T: Dobře, tak já Vám děkuji. To je z mé strany, co jsem měla připravené otázky za mě, vše. Pakliže Vás třeba ještě napadlo se k něčemu vyjádřit, tak Vám dávám prostor teď. A pakliže ne, tak já bych Vám poděkovala.

I: Já si myslím, že to bylo zhruba vše a pokud bych si teď vymýšlel, tak by to byly jenom proslovy.

T: Dobře, tak já Vám děkuji. Na shledanou.

I: Děkuji.

Transkripce rozhovoru se zástupcem KSČM

Místo a datum konání rozhovoru: Praha dne 11. června 2014

Vysvětlivky: T (tázající – Andrea Kabická) I (Informátor, Emil Kasl, KSČM, člen zastupitelstva MČ)

T: V zastupitelstvu Letňan máte relativně stabilní zastoupení 2 křesel. Čím si vysvětlujete tento jev?

I: No tento jev si vysvětluji z tradice naší strany, protože naše strana prošla určitou etapou. Tak, jak prochází člověk od dětství a jde dál přes střední věk a do stáří, tak i naše strana, která má kořeny vlastně v tom, že jádro její práce bylo mít znalost potřeb lidí a hledat cestu, jak naplnit tyto potřeby a zabezpečit pro nejširší část lidí důstojný život. A přes ty chyby, které se v minulosti dají pojmenovat a jsou jasné nám, jsme si prošli životní zkouškou a teď jsme v období, kdy jsem přesvědčen o tom, že by se takovéto období chyb nezopakovalo. Nezopakovalo a důsledně jdeme jedním směrem, který bereme jako základní – to je náš program. Důstojný život každého občana a naplňovat potřeby většiny občanů, aby v této zemi byli spokojení, aby se jim dobře žilo a rozvíjeli další tradice ať už rodiny, jak v rodině to byly tradice z táty na syna, tak aby ČR měla trvale dobré jméno. Naše strana se v tomto důsledně řídí tímto principem, jak jsem řekl jednou, to je zabezpečit důstojný život většiny našich občanů a vycházet z poznání potřeb, protože to je, podle mě, nejdůležitější záležitost. Já to беру na sebe, mám 5 sourozenců a mně by vadilo, kdyby jeden z nich žil způsobem, že to je na dnešní dobu, protože to je vždycky dané tou dobou, která umožní ty skoky, tak aby žil nějakým způsobem, který není vhodný dnešnímu letopočtu, když to tak vezmu.

T: Vycházíte tedy z nějakého celonárodního modelu KSČM, nevysvětlujete si to žádnými lokálními jevy? Že máte toto stabilní zastoupení?

I: Já bych řekl, stabilní zastoupení je tradice tady v Letňanech. Letňany to je tradice velkých fabrik, kde pro lidi za prvé byla práce, za druhé vidíte tu výstavbu v té době potřeb, i těch mladých. Já jsem třeba byl nesmírně rád, že podnik Tesla Hloubětín, která měla podnikově 3500 lidí, tak uměla přidělovat profesím, ať už dělnickým, inženýrským, prostě celé té struktury, tak uměla ročně přidělovat 40-70 bytů pro ty zaměstnance, kteří jí dělají oporu programu. A z toho jsou ty podnikové byty, které tady byly – Avie, Letova, Tesly i státních zaměstnanců a já si myslím, že ty základy předchozí politiky strany byly správné, ale nastaly tam chyby. Vezměte to třeba ve Švédsku, dělnická strana Švédka byla 40 let u moci a taky našla období, kdy byla střídána, ale ty principy, pro ty hodnoty se vrátila, kdežto u nás - my nestojíme o to, vracet něco. Nebo protože jasně víme, že jsme součástí toho politického spektra, ale chceme důsledně dodržovat to, že člověk na světě je, aby prožil důstojný život. A odmítáme to, že jedna skupina má žít na úkor druhé. Nebo že největší hodnota je v penězích a v materiálních hodnotách, ale největší hodnota je v osobnosti člověka. A rozvíjet ji. Já se furt vracím k myšlence francouzského prezidenta Mitterranda, který řekl, že by mohl jít rychleji ve Francii s technickým pokrokem - Japonsko byl ten tygr, dneska je to Čína a jižní Korea, ale že nechce, že vidí, že by zvýšil nezaměstnanost. A v otázce nezaměstnanosti to si každý musí poznat. Já sám jsem byl v Tesle Hloubětín 44 let mechanikem a prošel jsem si celou strukturou pracovních činností - i vedoucí funkce. A nakonec Tesla Hloubětín, která měla 3500 lidí a měla několik nosných programů, měla televizní vysílače, rozhlasové vysílače, měřicí techniku, anténní systémy a v tom oboru jsme něco znamenali. Náš podnik znamenal, protože my jsme spolupracovali a byli jsme na lepší úrovni než francouzská firma Velec v tom oboru, firma Rohde&Schwartz. Ta získala naše techniky, přeplatila je, aby utlumila náš program a oni do dneška naše lidi, třeba Pepík Kubů, který byl nositelem toho programu digitálního vysílání, tak když s ním dneska hovořím, tak on říká: „My jsme měli vysílače pro digitální vysílání, které dělaly 3500 pracovních míst, tak jsme měli na srovnatelné úrovni s Rohde&Schwartzem, který je světová špička.“ Japonci se chtěli dostat na Ostankino do Moskvy. Nabízeli jim technologii zdarma, aby se tam zachytili a šli dál. My jsme tam dali přes tisíc vysílačů a 3500 tisíce lidí mělo práci, ale v celém spektru. My jsme svůj výzkumný ústav v Tesle - v jednotlivých oborech tam bylo 400

lidí a já jsem si vážil toho, že když někdo byl vyučený v Tesle v kterékoli profesi a přešel jinam, že byl vážený, uznávaný a uměl. Dneska když tam jdu, protože mi tam zůstal praktický lékař, tak mě mrzí, že tam zůstal jenom servis vojenské výroby, a že je tam na 60 různých překupníků, skladů a všelijakých struktur, které nerozvíjejí tu osobnost, tu hodnotu člověka. Ty zabezpečují své finanční potřeby nějakým způsobem, ale já jsem přesvědčený, že tady má být něco více. Teď jsem viděl, je to včera nebo předevcírem, v televizi kolínskou automobilku, kde chtějí zvýšit produkci a říkají, že potřebují hlavně lidi fyzicky zdatné se základním vzděláním. Já si myslím, že náš národ, naše tradice, je o něčem jiném. Že tedy mít profese, které jsme měli – měli jsme v motorkách automatickou spojku, měli jsme šicí stroje, které ve světě něco znamenaly. My jsme v oblasti lékařství byli špička a já bych viděl od těch jednoduchých prvků, tedy ty supermarkety a sklady, dá se říct, protože jsme středem Evropy, tak je snaha tady mít zázemí pro Evropu. Ale já bych viděl, kdyby naše republika přesto, že má v řadě oborů to, aby měla víc mozkový a zručnost, abychom byli v něčem jiném. Aby náš národ, hlavně aby zmizelo to největší neštěstí - já vidím přes půl milionu lidí nezaměstnaných a vidím, že stát nezvládá svou úlohu v tom, že si jednotlivé státy ochraňují tohle své bohatství v lidech. My jsme třeba vyhráli konkurs, tenkrát jsme chtěli dávat anténní systémy do Německa a Německo, protože jak se spojila potom východní část, která nebyla v úrovni té západní části, takže měli tam firmy, které začaly mít taky problém s nezaměstnaností, takže oni upřednostnili firmu Koepening, která dělá vysílačky pro ministerstvo vnitra, na lodě a takové. Neměli zkušenosti s anténními systémy a oni jim to dali, přestože my jsme cenově i parametry byli lepší. Ale oni říkali: „My prostě potřebujeme mít svojí zaměstnanost.“ A je to Německo a hlídá si to. A my tu máme zahraničních dělníků, já odhaduji, že jich je tu pomalu na půl milionu, ale druhá část je tu nelegálně a vlastně naši lidi mnohdy na profese, jako je prodavač, kuchař, vůbec nemají šanci. Já jezdím do Jizerek a tam třeba na pokladní v Železném Brodě mají seznam 50 uchazečů. 50 uchazečů na pokladní, protože tam jsou z Polska, ze Slovenska, Ukrajinci. Je tam všechno možné, ale naši lidi chodí na úřad pro podporu. Takže já bych viděl i v tom. Já nejsem pro to, aby tady nebyli ti lidé, ale musíme sledovat to, aby náš občan se cítil absolutně dobře v naší zemi, a co se týče toho, potřebují po škole zabezpečit nástup do určité praxe, jakékoliv. A návyky, hlavně v tom

oboru, protože jakmile plynule nepřejde v rámci oboru do procesu, tak se stává nekvalifikovanou pracovní silou a už mnohdy to ani nedožene. A nejvíce mi vadí podceňování kterékoliv činnosti. Já jsem si vážil, když jsem byl na funkci, tak jsem viděl, když jsem přišel do kanceláře a měl jsem hezky uklizeno, tak první by pro mě bylo špatné, kdybych se nepozdravil s paní uklízečkou, která tam uklidila. Nezeptal se jí, jak se jí daří. Nejvíce jsem oceňoval potom, když jsem dělal na zkušebně. Dával jsem vlastně technikům vysílač k oživení a do provozu, i jsem jezdil na místa, instalování těch vysílačů. Tak když tam byli technici, anebo jsem se setkal s duševním otcem televizního vysílání v zóně našeho vysílače, televizní dvacítká, která byla svého času na Žižkově, na naší věži, když jsem s nimi hovořil, nebo ve speciálu jsme zabezpečili kosmické spojení tenkrát mezi západem a východem, a když tyto naše mozky hovořily, nebo jsem pro ně dělal tyto práce, tak oni si nesmírně vážili všeho. Oni uznávali každou profesi. Poznal jsem to i v nemocnici, protože jsem měl tu smůlu, že jsem měl neprůchodnost v páteři a hrozilo mi ochrnutí, tak člověk vidí, když se dostane k dobrému doktorovi, že ten dobrý doktor neléčí jenom tím, co umí, ale ohromně i když pacientovi rozumí, když mu vysvětlí, o co jde, když k němu po té operaci přijde. Takže já vidím ty hodnoty, které jsou, a já bych si nesmírně přál a za prvé, jak jsem už řekl jednou, jsem byl 44 let ve firmě, kde ta řemesla, ta práce mě těšila, tak bych každému přál v naší zemi, aby co nejvíce lidí se dostalo na svůj obor, který si vybral a chodil tam rád. Já jsem tam vždycky chodil o něco dříve, protože jsem měl rád kytičky a umožňovali nám to tam, tak jsem si zalil kytičky, všechno jsem si udělal, ale v šest hodin jsem začínal. A vrátím se k tomu, když jsem poznal tři roky před důchodovým věkem, že i na mě došlo a zbylo nás tam posledních šest a dostali jsme výpověď, tak to nikomu nepřeji. To je otázka psychiky, to je otázka zvládnout to. Já říkám, do tří měsíců jsme udělali skupinu s chlapy a dělali jsme pro mobilní operátory technologii, montovali. Přestože mě ve 4 patře se vždycky motala hlava a najednou to vyžadovalo výškové práce, ať už síla, kostely, věže, komíny v 70 metrech. Takže po třech měsících se říká, že Dalibora nouze naučila hrát na housle, tak já jsem si osvojil s chlapy výškové práce a tato práce, kterou jsem po třech letech završil, pro mě byla ohromným přínosem. Ohromným přínosem poznání, jak si člověk musí vážit každé práce a chlapi, kteří to dělali celý život, já to dělal jen tři roky, tak před nimi smekám. Tam se každá chyba se

platila životem a v té skupině jsem měl kolegu, který to dělal celý život, a vlastně mu kamarád týden před důchodem udělal chybu životní. Byl to Slovinc. Když bylo mistrovství Evropy ve fotbale v Polsku, tak tam montovali systémy v 230 metrech a on udělal životní chybu a s tou anténou sletěl a zabil se týden před důchodovým věkem. Z toho, co ten život člověk prošel a vidí, se opírám o základy naší strany, která má zabezpečit a vážít si člověka, jeho osobnosti a vážít si jí. A tím si vysvětluji ten počátek Vaší otázky, proč máme i přes ty chyby, přes to, co všechno se odehrávalo v této republice, proč máme dva zastupitele. Protože v KSČM zůstali lidé, kteří nevidí sebe, znova sebe, ale chtějí tyto naše ideály, když to tak řeknu, prosadit tady v místě. A já jsem rád, že Letňany vypadají tak, jak vypadají. Víte, pro mě je velkým potěšením, když třeba inženýr Kollert, kterého pokládám za velkou osobnost tady v Letňanech. Každé město, každá obec, každý barák, každá profese má vždycky takové ty lidi, kteří za život se prokázali a člověk k nim vzhlíží s určitým odstupem a s určitým uznáním. Takže on před 6 lety se odstěhoval z důvodu stáří a nechání tedy toho baráčku mladým na Moravu. Po šesti letech se vrátil, já jsem se s ním setkal a on říká: „Ty Letňany jsem skoro nepoznal.“ A je rodákem tady! A říká: „Rozvíjejí se velice dobře.“ A já sám pocházím z Prahy 4, bydlel jsem na Květnici vedle sokolovny Orby s pohledem dolů na park, na nuselskou radnici. A měli jsme tam 4 plus 1, krásný byt, ale bylo nás tam hodně, takže jsem pak přijal od podniku nabídku tohoto bytu. Ale pro mě, když táta byl (nerozuměla jsem) a chodil jsem mu naproti, protože pro mě to bylo vždycky ho jenom vidět! To je to, co já říkám, že má pokračovat – ty tradice. Že člověk si má vážít svých rodičů a vytvářet podmínky, aby ty děti si zase vážily jeho. Tak já jsem se na něj těšil a on vždycky cestou se stavil na jedno pivo, co už mohl pak, U Stálého Zdraví, a tam jsem viděl Hrušínského, Rudolfa. Pro mě to něco znamenalo, ten herec. Na procházku tam chodil do parku Martin Růžek, který pozdravoval vždycky mojí maminku. Já jsem chodil se svojí dcerou, když se nám narodila, tak jsem chodil s kočárkem na Vyšehrad. Pro mě ty vstupní brány a ta rotunda, která tam je, tak jsem vždycky si říkal, jak byl obléhán ten Vyšehrad a je tam ta koule v tom zdivu zapasovaná, tak jsem si říkal za ta staletí, že ona je to samozřejmě, zřejmě, zřejmě...ale ne, jsem přesvědčený, že nemusela být tam vlepována nebo tak. Vždycky jsem si říkal „jestli ona tam ještě je?“ A teď si člověk prošel levou stranou Vyšehrad s pohledem na Vltavu, na hrad, železniční most.

Jako kluci jsme tam hráli auta na barvy, kdo do deseti bude mít vícero barev, vždycky vyhrávala buď bílá, nebo červená. Pak jsem si prošel tam, co údajně Horymír se Šemíkem skákali, říkal jsem si přes tu zeď, tak když byste tam zašla, tak vidíte, že jestli to tam není, takže to nebylo možné, ta délka skoku nemohla do Vltavy vyjít, že ty Staré pověsti české si ty věci upravovaly nějak tak. T: Pravděpodobně. I: Ale mě i potěšilo vždycky, když jsem šel bez kočárku, tak jsem si zašel do kostela Petra a Pavla, on byl asi 15 let rekonstruovaný, zpětně je to asi 20-25 let – a to nejsem věřící, ale právě že jsem strojař, a že vnímám tu krásu a to všechno jak vzniklo, tak si říkám, jak vůbec mohli vytvořit v té době takové skvosty. Takže jsem proto, co vzniklo, tak jsem uvítal. 15 let já jsem oceňoval, že ta republika by potřebovala celou řadu jiných věcí, ale že ty peníze tam vložila, a že se to udržuje pro další generace. Pak jsem si prošel Slavín, vždycky jsem hledal, kdo je tam nově z těch velikánů, kdo tam leží. Samozřejmě, že to nedá, dá se říct můj věk, jsem si tam došel k Matuškoví, protože pro mě zpěvákem něco znamenal, takže tam leží ne té levé straně Waldemar Matuška, ale prošel jsem si to a pak jsem si šel zadní stranou přes Vyšehrad. Říkám to proto, že tam bylo krásné bydlení, krásná léta jsem tam prožil a teď se nestydím říct, že bych Letňany nevyměnil za Nusle, za bydlení tam v činžovní vile. Tam nastala ohromná přeměna a já bych si právě nepřál, aby až takovým způsobem došlo v Letňanech ke změně. Protože, já vám řeknu třeba ten postřeh. Tam je od kongresového centra, když jdete směrem k Vyšehradu, tak tam postavili budovu, skleník, která ruší pohled na dominantu Vyšehradu. To se nikdy stát nemá. To je jako já v drobnostech řeknu, že se nemělo nikdy stát, že u Jeníka se vykácely černé borovice. To byl skvost Letňan. Sice v jiné rovině, ale i rozvoj Letňan by měl být sledovaný tak, aby nenarušil tyhle věci. I když tam to vychází vždycky z řady pohledů. Když si vezmete třeba Národní divadlo, když se stavěly ty obrazovky, Nová scéna Národního divadla, tak byli zastánci a pro a proti. To prožívají všechny generace, i Letňany to budou prožívat, tady v Letňanech se to bude týkat výškových domů, hranice těch pater. Ale je to všechno o diskusi a já jsem přesvědčený o tom, že po široké diskusi, že se má člověk podřídít většinovému názoru. A dneska mě tam, a to už dlouho hovořím a nedám Vám prostor, abyste mě usměrnila. T: Vždycky v tom vyprávění nakousnete nějakou z otázek, kterou mám pro Vás připravenou, ale pak povídáte, tak do Vás nechci... I: Tak ještě k tomu Národnímu

divadlu. T: Dobře dopovězte a já se k tomu pak vrátím. I: Dneska mi tam ta Nová scéna nevádí tak, jak mi vadila a říkám, že asi to tak mělo být.

T: Tak já budu pokračovat otázkami, které mám připravené. Vy jste hodně mluvil o fungování komunistické strany na národní úrovni, o jejích hodnotách a proč jste jejím zastáncem. Co Vás konkrétně přes Vaši cestu vedlo k tomu, že se zapojíte do politických aktivit v Letňanech.

I: Mě to nevedlo, že se zapojím do politické aktivity v Letňanech. Já jsem do komunistické strany vstoupil asi ve 24 letech, nebo v 23 letech a já jsem do ní vstupoval z důvodů, že za první s tím programem jsem souhlasil a za druhé se mi řada věcí nelíbila, jak strana dělá. A člověk má vždycky rozhodnutí buď tedy kritizovat a hledět si svojí kapacitou a strádat si finance pro rozvoj svých osobních potřeb, anebo zkusit, v rámci svých možností, změnit ty věci. A tento názor jsem měl od mladistvých roků, tak jsem do strany šel a musím říct, že v chybách, které strana dělala, že jsem se aktivně zapojil do toho, aby v úrovni mého ovlivnění nebyly. Já třeba, když jsem dělal předsedu partaje 6 let v podniku, v Tesle Hloubětín, (nerozuměla jsem), tak tam byly zvyklosti, které mi vadily. Musím říct, že odcházel jsem, vlastně posledních 6 nás odcházelo, kromě speciálů, a já jsem nepoznal na tom, jak lidi mě poznali a byl jsem tam 15 let, jsem nepoznal vůči mé osobě nějakou nevraživost, protože vždycky to bylo o diskusi a v tom daném možném docílit toho, co lze a je správné. Také jsem dvakrát ležel na intenzivce, protože když jde člověk někdy zprudka do těch věcí, tak to na něm zanechá stopy v jakékoli úrovni. Já jsem prošel politickou funkcí, že jsem byl jak členem městského výboru strany v Praze, tak členem předsednictva městského výboru strany, členem ústředního výboru strany, poznal jsem, jak jsem říkal, ve fabrice od základních profesí, od vědeckých pracovníků, setkal jsem se, když zodpovídali se na městském výboru strany práce ministři, měl jsem tu možnost zúčastnit se širší diskuse s dvěma prezidenty, čehož si vážím, že jsem vůbec tu možnost měl se setkat a pár věcí hovořit, poznal jsem našeho předsedu vlády, kterého si nesmírně vážím, Ladislava Adamce, po 89. roce, kdy on se stal předsedou vlády, pak se stal předsedou naší strany. Takže jsem ty hodnoty měl srovnané, a protože mě zdravotně vysadilo právě proto, co se mi nelíbilo a chtěl jsem trošku jinak, aby ty věci byly, takže jak jsem vzpomínal, jak jsem dvakrát ležel na

intenzivce, protože jak primář Beran v (nerozuměla jsem) na interně říká: „Pane Kassl, Vám si dělá srdíčko, co chce.“ Takže já jsem si řekl a dostával jsem nabídky, já jsem přenechal post na pražské kandidátce na poslance. Byl jsem na druhém místě za Prahu a my jsme ta místa dvě dostali, takže jsem mohl, já nevím, celá léta možná působit v parlamentě a mohl jsem být poslancem a já jsem to nepřijal právě z těch zdravotních důvodů a řekl jsem si, že co budu mít síly a umožní mně to, se stáhnou do Letňan, ale hlavně moje dítě, nebo co jsme zvládli, je odkoupit od Letova tento dům panelový, kde je 66 bytových jednotek, 8 provozoven a já bych si přál, aby tedy ten dům byl srovnatelný s obcí, aby tu nedělal ostudu a abychom udrželi 31 korun za metr čtvereční, základní nájem a obnovu a abychom ho uměli profinancovat do budoucna a aby, když jsou dva lidé tady a jdou do důchodu, když jeden z nich zůstane, tak aby i on měl šanci bydlet dál v tom svém bytě, důstojně žít a s penězi, které máme, hospodařit tak, aby to umožnilo. Samozřejmě, že se mohou stát věci, které člověk neovlivní. I nám se tady v tomhle domě staly věci, které nás zastihly nepřipravené, ale zvládáme je řešit. Ale do budoucna ta komunální politika je základ. To nevymyslel nikdo, že spal a najednou řekl, že rodina je základ státu. Já jsem přesvědčený o tom, jak jsem se zmiňoval k mamince, k tátovi, jak jsem za ním rád chodil do práce. Když spal, byly jsme děti, tak jsme nemluvily, protože jsme si jich vážily. Měly jsme krásné dětství, krásné hodnoty jsme ctily. A to bych si přál, aby v Letňanech bylo odražené v komunální politice, aby do komunální politiky šli lidé, kteří tam nesledují jiné cíle, ale aby už vyšli z hodnot životních. Ale u nás, já Vám řeknu, že tedy v té samosprávě máme to, že jsme tu ti šedesátníci, čtyřicátníci. Je nás tady sedm a chci, aby přirozeně přebírala ta mladá generace, protože ona má na víc, než máme my – a to je přirozené, kdyby nebylo, tak je chyba. A aby zase ta generace, naše, jim zvedala prst „Hele, tady dej pozor!“ To já vidím, že v Letňanech, protože tu jsem už také těch 35 let, a říkal jsem si, že na naší kandidátku jsme dali dopředu mladší, ale protože v rámci preferencí, které jsem získal naposledy, tak jestliže občané rozhodnou a říkají: „Ano, běž tam.“ Tak i naše strana řekla: „Nevzdávej se mandátu a buď zastupitel.“ Takž není to otázka, proč. Člověk si musí stanovit, na co má i v souvislosti se zdravím a já si myslím, že ta práce, i kdybych nebyl zastupitel, tak jak mám chalupu v Jizerkách a ta vesnice prožívá... Já jsem rád, že třeba starosta, můj kamarád, Květa Havlů, přijde kolikrát a řekne: „Hele Emile, jak Ty

tohle vidíš?“ Já sám chodím za lidmi a ... největší devíza je za prvé mít za kým jít, aby člověk měl člověka, kterému důvěřuje a ví, že je to jeho názor od srdce a zamyslet se nad tím, protože člověk nemusí mít vždycky pravdu, ale s odstupem času se ta pravda nebo ty věci otevřou a ukážou. A abych dlouho nehovořil, tak tuto etapu, tuto část ukončím tím, právě proč tím zastupitelem tady v Letňanech. Protože jsem přesvědčený, že se má vycházet z toho, co už bylo. Měl jsem dědu, 1895, bojoval na italské frontě v 1. světové válce jako legionář a tam napomohl ke vzniku samostatného Československého státu, rozpadu Rakousko-Uherska a my za to máme jeho ocenění od prezidenta Masaryka – pamětní medaili, kterou máme v baráčku s jeho uniformou. A dneska, když si to vezmu, po sto letech přibližně, tak kdyby válka dopadla jinak, tak za tu samou věc dostane trest smrti. Dneska se přes Evropskou unii snažíme dát zase Evropu dohromady a tenkrát se dávala státní vyznamenání za to, že se tvořily samostatné státy. Když si převedete tuto filosofii Evropy a států, tak něco podobného, diskusi s občany, by měli prožívat letňanští zastupitelé. A názor občana by pro ně měl být svatý. Nemyslím ten menšinový, ale většinový názor občana by měl být svatý, protože ten zastupitel zastupuje občany. Takže otázka není, že jsem se dal nebo nedal, protože moje práce, tak nějak jak pro rodinu, pro sourozence, tak tedy pro barák. Táta měl vždycky pořekadlo „když někomu nemůžeš pomoci, tak mu hlavně neublížuj“ a tím by se měl člověk v životě řídit a nemůže udělat větší chybu, si myslím.

T: Momentálně jste vlastně jedinou stranou, která se nachází v zastupitelstvu Letňan, dá se říci, v opozici. Existuje dle vašeho názoru možnost, jak ovlivnit rozhodování zastupitelstva z této pozice?

I: Existuje, určitě existuje. Heleďte se, rozumný člověk si opozice nesmírně váží. Protože jak jsem říkal – medaile, nebo trest smrti. Nikdo není, ani člověk není nesmrtelný a nikdo si nemůže myslet, že má funkci nebo patent na rozum. A vždycky nejlepší řešení... My si spravujeme tento barák, jak jsem říkal, je to 170 lidí tady bydlících. A já vždycky vystupuji, když máme samosprávu jednou za 14 dní, taky každý může přijít na jednání samosprávy, tak si nejvíce vážím lidí, kteří vyslovují i rozdílný názor, protože představte si, kdyby Vám každý říkal, že to děláte všechno dobře, tak neuděláte krok dopředu. Ten, kdo ví, že mít kolem sebe ty “kejváčky“, to je

nejhorší neštěstí. Já bych nechtěl mít v samosprávě lidi, kterým přednesu problém, řeknu názor a teď mi ho všichni odsouhlasí. A z pohledu opozice já se snažím vystupovat, že nikomu nevnucuji, že to je naše pravda. V komunální politice názor na řešení situace, by měl být bez rozdílu politické příslušnosti. Ode mě slyšeli už mockrát, že já můžu a budu volit stranu, která nebude komunistická strana Čech a Moravy, když bude mít program pro většinu lidí a bude ho důstojně plnit. Já klidně v té straně také budu, ale já jsem takovou stranu.. Vždycky je takový záchvěv, každý před volbami ctí voliče a slibuje jim hory i s horáky a potom se odchyľují od slibů. Vezměte tu věc po volbách, které teď nastaly, jak už upravují programy, a já jsem přesvědčený, že ten základní program, to je důstojný život a naplnění potřeb v oblasti vzdělání, zdraví, pracovních míst, bydlení, že ty základy, ke kterým jsme se přihlásili v evropské úmluvě, k těm hodnotám, že tam se větší korekce dělat nemají. Když se dělají, tak se dělají proto, že do toho programu šli populisticky, bez znalosti možností a já jsem vždycky zdrženlivý slibovat nesplnitelné. A proto mnohdy i naší straně vždycky doporučuji: „Pojďme do voleb s pěti, osmi problémy, které v současné té společnosti jsou.“ A že napomůžeme, protože my můžeme pouze upozorňovat, říct názor a zvednout prst, když si myslíme, že by chybně... Jinak já nemám problém zvednout pro kterýkoli podnět kterékoli politické strany, která v zastupitelstvu je, a strana mi to nikdy nevytkne, protože třeba na posledním ústředním výboru naší strany předseda Filip řekl: „Podpořte v místní politice každý dobrý námět, který vznikne.“ To je vlastně ta změna, kterou mnohdy říkají „Oni komunisté jsou pořád stejní.“ Já si myslím, že stejní nejsme. Kdybychom byli stejní, tak vy vidíte tento barák v jiné podobě, než je. A já jsem tedy za celou dobu, co tu bydlím, neslyšel problém, že v čele SVJ, společenství vlastníků, je komunista. Já se nikoho neptám, koho volí, anebo jaký politický přístup má. To abychom se sešli u piva v hospodě a teď říkali: „Kterému fotbalovému týmu Ty fandíš?“ To je jeho každá věc. On vychází ze svých poznání. Takže já nemám problém s kteroukoli politickou stranou si sednout, hovořit nad věcnými věcmi a program, který chtějí, tak říct: „Ano, my bychom v této oblasti dělali to trošku jinak, nebo úplně jinak.“ A když jsme tu komunální politiku vzali do hry, tak mě tady v Letňanech nejvíce bolí otázka bydlení a výše nájemného. Protože my jsme byli rádi, že jsme měli možnost a že jsme do tří měsíců dali na stůl peníze a koupili tento barák. Máme 31 korun fond oprav,

a když jsme si vzali úvěr, 8 miliónový od banky, tak KB banka řekla, že aby barák se dobře spravoval, mají přes experty tu znalost svojí, že by mělo být 30 až 50 korun fond oprav. Dneska ty hranice obec si zachovává rovinu kolem 100 korun, ale třeba v sídlišti Avie, tam už je kolem 130 korun a teď oni říkají, že je to správné. Já jsem přesvědčen, že to není správné, že jsou oblasti, co se týče zdraví, bydlení, vzdělání, že tam má umět stát brzdit. I obec brzdit. A tam má se snažit na tu dostupnost. A to je takové slabší místo, které já vidím v oblasti Letňan. Ale kdyby Letňany se chovaly tak, jak já hovořím, tak by byly výjimkou v Praze a v tom, co běží. Ale z mého pohledu, a naše strana má v těchto věcech odlišnější pohled a upřednostňuje dosažení možností nejširších vrstev, dá se říct, aby bydlení, práce, otázka zdraví a základních věcí - té dostupnosti - aby byla co nejširší. Tam je to vždycky věc o diskusi, o tom hovořit vzájemně, umět si naslouchat a mnohdy brzdit. I Letňany, jsem přesvědčený, že v této oblasti nejdou na maximum, ale z mého pohledu to je nedostačující. Na druhou stranu, jak jsem už řekl, já bych Letňany nevyměnil znovu za bydlení na Praze 4 s možností courání po Vyšehradu.

T: Mluvil jste tedy o sociálním bydlení pro Letňany. Je to tedy, jak jsem pochopila, jedno z vašich stěžejních témat, které jste volili v předvolební kampani. Jaká další témata jste volili a jaká se vám podařilo prosadit? Víím, že z vyprávění se sociální bydlení tedy nepodařilo zajistit, tak jaká další témata jste volili?

I: Tak my jsme volili a v našem programu bylo zabezpečit předškolní zařízení. Já jsem opakovaně na zastupitelstvu vystupoval s tím, abychom tuto oblast hlídali a řešili. A já jsem přesvědčený, že jsem alespoň tou diskusí napomohl k tomu, že se tady, v Havířovské jak je, znovunavrátil tento objekt na mateřskou školku. Je to zpětně asi dva roky, kdy tady byla průmyslová oděvní škola, byl tu Mínus, nějaké administrativní kanceláře a přitom při vzniku projektu sídliště se vždycky hledají lokality nebo místa, která jsou klidnější a která vyhovují určitým potřebám a ta mateřská školka, co tu dříve byla a potom neměl ten předmět poslání, tak jsem viděl, že se zvažují možnosti stavět buď novou, nebo náročně něco upravovat, přitom to bylo v majetku obce a včasnou výpovědí těch překonaných věcí, že by šlo upravit to na předškolní zařízení. Když se to otvíralo znovu, možná, že znáte ten objekt tady za námi, tu MŠ, tak já bych řekl, že to

je perla Letňan, že to je velice hezké, důstojné, klidné místo u Tupolevky a na toto téma jsem hovořil opakovaně v zastupitelstvu a jsem rád, že ta záležitost byla. Zrovna tak jsem přesvědčený, že obce se mají starat o to, aby i vesničky malé měly základní školy. Dříve se chodilo pěšky, pak se dávaly autobusové linky, jezdily na nádraží, jezdily ke škole a k nemocnici. Vždycky autobusová linka tu vesnici propojovala - nádraží a nemocnici, školu ráno na 8 – a měly to. Proto já v diskusích vždycky třeba nevystupoval v zastupitelstvu, ale hodně komunikuji a ptám se na demografický posun v Letňanech, kdy vlastně Letňany šly z 12 tisíc obyvatel a v krátké době, do 5-8 let můžou se dostat až na 26 tisíc. A já bych viděl chybou, kdyby byla nepřipravenost kapacity základních škol, protože třeba Tupolevova byla projektována na 560 nebo kolem 600 míst, měla, ještě je to 3 roky zpětně, asi 350 žáků a měla doplňkovou činnost Euroškolu, nebo co to bylo, takže takhle ty kapacity. Takže člověk vnitřně sleduje to naplnění. My tam máme rezervu a já jsem rád, že se právě teď zpracoval v rámci obce demografický výzkum, nebo ne, výhled na to, jak na tom budeme, protože obec by měla, a je to její poslání v rámci správy obce, tyto základní věci ošetřit, ohlídat. Proto když vidím, že i v kapacitě MŠ jdeme dál a myslím, že to byly předchozí nebo teď Letňanské listy říkají, jak budeme zvedat tu kapacitu. Proto jsem upozorňoval na to, abychom si udělali tuto studii, abychom tyto potřeby znali a zastupitel, zastupitel ne, radní pro tu oblast, aby ho to nezaskočilo. Protože to jsou věci... Zaskočí povodeň nebo teď v Německu je ta bouřka a já obdivuji naše meteorology, jak oni řeknou a druhý den to tak je. Já bych chtěl to přenést do jiných oblastí. Tak bych chtěl, aby obec v tomto si ošetřila tyto základní věci. Takže my jsme v programu tuto část hlídali a my třeba v tomto baráku máme jeden sociální byt. Viděli jsme to jako potřebu, na 170 lidí tady bydlících abychom měli, abychom měli možnost cokoliv řešit, a já jsem přesvědčený, že obec, a to jsme dávali do programu před 4 lety “obnovení sítě obecních sociálních bytů, náš záměr je 30 sociálních bytů, 2 byty na dům.” A to si vezměte, že to jsme řekli před 4 lety v Letňanech, v komunální politice. T: A je jeden. I: Ne, my máme jeden tady v našem bytě, obec snad nemá. Ta má obecní byty. Ted’ si vezměte, že v politice dnešní vláda přichází s tím, že musí nastoupit cestu sociálních bytů a že je musí najít. A teď diskutují napříč politických stran. A to je právě to, když se nenaslouchá opozici. Tady se řeklo: „Ano, my se pokusíme.“ Nevyšlo to. Ale já jsem přesvědčený, že by to obec

měla mít. Ony to měly za První republiky, obce. Tam, co jezdím od 6 let, do Jizerek, tak jsou Račice, vesnička. Váš otec jí navštívil, takže zná ji. Je to malá vesnička, hezká. Oni tam mají sociální byty už z První republiky. Tam mají 3 byty, obec, a mají méně obyvatel než my tady v paneláku. Oni mají 3 sociální byty. Pro mladé lidi, když se vezmou, aby tam byli, než si postaví, nebo člověk je na tom špatně - pošťačka sloužila pro obec, sloužila, sloužila, až jí nohy přestaly, tak tam bydlela ve škole, v sociálním bytě. Takže tyto věci se mají umět. Já jsem přesvědčený, že když se to neumí, že je to špatné. Zrovna tak delší dobu prosazují, aby i Letňany měly znalost svých bezdomovců. Aby nemuseli podél Tupolevky, jak svého času byli v plastových lahvích a zastřešovali se, aby tam měli teploučko a pan Hrádek s tím měl starosti. Pak našel elegantní řešení, že je tu nevidíme a není pro mě příjemné, když na Tupolevce směrem na Čakovice v porostu mají v zimě, když je mráz, že by člověk ven nevyšel, tak mají stan a z něho se čoudí. A i tohle by měla obec mít zmapované, ty své. Já neříkám, že ty zvenčí.. Ty své. A měla by umět se třeba v rámci dohodnout se na nějakém objektu, kde podá základní polévku, teplý čaj a tyto věci, vysprchovat se – to, co se v rámci Prahy řeší, tak já bych viděl, protože už nás tu je 16 tisíc v Letňanech, aby i tohle vzniklo. Ty naše diskuse v rámci programu jednotlivých politických stran směřují do této oblasti sociální, ale já jsem rád i, jak funguje péče o seniory, protože ono je to nesmírně důležité...

Nahrávka přerušena, protože do místnosti vstoupila osoba. Pokračování..

T: Můžeme pokračovat?

I: Kde jsme skončili?

T: U seniorů jste skončil.

I: Já jsem hrozně rád tomu, že péče a starost o seniory v Letňanech je na té úrovni, co je, protože víte, ono se dostat do stáří, pak k tomu samozřejmě to stáří má zvýšené problémy zdravotní a ještě být osamělý! Tak to je tak na to to ukončit. Že vůbec mají možnost v rámci svých poznání a aktivit se zúčastňovat toho všeho, co se děje. Ale to není jenom v otázce seniorů. Já hrozně jsem uvítal, teď když byly ty čarodějnice, tak lidé chodili a říkali: „Klobouk dolů, že ta obec tohle zabezpečila.“ Já nejsem kritikem za každou cenu, já jenom upozorňuji, my chceme upozorňovat na oblasti, kde bychom

měli více našlápnout. Tam, kde se to daří, tak tu tradici zachovat, snažit se zachovat. Mě se dotklo to, když v rámci zastupitelů a i tenkrát vedení radnice dokonce byla vyslovena myšlenka, jestli v rámci úspor nezrušit hasiče letňanské a nezavolat si hasiče pražské, kteří mají dojezdovou nějakou časovou dobu. Ale hasiči, to je hodnota prověřená staletím, ti mají tradici 100 let. Hasič pro obec znamená stejně jako dříve strážník, nebo dobrý starosta. Hasič v Letňanech je něco, co by mělo být nedotknutelné. A já jsem z pohledu kontrolního výboru, když jsem se zúčastňoval kontrol dotací do této oblasti, když jsem viděl ty malé caparty, kterým v 10 letech to tam skáče ta helma na hlavě, sotva ji unesou, a když vidí to auto hasičské, to všechno. A vzniká tam generace nová hasičů, tak to se zaplatit ničím nedá. A člověk, mně samotnému hořela chalupa a hasiči mně ji zachránili, jinak by lehla popelem, a zachránili ji skoro nedotknutou, jenom prohořely stropy, propadaly se, takže 12 rámu to spravilo, nějaké pobití, omítky a takové věci. Ale hasiči, to pro mě hodně znamená i s tradicí, zrovna tak jako v Letňanech sportovní letectví, ty věci kolem toho. A proto hovořím, i ta péče o starší generaci, která tady je, ale i podpora v rámci zdravotnictví. Já jsem nesmírně rád, že se zachovala poliklinika Prosek, ta pohotovostní služba, kde byly diskuse, že na to nebudou peníze. Může se stát, že nebudou peníze na něco jiného, ale měli bychom si stanovit priority, které ne, že budou nedotknutelné, ale které prověřila historie, že to nebyla vlna. Že to nebylo, že by se chtěl někdo na určitý moment zviditelnit, ale že tu hodnotu poznal v průběhu svého života. Já jsem přesvědčený o tom, proto tomu nevytýkám, že zvítězil zdravý rozum a ty hasiče tu máme a já si toho nesmírně vážím a jsem tomu rád a myslím si, že v rámci Letňan, když byl člověk jako opoziční zastupitel vyzván, aby se vyjádřil k jednotlivým oblastem, tak jsem vždy vypíchnul věci, které se dělají dobře. A ti lidé to vidí. Ale aby to bylo vyvážené, tak musí člověk říct, že jsou oblasti, které by se daly dělat i lépe. Opozice nemá kritizovat. Ta má nastiňovat svojí verzi řešení a vůbec se nestydím za to i pochválit to, co je. Ale já si myslím, že v Letňanech zastupitelstvo a jednotlivé strany si to uvědomují, že alespoň naslouchají opozici. A ještě k původní otázce, my jsme povinni vystupovat v rámci předkládaných věcí a to děláme.

T: Zmiňoval jste tady už předtím rozvoj Letňan. Jak se stavíte k problematice zastavování Letňan komerčními a bytovými budovami?

I: Takhle, je potřeba si uvědomit, že tady to sídliště vzniklo, kde se hledala vyváženost. A to je, jak jsem říkal, ta KB vypočítala, aby se dobře spravoval barák, tak že by měli mít fond oprav 30-50 korun. A vznik sídliště byl vždycky projektován tak, aby byla vyváženost mezi zastavěnou plochou a zelení. To je dané, stavaři na to studují, vědí, jak to má vypadat a všechny tyto věci. A tam samozřejmě nemůžeme chtít, aby tak, jak se to postavilo, nic nevznikalo. Ale mělo by to vždycky být ošetřené tak, aby nevzniklo něco, co trvale způsobí druhému újmu. To je i jako v sousedských vztazích, by měl se každý chovat tak, že jeho právo končí, když druhému narušuje. Tak i obec by měla sledovat zájem, aby otázka jednotlivých společností nepřesáhla to, že způsobí újmu stávajícím občanům v rámci sídliště. Já uvedu příklad. Tady je, že jo, věžák. Tady je svatební centrum a tam nějaká společnost pražská chtěla nalepit další věžák. Jediný důvod, který měli, že když dříve byla stavba, tak inženýrské sítě stály čtyřicet procent ceny. A oni by tu bytovou jednotku postavili za laciný peníz, oni by jí rozhodně neprodávali sníženou o 40% a měli všechno k dispozici, ale ohromně by zasáhli do Tupolevky, já tomu říkám naše magistrála, parkovací místa nedostatečná, ta budova by zastínila nižší patra směrem sem a vlastně by způsobila něco. A já si vážím přístupu obce, protože oni pro svůj záměr potřebovali asi 50 metrů čtverečních obecního pozemku a nabízeli do pokladny obce určitý peníz, a že obec se zachovala, že takový to rozvoj ne. Otázka, kde to ještě umožňuje a nenaruší to tuto záležitost, tak proč ne. Ale zásadně se ptám, nejsem zastáncem toho, kde se jde na úkor. Já jsem uvítal v Letňanech například, když se na Staré návsi zboural statek a domy, které dožily některé, a vystavěla se tam ta Nová náves. Já tam chodil ještě chytat krmení rybičkám akvariijním, kde jsem měl asi 24 nádrží. To mě hodně bavilo a snažil jsem se vždycky rozvíjet ty druhy, které byly náročné na odchov, tak se mi to podařilo u některých – císařské tetry, kongá tetry. V Praze nás bylo pár, kteří to uměli. Tak jsem tam chodil lovit krmení do bazénku, co tam byl. A to bylo nedůstojné prostředí tam, ten národní výbor v dlouhé budově a tohle všechno. A heleďte se, já jsem přesvědčený, že tam vznikla velice hezky nová kapacita bytových jednotek. A původní záměr Prahy byl ne ta stará náves, ale tenkrát přišli projektanti a chtěli tu kapacitu vystavět na polích, co je Tesco a tenkrát

primátor Štafa řekl, že by se neuměl podívat generacím do očí, kdyby shrnul černoze, která je 60 cm tady, která vzniká tisíciletí, a postavil sídliště, které je možné postavit v rámci jedné návsi. Samozřejmě tenkrát byly náklady na bytovou jednotku průměrně 200 tisíc a tímto způsobem to vyšlo na 600. To samé starý Žižkov, kde na jednu pavlač byl jeden záchod společný a rekonstrukce u některých domů nebyla možná. Ta dožila tak jako strom, když pak dožije, je dutý, ohrožuje zdraví a ohrožuje všechno, tak je potřeba přistoupit a vysázet nový. Jenže ono to stojí v rámci Žižkova taky, v té době to bylo ne 200 tisíc na bytovou jednotku, ale 600 tisíc. Já jsem přesvědčený, že rozvoj ano, ale to, co lidé ještě nezpochybní a řeknou: „To je ještě možné.“ Ale jít na úkor občana, to by se jít nemělo.

T: Momentálně asi nejdiskutovanější je výstavba letňanských lentilek. Mohl byste okomentovat z Vašeho pohledu, kde jsou klady a zápory této stavby?

I: Letňanské lentilky já jednoznačně podporuji. Heleďte se, každé zlepšení prostředí v tom místě je velký krok dopředu, který ti lidé ocení až s odstupem času. Já když vezmu tu úpravu kolem našeho domu. Shodou okolností si to lidé pojmenovali, a já nejsem proti, protože oni si to pojmenovali a říkají tomu „Kabického náměstí“. Vzniklo to přirozeně, protože pan starosta si garantoval na tu úpravu, která je vstupní. Já jsem přesvědčený, že toto místo je takové vstupní do Letňan. T: Ono se to jmenuje i „Vstup do Letňan“ I: No, vstup do Letňan, že to je vstup do Letňan. Já jsem shodou okolností včera navečer procházel fotografie - ten barák náš, jak vypadal před zateplením, před rekonstrukcí, a teď ty fotografie. Tak oni by lidé si měli vzpomenout, jak to tu vypadalo před úpravou, a mají vždycky pohled v tu chvíli, když se jich to dotýká, teď ty stroje tu jsou a to se dělá, tak kritický. Nebo si říkají: „Proč je to podium dřevěné z tak drahého dřeva?“ Protože otázka je, že ti projektanti mnohdy to dělají tak, že mně to snad připadá, že mají nějaké procento z realizace a čím více to stojí, tím je to pro ně lepší. A šlo by to nahradit materiály, které by tu věc zlevnily. Já uvedu příklad. My jsme zateplili tento barák a měli jsme projektem určené německé materiály. Polystyren, lepidla, všechno. A my jsme vzali české materiály a my jsme ušetřily řádově. A protože to projektant napadl a dával nám výhrady, že nesmíme je použít, že to musí být materiály, které on doporučil. No tak jsme si naše materiály nechali výzkumným

ústavem stavebním na Proseku zhodnotit a posoudit na kvalitu a naše lepidla byla kvalitnější jak německá. Polystyren v Čakovičkách vyrábějí, vozí ho do Německa a my bychom z Německa náš polystyren vozili, abychom ho měli dražší na zateplení. Takže takové hlouposti se mnohdy v projektech vyskytují a to je otázka o hlídání těchto věcí. Ale k těm lentilkám. Když se tam člověk teď projde, tak ta místa, která vznikají pro děti, ať je to ta pyramida z provazů a všechno tohle - ta úprava kolem je nesmírně potřebná a dobrá, protože sídliště se stavělo v podmínkách, kdy se hledala střecha nad hlavou a dělalo se to rychle, ale protože se dělalo, na co bylo, vyžaduje to tu úpravu. A vždycky je dobré, když k penězům, kterými obec nedisponuje takovou šíří, se dosáhne na peníze, které ještě přitečou, dá se říct, směrem od magistrátu nebo z evropských fondů. Jenže každý si musí uvědomit, že ty evropské fondy, že to jsou i naše peníze. To tak je. Otázka je jiná – to zvládnout v atmosféře lidí. Ta příprava je nesmírně důležitá. Já vezmu to, že my jsme opustili firmu, které nám byla vybraná, která to zateplení panelem republikovým provede, se zachovala tak, že ve výsledku vůči prvním diskusím o ceně 13 milionů řádově to dopočítávali, dopočítali - až chtěli, ať jim podepíšeme, že tu cenu doplní, že rozhodně to tak bude. Na trhu působí a dopočítali to na 19 milionů. Takže já z těchto zkušeností obavy mám pouze směrem, aby se zvládlo to profinancování, a aby se tam nestala určitá chyba, která způsobí to, že třeba ta dotace zvenku nám bude odebrána, anebo se neúměrně prodraží realizace. Já jsem to uvedl na příkladu, co jsme měli my tady, kdy majitel firmy garantoval 12,6 milionů a podepsat nám chtěl dát 19,6. My jsme s nimi ukončili činnost, přestože už měli kapacitu blokovanou a všechno a vzali jsme firmu Sokolov pozemní stavitelství a oni to udělali na základě projektu a úspor v rámci materiálů, jak jsem říkal, kde jsme tu měli mít německý, předražený a naše, které byly v lepších parametrech, jak na odtrh, udělali zkoušky na odtrh a všechno tohle a my jsme se do té ceny vešli. Takže já vidím ohlídat tuhle oblast, aby zbytečně nenarostla cena, i když cokoliv děláte, vždycky určité změny vyvstanou. Kdo řekne, že ne, tak nemá pravdu. My jsme sami zažádali a dělali jsme vylepšení v rámci projektu v úrovni 10%. Ale byl to náš podnět. My jsme na to neměli peníze, tak oni nám dali odklad roční a dali nám to na splátky, ale viděli jsme, že projekt všechno taky nezachytí. Takže já neříkám, že projekt vždycky se zvládne dokonale, ne, ale musí se ošetřit, aby to něco nenarušilo. A někdy, když se pospíchá, tak

se některé nuance podcení, ale jsem rád, že lentilky, že peníze a záměr, který je tam realizovaný - já ho vítám a jsem mu rád a mojí podporu má.
T: Chtěla jsem se zeptat ještě, jestli považujete téma korupce za aktuální problém Letňan?

I: Heleďte se, já Vám řeknu - otázka korupce, kdybych si myslel, že není, že Letňany jsou mimo republikové dění, tak bych byl naivní, ale já jsem se s ní nesetkal. Já osobně nemůžu říct, a v Letňanech jsem 35 let, zastupitel jsem třetí funkční období, tak jsem nezachytil tu věc. Kdybych zachytil tu věc a byl v obraze, že taková záležitost je, tak první, co jdu, navštívím starostu a jednám s ním - proč, jak a za svojí osobu budu chtít sjednat nápravu. Já jsem se s tím nesetkal, takže nemohu říct, jestli tu je nebo není, ale zase nejsem naivní nebo včerejší, že minimálně snahy, nebo prostě... Takže já jsem se s tím nesetkal. Korupce je největší nešvar. Vždycky je snaha věci navýšit, aby se tam nasypalo více peněz, tyto firmy jednotlivé na tom žijí. Ze zkušeností republikových vidíme, že nadsazují ceny, dělají si vaty, potom jdou cestou, oni aby vysoutěžili zakázku, tak garantují nějakou cenu a první, co je - vždycky nasadí člověka, který má tam ohlídat, aby si na tu cenu, na kterou oni mají zvyklost, aby si na ní došli. Aby si to doplnili, ten svůj předpoklad. Ale to je vždycky otázka jedné i druhé strany a já jsem přesvědčený, že Letňany mají tady kvalitní lidi - na úřadě jsou kvalitní lidé, já si většiny, nebo lidí, kteří tam jsou a znám a setkal jsem se v jednáních, tak si vážím. Zázemí, heleďte se, tam je střídání špiček a garnitury jedna věc, ale nemělo by se sahat do té odborné skupiny zaměstnanců, které myslím si, že Letňany mají. Mají tam lidi, kterých si já osobně vážím za ta léta poznání, a oni na sobě dělají. Ne, že by se tam nenašel člověk jako všude, že k němu by měl člověk výhrady, ale to jsou snad jednotlivci. Ani kdybyste se zeptala, kdo to je, tak Vám neřeknu, ale slabší místa jsou všude, ale Letňany mají dobré zázemí jak ve vedení obce, tak hlavně vidím v radnici a v lidech, kteří tam jsou, takže...

T: Mluvil jste o výměně špiček, tak jaký byl z Vašeho pohledu dopad výměny na postu starosty, kauza Lněnička – Kabický, na politickou situaci uvnitř zastupitelstva?

I: Mě to mrzí. Já Vám řeknu svůj názor a to jsem vyjádřil, i když bylo zastupitelstvo a ta výměna, že do voleb byl krátký čas a že to nebylo zapotřebí. Já jsem přesvědčený o tom, že kvalita těch dvou lidí, že kdyby byli v tandemu starosta-místostarosta nebo obráceně, že to je úplně jedno, že to by byl největší přínos pro Letňany, kdyby ti dva si rozuměli a znovu našli cestu, která, já jsem přesvědčený, je, že to tak dopadne, že budou spolu komunikovat, protože by to bylo k neprospěchu Letňan. K neprospěchu Letňan by bylo, kdyby tito dva lidé v rámci jedné strany měli jít každý jiným směrem. Já to vidím, ať už to bylo v podniku nebo v rámci tady domů, mají vždycky tyto osobnosti.. Teď mě mrzí třeba, teď je aktuální věc Válková - Marvanová. Já jsem přesvědčený, že ty ženské k sobě patřily a nějakou hloupostí, já ji neumím pojmenovat, co je to za hloupost. Jenže u ženských to je jasnější, tam život říká, že už když dvě ženy se sejdou, tak si nerozumí, nebo dřív nebo později se sežerou, ale u chlapů by tohle být nemělo. Takže mě to mrzí, nemuselo k tomu, já jsem přesvědčený, já jsem převzal tedy partaj v Letňanech, kde byly podobné tendence starších kolegů, kteří vyhrocovali věci až na hranu a my teď máme společnou atmosféru, že si toho nesmírně vážím a mrzelo by mě to. V naší straně taky tyto tendence byly, prostě nemáme to, já jsem tomu nesmírně rád a přál bych jenom Letňanům, aby tyto dvě osobnosti, protože jsou to dvě osobnosti, každý trošku jiného zabarvení, kdyby k sobě našli společnou cestu a vyústilo by to v nějakou společnou kandidátku a v dohodu mezi těmito dvěma. Opravdu by to bylo nejlepší, co by mohlo nastat. A nemělo by se to vůbec projevovat. Teď to zasáhlo střet kolem realizace lentilek. Heleďte se, já ze životní zkušenosti vidím, že ty věci musí být opravdu řádně ošetřeny. I z těchto důvodů mě mrzí to, že máme kvalitního - já jsem přesvědčený, že Lněnička je jeden z nejkvalitnějších právníků, na jeho mládí ta zkušenost je obrovská a nemít to ošetřené tímto člověkem, kdy on řekne: „Ano, takhle do toho jdeme.“ je chybou, protože už dva právní názory jsou špatné a vezmete třetího právníka – a oni mají tři. Takže v tomto bych hledal pravdu, třeba to vyžaduje. Já jsem v podniku přišel na poradu k řediteli a k nám chodili náměstci a jeden tak nebo jinak. Tak se ta věc odložila na týden a řekli jsme s ředitelem náměstkům: „Sed'te spolu buď hodinu, nebo od rána do večera, ale přijďte s jednotným pohledem, jak jste si to vyčistili, kde jste našli společnou nit a přijďte se společnou nití.“ Mě mrzí to, že není ta možnost říct: „Zavřete se, jed'te támhle do Jizerek a vraťte se, až budete mít jednu

notu.“ Já bych to tak udělal, jenže já tu pravomoc nemám. Já mám jenom to své doporučení, které život mi ukázal, že je správné, protože když to tak nebude, tak to jenom oslabí Letňany.

T: Já přejdu k další otázce. S jakou formou občanské aktivity se na radnici setkáváte?

I: Občanské aktivity? Mě mrzí jedna věc, že občanská aktivita na radnici, v rámci jednání zastupitelstva, je vždycky v momentě, kdy “to“ začne trošku bolet, nebo “něco“ skřípat, tak občané přijdou a teď říkají, vyjadřují své názory. Což je správné, ale oni nevyužili ty předstupně diskusní, tu přípravu. Protože radnice dělá setkání, záměry představuje a tam mnohdy účast je mizerná. Anebo tam máme občana, který se do Letňan přistěhoval, myslím, že pan inženýr, docent. On vždycky trval na tom všechny tituly vyjmenovat. Já jsem se v Tesle setkal s kapacitami, které měly tituly před a po, ale nikdy to nezdůrazňovaly nikomu a byly uznávané v rámci toho oboru v Evropě, ve světě, tak nikdy neopravovaly nikoho, když jeden titul zapomněl. I to je přínos lidí, které tam právě vystupují. A teď oni přijdou v momentě a chtějí, aby v Letňanech se řešily problémy, které (nerozuměla jsem). On se sem nastěhuje, bydlí tu a začne mu vadit letiště, které tu má tradici 100 let, že mu zhoršuje hodnotu bydlení a tuhle záležitost. Že ve škole není tohle či támhleto, ale ono to tak úplně není. Nebo že by Letňany měly mít hudební školu a ona je v Čakovcích. Tam jde o to, že člověk se s tím neseznámil, takže občanské aktivity by bylo dobré... Já sám se snažím, než na zastupitelstvu s něčím otravovat, tak jít do odborných útvarů, které tam jsou a napřed se s tím seznámit. Já bych byl rád, kdyby lidé se zúčastňovali předjednání a pak přišly a řekli: „My jsme už pro to udělali tohle, tohle, ale výsledek není, takže to dáváme zastupitelstvu, my jsme přesvědčeni, že tady se děje chyba.“ Takže občané by měli více chodit na zastupitelstva, nejenom v momentě, když už je hnisavá rána, když už to hodně bolí a měli by se víc zúčastňovat těchto věcí kolem obce. Ale já si vážím i toho - v neděli jsem nejel na chalupu, byl jsem tady kolem baráku a chytil mě občan, kterého podle vidění znám, že tady léta bydlí a říká: „Pane Kassl, já mam takový problém obrovský. Manželka odpoledne vystupuje před jedenáctou tady na Tupolevce u plavečáku a tady běhají potkani a králíci. A já musím jí chodit naproti a doprovázet jí, protože ona by z toho autobusu nevylezla, kdyby mě neviděla. Zkuste na radnici, jestli

by tu šla udělat deratizace nebo tak.“ A jsem rád nesmírně tomu, že mně to řekl. V pondělí jsem s Ing. Kaparovou jednal a ona řekla, že už dělají deratizaci v rámci srpna a září a ještě si ověří, že je zahrnuta tahle ulice i to místo. V pondělí si to vyjasníme a upřesníme a vlastně je garantováno to, že ta deratizace tady poběží. A já to říkám proto, že by neměli chodit jenom na ta zastupitelstva a tam pak křičet, ale že by se měli najít tu cestu – buď znát svého zastupitele, což je dobře, protože on říká: „Já jsem Vás viděl v Letňanských listech, vy jste zastupitel, mohl byste...“ A ti zastupitelé by měli reagovat. Ale neměli by reagovat tak, že „Počkám na zastupitelstvo a teď to tam začnu..“ Protože ta práce by měla mít nějaký posun. Takže já bych uvítal, kdyby více občanů znalo svého zastupitele, kdyby se nebáli, nemají důvod, lidé tam jsou dobří, chodit za vedoucími oborů té oblasti, které se to týká. No a ten kontakt prohloubit, to by bylo jediné dobré a jediné správné. Kdyby tohle bylo, tak bych to uvítal.

T: Jak tedy hodnotíte informovanost občanů Letňan ze strany radnice? Je její jednání transparentní a jsou občané dostatečně informováni? Nebo myslíte si, že ne a to je důvodem té nižší občanské aktivity?

I: No tak Letňanské listy dávají přehled dění v Letňanech. Já jsem přesvědčený, že kterýkoli zastupitel, kdyby přišel a řekl: „Já se chci vyjádřit v rámci zastupitele v Letňanských listech.“, tak si neumím představit, že by mu to bylo odepřeno. To si neumím představit, byla by to hrubá chyba, kdyby se tak stalo. Třeba teď je vyjadřování k jednotlivým oblastem, tak já bych viděl tu věc, jak se vybírají oblasti zeleně, zdravotnictví, školství, teď třeba ta poslední, mám to tady. To je oblast „přímá demokracie – názor občanů je důležitější než názor zvolených zástupců.“ Zvolený zástupce je občan a tam nemůže být důležitější názor zastupitele nebo občana. A zastupitel, který nevnímá názory občanů, tak nemá sedět jako zastupitel. Tam to musí být propojené, tak si musí radit. To je to, o čem jsem hovořil, ta propojenost Lněničky – Kabického. Já měl ohromnou radost, jsme tenkrát jednali nějaké záležitosti, seděl Kabický, Lněnička, Kassel, Hanzal a tak jsem si to představoval, tak ty věci mají být. A já si myslím, že to je období takové, protože jsou období, kdy je hůř, kdy je lépe, že tyto věci pomínou. Takže v Letňanských listech, ty dostatečně informují. Mrzí mě třeba jedna věc, já nevím, tam to možná bude v dalším čísle, abych nekřivdil, protože jsem to

venašel teď v listech. A já jsem rád šel na pokládání věnců 8. května a seděl jsem vedle účastníka bojů, 93 let myslím, že mu bylo. A my jsme spolu hovořili asi půl hodiny. On je starousedlík, pamatuje Letňany v době do dneška. Nesmírně si toho váží, jak Letňany vypadají a já bych třeba viděl - já jsem mu říkal, že to, co říkal o Letňanech, o tom průběhu životním obce, že bych hrozně rád přečetl v Letňanských listech. To bylo úžasné! Pro mě, my jsme ze začátku seděli, tak (nerozuměla jsem), ale potom pro mě byla ohromná hodnota to, že jsem měl možnost s tím 93 letým starousedlíkem Letňan, který byl kamarád bratra prezidenta Novotného, a když vzpomene, jak Novotný jako prezident do baráčku svého, který je proti Letovu, té vrátnici, za maminkou jezdil. Vždycky přijelo auto, tam ho vysadilo, nějaké balíky tam dali mamince a on si zašel s chlapy na pivo, tam poseděl. A on byl kamarád jeho bratra, který byl zedník, a vzpomínali na ty doby a na tato dění a přeměny. Tak jsem si to rád vyposlechl a věřím tomu, že alespoň mojí generaci by to zajímalo, kdyby s některým tímto účastníkem ta řeč byla. A já jsem v tomto čísle neobjevil k této události nic. To bude asi až v příštím čísle. Ale jinak to není výtko, protože všechno tam být nemůže, ale tuto oblast bych pokládal za to, že tam asi bude teď, on to zřejmě redakční nestihnul, ale jinak tam jsou věci. Já jsem rád, ta informovanost přes Letňanské listy je dobrá. A dal bych možnost teď, ale to je moje chyba, já jsem měl zajít za starostou a učiním tak, nebo se zkontaktuji. Já bych viděl v rámci všech politických stran dát v jednom čísle, protože bude závěr období, aby si řekli zkušenost z práce zastupitele a případně doporučení těm novým. Ta otázka by tam byla na místě. A mohla by být i s těmi tématy, které jsou dané, ale vložil bych tam ještě pro politické strany, aby se každá vyjádřila, jak si pro sebe zhodnotí vůči svému svědomí a občanům, tu čtyřletou práci v zastupitelstvu. Takže s tím půjdu teď, protože volby jsou v říjnu, takže to by mohlo vyjít v září, v září by tato otázka byla na místě a myslím si, že i dobrá.

T: Krom Letňanských listů, jak třeba hodnotíte internetovou stránku věci ohledně informovanosti občanů?

I: Takhle, já tam občas zabrousím, protože z pohledu profese, co jsem dělal, tak se přiznám, že si proběhnu aktuální zprávy, podívám se na to, co mi kdo odeslal, prostuduji si to, ale já mám třeba od kamaráda 1000 filmů. On říká: „Hele, já už se na to

dívat nebudu. Tam v rakvi chci mít klid.“ Tak mně předal svojí sbírku, poklad, protože to jsou filmy jak aktuální, tak starší a já se k tomu nedostat. Prohlédl jsem si za tu dobu, co to mám rok, tak tři filmy, ale mám v baráku spoustu lidí, kdy deset filmů si vždycky vyberou, vezmou a projdou. Takže já na internet vždycky se podívám v momentě, kdy čas mi dá. A já jsem se zařadil mezi to špatné, co je, že když někdo je v důchodovém věku, tak nemá čas na nic. To je tragédie, protože do této situace jsem se dostal i já. Takže já tam chodím vždycky, hledám aktuální věci, to si proběhnu, jinak ale i názorovou hladinu sleduju, třeba když jsou tam otevřená vyjádření k jednotlivým věcem, tak mně tam vadí někdy nedůstojnost lidí, vulgarismy, já bych je tam asi nepouštěl ty vulgarismy. Je to věc názoru, ale tam se někdy objevují věci, které si myslím, že jdou za hranici možného. Takže tolik asi k tomu, já ten internet opravdu se bojím větší mírou využívat, protože tam mi to neumožňuje časově, abych tomu dal víc. A kdo tomu propadne tím způsobem, tak ztratí ohromnou pestrost toho ostatního a toho se chci vyvarovat, takže já tam chodím jen za základními potřebami.

T: Dobře, ale tedy informace ze strany radnice jsou dostatečné?

I: To ano, klobouk dolů.

T: Dobře, mám tady ještě otázku a to: Jak podporujete činnosti místních volnočasových a kulturních sdružení a organizací?

I: Tak já je podporuji. Já hlavně se snažím vždycky alespoň si tam zajít, podívat se. Já jsem rád tomu a mrzí mě třeba teď ten dětský den a kulturní činnost tady u Tesca, je to vždycky den nebo dva. A je to úžasné! Já sám když jsem slyšel melodie Z pohádek do pohádek, tak jsem přerušil práci, pak jsem dokonce se oblékl a šel jsem, že si to poslechnu na místě, protože jinak to je z balkónu, kde je to slyšet úplně jako kdybych tam byl, a jinak tam být účastníkem toho. Takže já jsem přesvědčený, že ty věci mají být, ty jarmarky. My jsme měli i ve volebním programu tradice jarmarků a těchto aktivit. Já pamatuji ještě na ty vesnice v Račicích, kde byl fotbal a předtím byla hudba a hrála naostro a narazil se chlazený sud, ten se musel vždycky vychladit dopředu, teď se čepovalo pivo, hasiči tam měli akce, buřty se tam udily. To patří k vesnici - dávat lidem dohromady. Pravdou je, že tu je spektrum generací a že se najdou jednotlivci, že

řeknou: „Mě už za ten den bolí hlava z toho.“ Anebo o té desáté hodině třeba ty věci utlumit. Ale tady v baráku když se s tím setkám, tak já vždycky je žádám, aby vzali do hry, že tu jsme čtyři generace a je to jeden den. Něco jiného je, kdyby to byl trvalý jev. Takže já jsem rád, že tyto věci jsou. Já je podporuji.

T: A radnice je tedy také podporuje? Například finančně?

I: Já jsem přesvědčený, že radnice v možnostech, co má, že dává. Já dávám priority radnice tak, že největší peníze tečou do oblasti školství, a kdyby to nemělo být jinak, tak je to chyba. Teď jde o efektivnost těch peněz. Samozřejmě že tam do toho nevidím, ale věřím tomu, že tam zodpovědně se to děje v této rovině. Ale od toho máme kontrolní orgány a kontrolní činnost, anebo jak jste se ptala, jestli jsem se setkal s korupcí, kdybych se setkal s nějakým nehospodárným jednáním, tak bych na to upozornil. Nejsem proto jít a useknout hlavu, to ne, ale tak ať se to neděje. A když si nedá říct, tak potom použít páky. Takže peníze radnice vždycky využívá tím směrem, aby zabezpečila to základní. Takže třeba bych viděl v oblasti peněz právě rychlejší modernizování obecních bytů, když už mají tu sumu, co mají. V oblasti kultury nebo aktivit pro volný čas jsem přesvědčený, že se dává to, co je možné v rámci radnice. Vždycky je to o tom příjem-výdaje, protože já sám nejsem zastánce žít na velký dluh. My sami splácíme, ale je to dluh, který umožňuje zabezpečit leccos. Takže bez dluhu ty věci nejdou, to je chyba, protože některé věci potřebují v čase být a není to ostuda mít i dluh v určitou dobu. Takže já si myslím, že v tomhle si radnice počíná dobře.

T: Měla jsem tady připravené na konec ještě otázky, co se týkají kapacity MŠ a bezdomovectví, ale to už jsme probrali, tak v tom případě je to z mé strany vše. Jestli chcete něco dodat?

I: Já Vám jenom na závěr snad jedinou věc, kterou chci dodat, že děkuji za takhle příjemný rozhovor, že jsem se setkal podruhé s takovým, pro mě, příjemným a hezkým rozhovorem. Byl jsem pozvaný tenkrát na setkání generací a tam byla otázka, protože tam byly generace 80-60-40 a mladá generace, studenti, a měl se každý vyjádřit se, která doba byla nejpříhodnější. Tak na to rád vzpomínám, protože každou dobu musí člověk vzít tak, jak je, a v rámci doby se snažit. To, co se mi nelíbí, tak jenom nekritizovat a tak, jak já ten postoj životní mám, napomoci to řešit a vlastně si vážit

každého dne, který člověk rozumně prožije. A když člověk nevidí jenom sebe a vidí i druhého, tak to by mělo být náplní života, protože to je to samé, jak člověk hledá cestičku a vede své děti, tak i společnost by měla ty věci rozvíjet. Proto mě někdy bolí, že nevycházíme z už poznaného a děláme stejné chyby. Takže já snad na závěr jednu věc – abychom se spíš spojovali a nerozdělovali. A to je i můj závěr k vedení radnice, že bych uvítal, kdyby se tam i ty politické strany uměli spojit, ne rozdělovat. A když rozdělovat, tak jenom na tom, že se hledá lepší řešení. Já jsem rád, že jsem letňanský a děkuji tomu, že to vidí vícero lidí, kteří sem přišli, já tu jsem 35 let, lidé 12, 5 let. Takže zásadní, nesmiřitelné výhrady jsem nezaznamenal. Že jde jít ke zlepšení - to i v každém osobním životě. Já Vám děkuji za velmi příjemné posezení a rozhovor.

I: Já Vám také velmi děkuji.

Transkripce rozhovoru se zástupcem ODS

Místo a datum konání rozhovoru: Praha dne 8. června 2014

Vysvětlivky: T (tázající – Andrea Kabická) I (Informátor - Mgr. Ivan Kabický, ODS, starosta MČ)

T: V roce 2006 získala ODS 11 křesel v zastupitelstvu a měla tak nadpoloviční většinu hlasů. V roce 2010 získala křesel 9. Čím si vysvětlujete tento úbytek hlasů?

I: Úbytek hlasů byl způsoben vznikem nového subjektu, což byla TOP 09, a také ztrátou politické příslušnosti ODS značce, kdy v průběhu volebního období 2006-2010 se více a více v pražském prostředí množily kauzy, které postihovaly pověst ODS a mnoho členů ztrácelo zájem se podílet na řešení dané problematiky, protože vedení pražské ODS se uzavřelo sami mezi sebe a nepřipustilo, aby nižší stranické složky vůbec danou problematiku jakýmkoliv způsobem mohly více spolu nápomocně řešit a tato problematika se projevila v rozdílnosti hlasů do zastupitelstva hlavního města Prahy, kdy ODS v roce 2010 nevyhrála a to také poznamenalo právě nižší účast i v Letňanech.

T: Chápete to tedy jako celoregionální fenomén? A ne jako vaše osobní selhání nebo nespokojenost občanů s vaší samosprávou?

I: Tak každý může hledat chyby sám v sobě, ale každopádně dá se mnoho věcí zlepšit, ale tohle by se dalo nazvat celopražským fenoménem. Bylo velmi málo radnic a jedna z mála radnic, Praha 18, která zvítězila, ale nebyla schopná sestavit vládu. Každopádně mnoho Prah zdaleka nedosáhla takového výsledku, takže byl to celopražský fenomén.

T: A očekáváte tedy, že tato tendence bude pokračovat?

I: Zcela nepochybně. Myslím si, že ODS bude i nadále klesat, protože se dostává do pozice, což jsem asi jeden z mála, který to tvrdí, do kartelové strany, kdy se odkláníme od našich stranických struktur, závazků a vše podmiňujeme jenom úspěchu. Tudíž se

ztrácíme i členskou základnu ve vlastní ODS, například v letňanském sdružení původně v roce 2006 bylo 27 členů a v současné době je jenom 16 členů. Takže samozřejmě to vše se projevuje v nezájmu členů pracovat pro značku ODS a vše se to nahrazuje pouze “najít“ kvalitního kandidáta, jméno a na tom jménu se to staví.

T: Po ztrátě nadpoloviční většiny hlasů jste museli vytvořit vládnoucí koalici. Proč jste se rozhodli pro TOP 09?

I: Letňany byla situace složitá ve smyslu, že v roce 2006 se poprvé dostala k moci ODS a předtím MČ Praha 18 byla baštou sociálních demokratů pod vedením bývalého starosty Dobrého, kteří zde vládli, na rozdíl od všech ostatních částí Prahy, 16 let, to znamená 4 volební období a v roce 2006 se podařilo, že zvítězila ODS se sociálními demokraty do opozice a to bylo i v roce 2010. Tam na začátku přetrvával jistý antagonismus, který se přenesl i do toho, že se hledal koaliční partner blíže pravicového spektra a v tomhle případě to byla TOP 09.

T: Každopádně později během volebního období došlo i k navázání spolupráce se stranou ČSSD. Tak co způsobilo změnu v tomto vztahu mezi vámi?

I: Tato změna byla způsobená celkovým vývojem situace, která souvisí s vývojem na magistrátu, kdy v roce 2013 došlo k změně koalice na pražském magistrátě, kdy TOP 09 ukončila spolupráci s ODS a přiklonila se k sociální demokracii. A já z pozice starosty, protože jsem byl aktérem tohoto nedobrovolného ukončení a sám jsem odešel z postu náměstka primátora, tak jsem nabídl sociálním demokratům spolupráci, protože jsem nabyl dojmu a myslím si to i do budoucna, že komunální politika není o politických stranách, ale je o schopnosti lidí se domluvit a něco pro občany dělat a proto si také myslím, že tento trend bude i do budoucna velmi silně posilován. A tímto způsobem jsem oslovil sociální demokraty a řekl jsem, že si myslím, že by bylo kvalitní i po roce 2014 v takové to trojkoaličním uzpůsobení dále pokračovat, že to je oddech.

T: A co způsobilo, že nastala ta situace, kdy jste museli do koalice přizvat další politický subjekt?

I: Abych pravdu řekl, my jsme nemuseli. Tam byl poměr hlasů pořád stejný, to znamená 9 ODS, 4 TOP 09, ale i TOP 09 měla mezi sebou problémy, tak svým způsobem z jednadvaceti členů v zastupitelstvu je třeba mít 12 hlasů, což 9 a 4 je 13, takže svým způsobem, dalo by se říci, to byl jako do budoucna politický pragmatismus, který se ukazuje v dnešní době, 3 měsíce před volbami, jako velmi kvalitní projekt, takže to nebyla nutnost tuto koalici dělat.

T: A proč došlo k odvolání tehdejšího zástupce starosty?

I: Z jednoho prostého důvodu, že na pražské, tedy na letňanské radnici je 7 členná rada a my jsme se dohodli v poměru hlasů 5 mandátů TOP 09, sociální demokracie 4 a 9 ODS, že ODS v 7 členné radě bude mít 4 mandáty, 2 sociální demokraté, jedna TOPka, kdy paní místostarostka je na uvolněné funkci a tudíž byl pan bývalý neuvolněný zástupce starosty, ale radní, pan Zástěra, člen TOP 09, nechtěl jaksi dobrovolně rezignovat, tak musel být odvolán.

T: A kdo je vaší opozicí nyní? A jak hodnotíte vaši spolupráci? Je konstruktivní podle vás práce opozice?

I: Já si myslím, že práce opozice je minimální, ale je velmi konstruktivní. Představují ji stálí členové komunistické strany, kteří jsou velmi konstruktivní, kteří skutečně v komunální politice si nehrají na politiku, ale na věcnou problematiku a ostatní nezávislí, bývalí VV prakticky se příliš nezapojují do jakékoli práce, takže ani se to nedá nazvat, že by byli nějakou kritickou opozicí.

T: Po ztrátě nadpoloviční většiny hlasů v zastupitelstvu se vám určitě hůře prosazují předvolební sliby. Jaká témata jste volili pro předvolební kampaň a které z nich se vám podařilo zrealizovat?

I: Musím přiznat, že jsme slibovali více míst ve školkách, což se nám podařilo. Slibovali jsme investovat více do škol, což se také splnilo. Co se nepodařilo, byla realizace letňanského lesoparku – tu sportovní část, se nám nepodařilo zrealizovat a zrealizovali jsme projekt “Vstupu do Letňan“ – nového náměstí. Podařilo se nám rozšířit chodníkový program a pochopitelně, co se nepodařilo, byla realizace sociálního

bydlení, tento projekt se nezdařil, ten je svým způsobem pozastaven a řešíme rekonstrukci ulice Tupolevova, která by se snad měla konat v červenci tohoto roku.

T: A proč byl projekt sociálního bydlení pozastaven?

I: Byla to neshoda s plánovanou výstavbou společnosti RENIX, kdy jsme se nedokázali domluvit k této realizaci, pak MČ neměla dostatečný zdroj peněz a také financování ze strany magistrátu bylo velmi zdlouhavé, ve finále přes rok pozastaveno a ve své podstatě se to nepodařilo, tento projekt, dát dohromady.

T: Měl váš odchod na MHMP podle vás vliv na politickou situaci v Letňanech?

I: Já si myslím, že ne, protože můj nástupce, pan Lněnička, byl členem ODS, vykonával funkci radního. Pochopitelně každý starosta má svůj styl, svůj způsob vedení, takže nedomnívám se, že by došlo k nějakým razantním... Domnívám se pouze, to je můj osobní názor, že došlo k zpomalení právě při řešení některých těch volebních slibů, které se už nepodaří zrealizovat.

T: Jak vlastně ovlivnila kauza výměny na postu starosty, kauza Lněnička-Kabický, situaci uvnitř ODS?

I: To velmi silně, to musím přiznat, že tato kauza samozřejmě se přenesla i nejen mezi členy ODS, ale i do jaksi do problematiky Letňan a velmi mě to osobně mrzí, ale někdy to tak v politice bývá, že když se nedodržují principy dohod, pak svým způsobem vznikají takovéto tenze mocenské, které pochopitelně velmi silně poškozují tu značku. To znamená značku ODS. Zde osobnosti starosty pod jakýmkoliv jménem, ať už Kabický nebo Lněnička by měly ustoupit, bohužel někteří mají jinou představu a vehementně usilují pouze o své vlastní já.

T: Považujete téma korupce za aktuální problém Letňan?

I: Ne.

T. A... Dobře, tak v tom případě... Ale pro jistotu se ještě zeptám. Existují na úrovni samosprávy prostředky pro její analýzu a řešení? Jisté části Prahy s tím mají velký problém, konkrétně z magistrátu jste měl určitě zkušenosti s tímto problémem.

I: No tak to je velmi jako složité téma. Každá městská část má mechanismy, ať jsou to vnitřní kontrolní mechanismy, ať jsou to auditorské zprávy, ať jsou to pravidla pro například zadávání veřejných zakázek, které třeba v Letňanech máme velmi, velmi otevřené, to znamená, že nad 300000 všechny smlouvy a všechny výběrová řízení se vyvěšují na webovských stránkách, nebo například používáme elektronické aukce, takže se domnívám, že je hodně mechanismů, které jako zabraňují přímo korupčnímu jednání, ale myslím si, že je velký rozdíl mezi samosprávou a státní správou, protože leckdy po schválení ročního rozpočtu mají správci kapitol, což jsou vedoucí odborů poměrně širokou pravomoc. To znamená zde je to záležitost mechanismů ročních uzávěrek nebo půlročního vyhodnocování, takže tohle je poměrně složité, a pakliže je to míněno pouze do samosprávy, tam si myslím, že se dá vytvořit velmi otevřené prostředí, které by té korupci zabránilo.

T: Jak se stavíte k problematice zastavování Letňan komerčními a bytovými budovami?

I: Já se domnívám, že Letňany jsou na okraji Prahy a jsou součástí celé Prahy, to znamená, například, byla postavena za 1,8 miliardy stanice metra Letňany, která se v současné době jeví, že je v polích, ale kdo rozumí územnímu plánu, ví, že tato stanice je tam právě postavena proto, že v té okolní části má proběhnout silná zástavba jak developerských projektů v pozici obchodních celků, tak kanceláří, tak samozřejmě i bytových, takže MČ má zpracovanou sociodemografickou studii, ze které vyplývá, že až do roku 2030 v Letňanech přibude zhruba 7 a půl tisíce bytů a to je celopražský trend, to znamená zde já se domnívám, že dobře připravované projekty v souladu s územním plánem jsou standartní ve velkoměstě jako je Praha.

T: Ale občané se vlastně k této tendenci staví dosti negativně, například velmi problematický je projekt letňanských lentilek.

I: Tady se, tady je můj názor opačný než je názor občanů, protože občané, kteří už bydlí a platí si své byty a hypotéky, tak pochopitelně jakékoliv vstupy do jejich území berou velmi, velmi negativně, ale zase musím říci, že převažují, z mého pohledu, více kladné hlasy, byť samozřejmě je i mnoho těch negativních, kdy měníte zaostalé sídliště v moderní sídliště právě postavením nových chodníků, nových mobiliářů, nových

dětských hřišť, takže po konci této akce, si myslím, a máme zpracovanou studii, že hodnota bytů v této lokalitě stoupne na metr čtvereční řádově o 1500 korun.

T: Co ale způsobuje konkrétně u bytového projektu letňanských lentilek tu kontroverznost? U jiné stavby tak diskutované nebyly.

I: Letňanské lentilky není bytová, to zasahuje do bytové výstavby tím, že do původního sídliště, kde se provádí nástavby, se staví nové chodníky, dětská hřiště, to znamená měníte úplně ráz sídlištní, když to nazvu, krajiny a pochopitelně lidé, kteří bydlí v přízemí, anebo blízko té stavby, tak jsou znepokojeni tím stavebním hlukem, tou velikostí té stavby, protože ta stavba je skutečně veliká, ale ta stavba byla připravovaná rok a půl, my jsme pořádali x veřejných prezentací, zvali jsme občany na mnoho setkání. Ti, kteří měli zájem, chodili, někteří nechodili, ale samozřejmě ti, kteří teď bydlí dole, tak to jsou většinou ti, kteří říkají „tady je hluk, tady je prach, my nevíme, co se děje“. Takže asi je potřeba přidat větší informovanosti, ale nedomnívám se, že by to byla tak velká kauza. Pochopitelně ta stavba probíhá půl roku, takže to lidi znervózňuje, že nemají, kde parkovat. Takže ta problematika je skutečně velká, ale to jsme dopředu věděli a snažili jsme se přes média to odpracovat, ale je vidět, že to je málo.

T: Když už o tom mluvíte, jak tedy hodnotíte informovanost občanů Letňan? Je jednání radnice transparentní a přehledné pro vaše občany?

I: Tak ano, podle zákona vyvěšujeme 7 dní dopředu, je veřejné, pořizujeme zvukové záznamy, dáváme standardně na webovských a facebookových stránkách pozvánky, publikujeme v letňanských listech, takže neprovádíme přímé přenosy přes internet, protože obecně je vidět, že na zastupitelstvo chodí velmi málo lidí, takže ta efektivita a sledovanost je velmi malá proti těm nákladům.

T: Tedy říkal jste, že účast je malá a v jakých formách se tedy projevuje občanská aktivita v Letňanech? A ovlivňuje nějakým způsobem jednání zastupitelstva?

I: Tak každý občan může interpelovat jakéhokoliv zastupitele, ale my na webovských stránkách máme sekci „otázky a odpovědi“, máme MMS brány, to znamená, že každý může napsat problematiku, je to poměrně hodně využíváno a každý, každý den je jednotlivý, příslušný vedoucí sekcí odpovídají, případně zastupitelé na otázky, které

byly kladeny ať je to údržba, ať je to jakákoli problematika, které se týká Letňan, takže myslím si, že lidé se naučili s tímto médiem pracovat dobře. Samozřejmě každý zastupitel má svoji emailovou schránku, takže i emailová korespondence. Telefony, telefonní kontakt, takže já si myslím, že v dnešní době i facebooku ta informovanost je značná.

T: Co občanská sdružení? Jsou na půdě Letňan aktivní občanská sdružení?

I: Občanská sdružení se samozřejmě na území Letňan nacházejí. Domnívám se, že tam mají největší kauzu letňanský sysel na letišti, to je nejoblíbenější kauza – sledování populace sysla v chráněné oblasti letňanského letiště. Pak jsou to cyklostezky a pak je to samozřejmě problematika jako tvorby zeleně, ochrany zeleně, takže jsou to jako klasický, standartní občanská sdružení, nebo ta, které vznikají pouze k nějakému inkriminovanému bytovému projektu.

T: Jsou to tedy ty, co jste teď vyjmenoval, ten sysel, cyklostezky, nejčastější požadavky ze strany občanů, které jsou kladeny na zastupitelstvo?

I: Svým způsobem ano.

T: A jiným způsobem? Jsou tam i nějaké jiné...

I: Jsou to projekty, které vznikají, například, když se má začít stavět nový bytový dům, tak pochopitelně ti, kteří bydlí v okolí, tak to řeší. Jsou to třeba směny pozemku, taková ta klasická, bych řekl, záležitost. Nevnímám, že by v Letňanech byla kauza, která by jak červená se táhla celým volebním obdobím.

T: Podporujete činnosti místních sdružení a organizací? Ted' myslím volnočasových a kulturních sdružení.

I: Pochopitelně. My máme velmi silné grantové schéma, kdy podporujeme jak všechny sportovní oddíly, které se nacházejí na území MČ Praha 18, tak kulturní, ať je to Slunečnice, Kazimírka a řada dalších, tak i sociální projekty. Máme velmi transparentní grantovou politiku, grantová schéma a všechny organizace na území MČ toho využívají.

T: Jak se stavíte k problematice nedostatečné kapacity mateřských školek? Je tento problém vyřešen?

I: Tak díky právě bohaté výstavbě tento problém by měl být vyřešen v letošním roce, kdy MČ staví, rekonstruuje jakoby 3 projekty – školku Tupolevovu, Malkovského a Beranových, kdy stoupne kapacita o 110, takže za poslední 4 roky stoupla kapacita o 420 míst, což je poměrně značný nárůst, takže budeme mít 680 a v projektu novém Central Groupu by měla být postavena další školka, takže si myslím, že v každém roce plynule stoupala kapacita, takže jsme zachytili tu generaci Husákových dětí, ale pochopitelně i sociodemografická studie ukazuje, že ještě rok příští bude kritický a pak by se ta situace měla stabilizovat.

T: A je podle vás problematika bezdomovectví aktuálním problémem Letňan? A pakliže ano, tak jak hodláte řešit tuto situaci?

I: To je velmi složitá problematika, protože skutečně to není jenom problematika Prahy 18 a je to zejména problematika velké Prahy. V Letňanech dochází, tak jako v celé Praze, k nárůstu obyvatel, protože tu je řada obchodních center – Penny, Lidl, Kaufland, Tesco, Globus a to samozřejmě přitahuje tyto osoby, které požívají různé nápoje, znečišťují prostranství a Letňany jsou poměrně bohatá MČ na květeny, lavičky, odpočinkové zóny, které jsou hojně využívány a skutečně to je velký problém, kdy samospráva má velmi omezené pravomoci. Takže svým způsobem občané spíše tlačí samosprávu, aby likvidovala lavičky, nepořizovala veřejné záchody a vlastně nás tlačí pouze do represivní složky, to znamená pouze vyhánět a ty lidi trestat. Já se domnívám, že lepší je ta preventivní část, umožnit těmto lidem nějaký vymezený prostor, zcela dobrovolně. Postarat se o jejich hygienické normy a zkulturnit a zlidštit. Je to dlouhý proces, ale myslím si, že jde ta cesta správným směrem.

T: Už jste nakročili do této cesty?

I: Spolupracujeme s hlavním městem - Prahou byla schválena koncepce bezdomovectví, které právě tuto problematiku řeší. Je postavená na finančních prostředcích, takže my jsme jako městská část zapojeni do této koncepce a snažíme se úzce spolupracovat, takže v příštích letech uvidíme, co nám to přinese.

Transkripce rozhovoru se zástupcem VV

Místo a datum konání rozhovoru: Praha dne 18. června 2014

Vysvětlivky: T (tázající – Andrea Kabická) I (Informátor – PaedDr. Lenka Pospíšilová, nestraník, kandidující za VV, zastupitelka MČ a pedagožka ZŠ generála Františka Fajtla)

T: Proč si myslíte, že Vám lidé dali tolik hlasů, díky kterým jste přeskočila ze 7. místa na kandidátce VV a obdržela tak jediný mandát, který strana ve volbách do zastupitelstva získala?

I: Zřejmě to bylo způsobené působením ve škole, učitelským, a vlastně i tím, že tady máme orchestr a sbor, takže vlastně ta známost, jak jsem najednou zjistila, byla taková, což jsem vůbec nepředpokládala, že to (nebylo rozumět) ten omyl.

T: Většina Vašich kolegů se shodla na tom, že za hlasy, které obdrželi, děkují image jejich strany. Takže myslíte si, že ve Vašem případě to opravdu bylo Vaší osobností?

I: Tady asi ano, protože Věci veřejné v té době samozřejmě začínaly, takže měly asi nějaký hlas. Ale tady, díky tomu já jsem vlastně nebyla ve straně, jsem nestraník, takže v té chvíli to bylo vlastně díky aktivní činnosti tady v Letňanech.

T: S jakým politickým subjektem v zastupitelstvu spolupracujete?

I: S kulturní komisí, s tím, co je mojí doménou. To, o čem také asi nejvíce vím, nebo můžu nějakým způsobem se na tom podílet.

T: A s politickými stranami? Otázka směřuje na to, jestli spolupracujete s opozicí nebo koalici nebo v jaké situaci se nacházíte?

I: Já musím říct, že to až tak nevnímám. Tato radnice je poměrně spolupracující, mně přijde. Takže je to vlastně ta TOP a ODS.

T: Jak hodnotíte vztahy mezi jednotlivými stranami v zastupitelstvu? Potažmo členy v zastupitelstvu.

I: Já si myslím, že jsou poměrně konstruktivní. Že tam nedochází snad k nějakým velkým výkyvům nebo velkým sporům. Že ta spolupráce tam je pozitivní.

T: Setkala jste se za dobu působení v zastupitelstvu s korupcí? Myslíte si, že je to aktuální problém Letňan?

I: Já tedy ne. Nedokážu samozřejmě posoudit u některých projektů, nebo snažím se pročítat, samozřejmě taky tím, že je člověk je tam poměrně nováček, nebo nezná tyto věci, tak já osobně jsem se s tím nesešla, nebo vůbec nevím, jak by to mohlo být a mám pocit, že mně to přijde transparentní. Hodně těch věcí.

T: Jak se stavíte k problematice zastavování Letňan komerčními a bytovými budovami?

I: Musím říct, že to si myslím, že je teď slabina Letňan. Nevím, nakolik ty pozemky, když s nimi ta část nedisponuje, nakolik má možnost vlastně tomu zabránit, nebo nakolik ta možnost není. To musím říct, že je samozřejmě slabost teď Letňan. Snad se něčemu už zabránilo v nějakém tom vnitrobloku, třeba ve výstavbě se něco podařilo vyměnit. Ale pořád tady výstavba je veliká na to místo, co tady je.

T: Konkrétně veřejností velmi vnímanou kauzou jsou Letňanské lentilky. Jak se stavíte k této stavbě?

I: Tam já, co jsem měla možnost mluvit s kolegou, který to zaštiťuje, tak tam mně přijde, že je to poměrně oprávněný projekt, protože on sám tedy si myslím, že i tím, že tam bydlí, že je jedním z těch uživatelů, tak se snaží nějakým způsobem to prostředí zpříjemnit, protože si myslím, že to tam není úplně v ideálním stavu. Jak jsem pochopila, tak tam spíše jde o aktivizaci prostranství nebo těch věcí, které tam jsou navrženy. Zase nedokážu posoudit, jestli je to skutečně architektonicky ideální řešení – mně by někde stačil udělat malý parčík, nemusela bych tam mít nějaké hřiště v takovém moderním prvku. To si myslím, že by někde stačil parčík, vysadit stromy a nějakým způsobem to udržet, ale samozřejmě je to na výsledku nějakého průzkumu, který doufám, že je zase poměrně otevřený, nebo tomu věřím, nedokážu posoudit, když to

úplně řeknu z tohoto hlediska. Tak není to v mojí úplné kompetenci, abych řekla z toho mého pohledu. Takže jsem ochotná věřit, že je to nějakým způsobem děláno s dobrým svědomím a vědomím.

T: S jakou formou občanské aktivity se jako zastupitelka setkáváte?

I: Já se setkávám hlavně s kulturním oživením Letňan, nebo nevím, jestli je to občanská aktivita, ale jestli je ta občanská aktivita, že zahrajeme seniorům, nebo nějaká snaha o to, aby se tady v Letňanech dělalo něco na kulturním poli, tak jestli tohle je občanská aktivita, tak především s tím.

T: Jak hodnotíte informovanost občanů Letňan? Je jednání radnice transparentní a přehledné?

I: Mně přijde, že tam ta přehlednost je. Co vlastně ještě k těm občanským aktivitám – tam musím říct, že teď je velká aktivita tady ve škole, v Rychnovské. Rodiče tady nejsou spokojení s ředitelem nebo s některými. Takže tam vznikla velká občanská aktivita.

T: A jak se projevuje?

I: Tam se projevuje peticemi, potom svoláním fóra rodičů, oslovením radnice – pana starosty a paní místostarostky. A vlastně jednáním v tomto.

T: Vnímáte, že radnice se snaží řešit s lidmi tyto problémy?

I: Tam si myslím, že skutečně je radnice otevřená k těmto problémům, nebo teď, jak jsem to vnímala, protože ta kauza je hodně veliká. Už to je na stránkách novin a časopisů. Samozřejmě radnice snaží se nějak lidem vysvětlit ten postoj. Nemá tu pozici úplně jednoduchou – v tom to také je vždycky těžké vysvětlit, čeho je mocná, kterých kompetencí se může dopouštět, co je v jejích kompetencích a co není. A snaží se alespoň pomáhat komunikaci, i když je to zrovna v této chvíli velmi složité.

T: Zpět k té informovanosti ještě. Myslíte si, že radnice podává dostatečné informace občanům, aby se mohli zapojovat do veřejných činností?

I: Já si myslím, že poměrně ano. Že ten, kdo skutečně se chce nějakým způsobem dozvědět nebo zapojit, tak k tomu má ty možnosti. Spíš mě překvapila v určitých věcech pasivita občanů. To, že lidé se moc nezajímají, co se i na tom území tam, kde bydlí, děje. Nebo pokud se jich to úplně přímo netýká, pokud se to netýká toho jejich bloku. Pokud se to týká druhého bloku Letňan, tak v tom je pasivita občanů veliká. Nejsou zvyklí na to zapojování do občanských aktivit.

T: Čím si myslíte, že je to způsobené?

I: To je těžko říct. Já si myslím, že lidé nebyli zvyklí jednak, taková ta generace padesátníků – ti na to nebyli zvyklí na zapojování, protože jim to bylo nějak předloženo a nebyli zvyklí protestovat, nebo něco podpořit a tak dále. U těch mladších tam je to o něco lepší, ale taky si myslím, že pokud se jich to úplně netýká, tak nejsou tolik zvyklí prát se za ty věci a tu aktivitu nějakým způsobem projevovat.

T: Dobře, to je z mých připravených otázek asi vše. Já Vám děkuji za rozhovor. Pakliže Vás napadlo se ještě k něčemu vyjádřit, co tady bylo probrané, tak Vám dávám prostor, a jestli ne, tak já si myslím, že za mne to bude vše.

I: Já si myslím, že za mne to bude taky.

Transkripce rozhovoru se zástupcem TOP 09

Místo a datum konání rozhovoru: Praha dne 11. června 2014

Vysvětlivky: T (tázající – Andrea Kabická) I (Informátor – Iveta Lojková, TOP 09, zástupkyně starosty MČ)

T: V roce 2010 jste, jako zcela nový politický subjekt obsadili 4 křesla v zastupitelstvu městské části. Čím si vysvětlujete tento úspěch?

I: Úspěch si vysvětluju spíše značkou TOP 09 než jako úspěch mě jako komunálního politika. Hlavně zcela nového komunálního politika a mých kolegů. V té době se TOP 09 velmi dobře prezentovala a pomohla nám i obliba našeho předsedy Karla Schwarzenberga.

T: Myslíte si, že tedy v tom nehrál vliv třeba Vaší obliby v této městské části?

I: Tak myslím si, že v té době jsem určitě nebyla pro lidi známým člověkem, byť jsme se snažili dělat co nejvíce kontaktní kampaň, takže určitě pár občanů se se mnou na této kampani seznámit mohlo, nicméně neznali mě jako člověka, neznali, jakou dělám práci, byť to máte na kandidátce napsáno, ale myslím si, že úspěch komunálního politika se odvíjí až po nějakém období na radnici, kdy si lidi můžou podívat, jaká za ním je práce.

T: Podařilo se vám jako nováčkovi i zformovat vládnoucí koalici. Proč jste se rozhodli pro spolupráci s ODS?

I: Tak vždycky jsem byla pravicovým voličem a vždy jsem v Letňanech volila ODS. Pak, když jsem vstoupila do TOP 09 v únoru 2010, připadala mi koalice s ODS jako s pravicovou stranou nejlepší, nejvíc shodný program.

T: Zvažovali jste i spolupráci s jinými subjekty?

I: Tak samozřejmě probíhaly nějaký jednání, ale v tu dobu opravdu, myslím, že nejvíc shodný program jsme měli s ODS.

T: Jak se vám v rámci této koalice spolupracuje?

I: Tak samozřejmě na začátku každá spolupráce je těžká, musíte si nastavit nějaké mantinely. Byli jsme úplně noví lidé na radnici, takže nám chvíli trvalo se zorientovat – vůbec jak radnice funguje, musíte si uvědomit, jaký je rozdíl mezi státní správou a samosprávou, nezasahovat si do kompetencí. Takže začátek byl určitě těžký, ale všechno si sedlo a myslím si, že pak spolupráce byla na dobré úrovni.

T: Koho vnímáte momentálně jako vaši opozici? Jak se vám spolupracuje s ní?

I: Tak já myslím, že Letňany nemají opozici v pravém slova smyslu, jelikož teď máme trojkoalici na radnici, tak už nám vlastně v opozici, v uvozovkách, zbývají komunisté. Ale komunisté v Letňanech nejsou nějakou výbojnou stranou, která by vyloženě proti naší koalici vystupovala. Spíše bych řekla, že opozici teďka dělají některé členové z vlastních stran.

T: Proč vlastně došlo k personálním změnám? Proč jste přizvali stranu ČSSD ke spolupráci a proč vlastně vznikla ta situace, že se tyto změny prováděly?

I: Tak vznikaly nějaké změny na radnici ve vedení, vrátil se do křesla starosty bývalý starosta, pan magistr Kabický, a mně nepřísluší mluvit do jejich vnitrostranických věcí, nicméně ČSSD neměla zase tak rozdílný program, ve svých řadách mají odborníky, takže když se potom samozřejmě počítaly hlasy tak, aby všechno v zastupitelstvu klapalo, výsledek byl to, že je trojkoalice.

T: Zmínila jste výměnu na postu starosty. Jaký byl z Vašeho pohledu dopad této výměny, kauza Lněnička - Kabický na politickou situaci v Letňanech? Ovlivnily tyto změny nějak fungování radnice?

I: Určitě ovlivnily tyto změny fungování na radnici a hlavně co to ovlivnilo, ovlivnilo to mojí práci. Za pana magistra Lněničky se mi nepracovalo volně, byla tam různá omezení a věci, se kterými jsem na radnici nebyla spokojená, myslím si, že jsem je dost hlasitě dávala najevo, nicméně v tu dobu v radě máte dva hlasy, takže toho moc nevykřičíte, ale po změně, kdy se pan starosta Kabický vrátil, se to všechno narovnal a já myslím, že teď to prostě funguje úplně super.

T: Jaká témata jste volili pro předvolební kampaň? A která z nich se vám podařilo zrealizovat?

I: Tak já za sebe můžu říct, že jsem volila sociální oblasti. Chyběl tady vlastně dětský klub nebo mateřské centrum. To se mi podařilo vybudovat, i když ho neprovozuje přímo radnice a je pronajat subjektu Kazimírka. Velmi často se ho snažím navštěvovat, Kazimírka s námi spolupracuje na všech akcích a myslím si, že to, co vytvořili pro letňanské maminky a děti, je výborné. Funguje to jak mateřské centrum, kroužky, setkávání malých dětí, hlídání – prostě to, co tady chybělo, tam vybudováno je a samozřejmě máme tady druhý subjekt, to je Slunečnice, takže je tady i malinká konkurence, což je vždycky pro ty maminky s dětmi výborný.

T: Co dalšího se vám podařilo z vašich předvolebních slibů splnit?

I: Tak samozřejmě měli jsme tam věci, které se splnit nedaly. Například výstava domu seniorů. To není v možnostech MČ, to by muselo být ve spolupráci s magistrátem a musím říct, že získat peníze na takový projekt není jednoduché, takže můžeme zkusit v dalším volebním období, nicméně v tu dobu jsem neměla takovou znalost poměrů co vlastně MČ vůbec vlastní a jaké má možnosti. My ani nedisponujeme pozemky, na kterých by zrovna takový dům byl vystaven.

T: Z čeho jste při sestavování témat pro předvolební kampaň vycházeli?

I: Já jsem vycházela hlavně z toho, že jsem občanem Letňan – co mi tady chybí, co mi tady vadí. Převeďte to na to, že si myslíte „Když mě tohle trápí, určitě nejsem sama“ a může to být vlastní i lidem, který v Letňanech žijí.

T: Zmiňovala jste vlastně to své občanství, myslíte si, že na půdě Letňan funguje občanská aktivita? Je tu nějaké občanské sdružení, které aktivně se nějakým způsobem zapojuje do zkvalitňování Letňan, nebo snaží se ovlivňovat? Nějakým způsobem apelovat na radnici?

I: Tak samozřejmě máme tady nějaká občanská sdružení, ale vesměs tahle občanská sdružení jsou většinou zakládána, když se “něco“ děje, když se “něco“ nelíbí. Ne, že by chtěli pomoci či spolupracovat. Takovou zkušenost většinou s těmito občanskými

sduženími nemám. Většinou je to pro nějakou kritiku nebo prostě sdužování nějakých petic nebo tak.

T: Řešíte vlastně tyto občanské aktivity na radnici nějakým způsobem? A pakliže ano, tak jak?

I: Pokud se tato sdužení třeba účastní zastupitelstev MČ, tak samozřejmě přímo na zastupitelstvu je jim odpovídáno, nebo je jim odpovídáno potom písemně na jejich dotazy a občas se reaguje samozřejmě na webech takovýchto organizací, protože občas tam jsou vidět i zkrácené informace. Tak pokud se nám podaří tam dát svojí reakci, tak samozřejmě na to reagujeme.

T: Jsou tedy formy nespokojeného občanství tím nejčastějším, se kterým se setkáváte? Tedy jsou tu i jiné formy občanské aktivity, se kterými se setkáváte?

I: Jestli máte na mysli, jestli je tady nějaké občanské sdužení, které by nás chtělo chválit, tak to ne, nevím o tom. Samozřejmě jsou občanská sdužení, která dělají třeba aktivity pro maminky a já se snažím s takovými sduženími spolupracovat. To je radost spolupracovat s někým, kdo něco dělá pro děti, nebo máme tady občanské sdužení Rady seniorů. S těmi spolupracuji opravdu velmi úzce, je to moje díkce, takže to je sdužení, kde si myslím, že například radnice má mnoho příznivců, protože je podporujeme granty, pokud se mi pro ně podaří sehnat jakýkoli výlet nebo to, tak většinou kam ho směřuju, je do klubu seniorů, protože to samozřejmě sdužuje lidi, kteří, jak já říkám, si nemohou dovolit jezdit si na výlet každý týden, takže pokud se mi podaří něco získat, to jako třeba teď získali výlet do podzemí do kolektorů, tak to vždycky tomu občanskému sdužení předám.

T: Považujete téma korupce za aktuální problém Letňan?

I: Nesetkala jsem se tady s žádnou korupční kauzou v Letňanech a nepamatuju si ani, že bychom byli někým napadeni pro nějaký korupční skandál v Letňanech.

T: Jak se stavíte k problematice zastavování Letňan komerčními i bytovými budovami?

I: Bydlím tady, takže rozhodně nejásám z toho, že se mi pod okny, protože bydlím v Ostravské ulici, staví Manhattan, ale naštěstí mám okna na druhou stranu, do parku,

do staré návsi, ale z druhé strany, kdo má okna a vidí do těch nově postavených domů... no naštěstí je to ještě přes ulici, ale přesto si myslím, že ti lidé z toho nejsou šťastní. Co ale, myslím si, vadí nám, občanům Letňan, je to, že se tím snižuje občanská vybavenost. Čím více lidí, tím je potřeba více občanské vybavenosti, ať jsou to mateřské školky, i když tady nás musím pochválit, zvýšili jsme opravdu o dvojnásobek počet míst mateřských škol, ale samozřejmě to nám začíná hrozit i v základních školách, takže čím více výstavby, tím více nových obyvatel a tím více potřebných věcí pro tyto lidi

T: A vítáte tedy tuto tendenci nebo ne?

I: No už bych jí zastavila, ale samozřejmě to není na mně, plánuje se další výstavba v Avii, takže tam to má být také monstrózní, takže je to opravdu o tom, jak bude radnice jednat potom s těmito developery, aby se podíleli na té nové občanské vybavenosti.

T: Momentálně asi nejdiskutovanější je stavba letňanských lentilek, tak kde vidíte klady a záporny této stavby?

I: Já jsem rozhodně podporovatelem letňanských lentilek, ale samozřejmě chápu i to, že pokud jsou tam lidé, kteří tam žijí celý život a přistěhovali se tam a s prominutím si tam vysadili nějaký stromeček a my jsme jim ho teďka pokáceli, že je to mrzí. I každá výstavba s sebou přináší problémy. Hluk, špínu, prach. Pár lidí na radnici jsem s těmito stížnostmi přijala. Je potřeba s těmito lidmi mluvit, když si budete přestavovat byt, taky chvíli bydlíte, nebo máte prostě v bytě nepořádek a máte tam nepohodlí, ale většinou výsledek vždycky stojí za to, tak proto já říkám těm lidem: „Vydržte, potom ten výsledek bude stát za to.“ Bude tam mnohem víc zeleně, bude tam mnohem víc parkovacích míst a budou tam právě ty lentilky, které mají podporovat aktivity těch letňanských občanů.

T: Jakým způsobem podporujete činnosti místních volnočasových a kulturních sdružení a organizací?

I: Tak ty si myslím, že jsou radnicí podporovány velmi významně, protože naše grantová řízení jsou otevřena těmito skupinám a oni potom zase kvitují tuto grantovou politiku a pomáhají nám svými představeními na různých kulturních akcích, takže naši

občané vidí, kam ty peníze jdou, do jakých aktivit, protože tato sdružení potom vystupují na našich podíích a ukazují, co vlastně za ty peníze dokázali.

T: Je tedy dle vašeho názoru jednání radnice transparentní a přehledné pro občany? Jak hodnotíte informovanost ze strany radnice?

I: Trošku bych, pokud bych do toho více mohla zasahovat, změnila web MČ. Myslím si, že informovanost občanů by mohla být tímto směrem lepší. Já podporuji i SMS bránu pro registrované uživatele, byť tam jsem se s podporou velkou nesešla. Ono je to těžké, že jo, já jsem velmi aktivní uživatelkou veškerých nových vymožeností, a proto bych uvítala, kdyby mi přišla SMSka, že tolikátého a tolikátého je kulturní akce, nebo nějaká beseda, anebo že se můžu právě na některém místě setkat s představiteli MČ, což se velmi často stává, ale myslím si, že spoustu lidí nenapadne podívat se na web MČ, takže SMS brána si myslím, že by byla pro občany dobrá. Je to samozřejmě hlavně pro využití chytrých telefonů, ale jak vidím třeba v klubu seniorů, již mnoho seniorů využívá tyto telefony, i když jsem jim musela pomoci třeba nastavit mail, ale to mi nedělá problém, takže s tímhle jim ráda pomůžu.

T: Tedy ze strany radnice je tady prostor pro zlepšení komunikace s občany?

I: Vždycky. Vždycky je co zlepšovat. Vždycky se nabízejí nové technologie, kdy můžou lidi mít lepší přístup k informacím.

T: Vy jste už předtím zmínila kapacitu mateřských školek, tak jak se tedy stavíte k problematice nedostatečné kapacity, je tento problém již vyřešen?

I: Myslím si, že problém je vyřešen, ale nevím, na jak dlouhou dobu. Samozřejmě stěhují se sem do nové výstavby mladí lidé, takže buďto už se sem stěhují s dětmi, anebo v nejbližší době můžou děti mít, že jo, takže to máte 3 roky, to je velmi krátká doba a už máme nové žadatele o mateřské školky. Takže i když jsme zvýšili na dvojnásobek, obávám se, že pokud to tempo té výstavby bude takové, tak nám budou za chvíli opět místa chybět.

T: A jak vnímáte problematiku bezdomovectví? Je to aktuální problém Letňan?

I: I toto se nás samozřejmě týká, ale tito lidé nestojí o pomoc. My jsme zkoušeli jim nabídnout ubytování. Jakmile se ocitnete na ulici určitou dobu, ztrácíte takové ty sociální návyky, a ačkoliv je potom dostanete na ubytovnu, tam musíte dodržovat nějaký řád a tyto lidé už tyto řády nechtějí dodržovat, ať už je to pravidelná hygiena, anebo přístup na ubytovnu bez požití alkoholu.

T: Nastávají situace, kdy místním občanům ti bezdomovci dost komplikují život. Tak jak bojujete proti tomu? Jak chráníte své občany?

I: Proti tomu může bojovat pouze městská či státní policie, že tyto lidi legitimuje, vykáže je z místa, kde třeba budí pohoršení, nebo kde znečišťují prostranství, ale to je tak všechno, co zatím můžete udělat. Vy toho člověka nemůžete zavřít za to, že se vám povaluje po lavičce. Za prvé by to nebylo humánní, oni některé ty lidi se opravdu dostali do špatných životních situací, ale pokud tuto situaci nezačnete opravdu řešit hned na začátku a dostanete se už do toho tohoto kolotoče bezdomovectví, velice špatně se z toho vyskakuje.

T: Dobře tak já Vám děkuji za rozhovor, jestli chcete ještě něco dodat, například jestli Vás napadlo něco, co bylo probráno a co byste ještě osvětlila, pak můžete, a jestli ne, tak bych Vám poděkovala za rozhovor.

I: Myslím, že to bylo vyčerpávající, já taky děkuji.

Příloha č. 2: Komparace volebních programů

Tabulka společných témat ve volebních programech jednotlivých stran

	ČSSD	KSČM	ODS	TOP 09	VV
ČSSD		5	11	13	3
KSČM	5		6	6	1
ODS	11	6		14	6
TOP 09	13	6	14		6
VV	3	1	6	6	

Následující seznam obsahuje společné body volebních programů vždy dvou jednotlivých stran. Jelikož je na půdě městské části 5 politických subjektů, vzniklo tak 10 seznamů:

ČSSD a KSČM:

- 1.) Užší spolupráce s městskou policií
- 2.) Zajištění sociálního bydlení
- 3.) Podpora seniorů
- 4.) Opět zavést příspěvky na novorozeňata
- 5.) Lepší životní prostředí

ČSSD a ODS:

1. Zajištění sociálního bydlení
2. Rozšíření parkovací kapacity
3. Budování nových komunikací
4. Čerpání financí z Evropských fondů, státního rozpočtu a MHMP
5. Podpora seniorů
6. Podpora charitativních činností
7. Zajištění více mimoškolních aktivit
8. Rozšíření lékařské péče
9. Revitalizace pozemků CPI
10. Rozšíření zeleně
11. Revitalizace školních hřišť

ČSSD a TOP 09:

1. Užší spolupráce s městskou policií
2. Zajištění sociálního bydlení
3. Zklidnění komunikací
4. Rozšíření parkovací kapacity
5. Omezení nákladní dopravy
6. Snížení rozpočtu
7. Zveřejnění smluv uzavřených městskou částí
8. Čerpání financí z Evropských fondů, státního rozpočtu a MHMP
9. Snížené vstupné do Lagoonu
10. Vybudování skateparku
11. Revitalizace školních hřišť
12. Rozšíření lékařské péče
13. Rozšíření zeleně

ČSSD a VV:

- 1.) Zastavit likvidaci zeleně
- 2.) Zklidnění komunikací
- 3.) Rozšíření mimoškolních aktivit

KSČM a ODS:

- 1.) Zajištění sociálního bydlení
- 2.) Vyrovnaný rozpočet
- 3.) Péče o seniory
- 4.) Vyšší kapacita mateřských školek
- 5.) Zachování lékařské pohotovosti na Proseku
- 6.) Kvalitnější životní prostředí

KSČM a TOP 09:

- 1.) Užší spolupráce s městskou policií
- 2.) Zajištění sociálního bydlení
- 3.) Komunikace uvnitř zastupitelstva napříč stranami
- 4.) Péče o seniory
- 5.) Větší kapacita mateřských školek
- 6.) Kvalitnější životní prostředí

KSČM a VV:

- 1.) Lepší životní prostředí

ODS a TOP 09:

- 1) Rozšíření kamerového systému
- 2) Nová služebna městské policie
- 3) Zajištění sociálního bydlení
- 4) Zklidnění komunikací
- 5) Rozšíření parkovací kapacity
- 6) Čerpání financí z Evropských fondů, státního rozpočtu a MHMP
- 7) Snížení rozpočtu
- 8) Vybudování sportovního centra
- 9) Péče o seniory
- 10) Vyšší kapacita mateřských školek
- 11) Lepší životní prostředí
- 12) Přebírání pozemků do správy MČ
- 13) Vybudování nových cyklostezek
- 14) Revitalizace sportovních hřišť

ODS a VV:

- 1.) Rozšíření kamerového systému
- 2.) Zklidnění komunikací
- 3.) Podpora sportovních a kulturních akcí
- 4.) Podpora seniorů
- 5.) Podpora mimoškolních aktivit
- 6.) Životní prostředí

TOP 09 a VV:

- 1.) Protidrogová prevence
- 2.) Rozšíření kamerového systému
- 3.) Rozšíření MHD
- 4.) Péče o seniory
- 5.) Vytvoření mateřského centra a domu pro děti a mládež
- 6.) Životní prostředí

Vytvořila jsem tak 10 seznamů, ze kterých jsou patrná společná témata volebních programů jednotlivých stran, které se nacházejí v městské části Praha 18. Rozdíly v programech byly minimální. Patrný rozdíl byl vidět jen u stran ODS a ČSSD u následujících bodů: zahušťování Letňan bytovými budovami a program společných školních jídelen. ČSSD se stavěla proti, zatímco ODS byla zastáncem jak projektu společných jídelen, tak bytového rozvoje.